

**A GÁRDONYI GÉZA
KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK MÓDOSÍTÁSA**

Hatályba lépés: 2021. szeptember 01.

**ELFOGADTA:
A GÁRDONYI GÉZA KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA
NEVELŐTESTÜLETE**

2021. május 28.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

MÓDOSÍTÁSOKKAL EGYBESZERKESZTVE

Az intézményből kivált Borsodszentgyörgyi Tagiskolára, a Borsodszentgyörgyi Tagóvodára és a megszűnt Mikófalvai Telephelyre vonatkozó részek elhagyásával.

TÖRVÉNYI HÁTTÉR

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
 - Módosította: 2019. évi LXX. törvény 32. § (1) 3. a).
 - 2011. évi CXC. törvény 5.§ (2) Az óvodai nevelés alapelveit az Óvodai nevelés országos alapprogramja határozza meg.
- 1990. évi IV. törvény a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházról
- Az Egyházi Törvénykönyv (Szerkesztette, fordította és a magyarázatot írta Erdő Péter. Szent István Társulat az Apostoli Szentszék Könyvkiadója Budapest,1985.)
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védeleméről és a gyámügyi igazgatásról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 137/1996. (VIII,28.) Korm. Rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló
- 255/2009. (XI,20.) és 221/2010. (VII. 30.) Korm. Rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról 137/1996. (VIII,28.) Korm. Rendelet módosításáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
 - Módosította: 34/2019. (XII. 30.) EMMI rendelet 13. § 1.
 - 34/2019. (XII. 30.) EMMI rendelet 3. §.
 - 14/2020. (IV. 16.) EMMI rendelet 1. § db).
 - 32/2015. (VI. 19.) EMMI rendelet 2. § (3). Módosította: 14/2020. (IV. 16.) EMMI rendelet 1. § dc).
 - Megállapította: 34/2019. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. §. Hatályos: 2020. I. 1-től.
 - 34/2019. (XII. 30.) EMMI rendelet 8. §. Hatályos: 2020. I. 1-től.
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. Rendelet A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 5/2020. (I. 31.) Korm. Rendelet A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről
- 2001. évi XXXVII. törvény a tankönyvpiac rendjéről
- 16/2013. (II.28.) EMMI rendelet a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásához (OH - NAT2020.)

TARTALOMJEGYZÉK

A. AZ INTÉZMÉNY ISKOLÁJÁNAK NEVELÉSI PROGRAMJA	5
I. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.	5
II. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	11
III. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	13
IV. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	16
A személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák	16
V. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	19
VI. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	26
VII. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje	32
VIII. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái	32
IX. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	35
X. A felvétel és az átvétel helyi szabályai	38
XI. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok	39
B. AZ INTÉZMÉNY ISKOLÁJÁNAK HELYI TANTERVE	41
I. A kerettanterv	41
II. Óratervek	42
III. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	45
IV. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	46
V. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja	47
VI. Választható foglalkozások és ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai	47
VII. Projektoktatás	47
VIII. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	47
IX. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei	48
X. Iskolai beszámoltatás, ismeretek számonkérése, a tanulók tanulmányi munkája ellenőrzésének értékelésének rendszere	49
XI. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	58
XII. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei	59
C. A TAGÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA	61
Bevezető	61
I. Katolikus óvodánk nevelési alapelvei, értékei, célkitűzések	62
II. Községi életre történő felkészítés	65
III. A gyermekek személyiségének fejlesztése	68
IV. A katolikus óvodai élet tevékenységformái	73
V. Az óvodai élet megszervezése	93
VI. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése	97
VII. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	100
VIII. Gyermekvédelem és esélyegyenlőséget szolgáló pedagógiai tevékenység	103
IX. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	104
X. Külső világ tevékeny megismerése	108
XI. Kapcsolataink, az együttműködés formái	110
XII. Egyházi ünnepek, nemzeti megemlékezéseink, jeles napjaink	112
D. ZÁRÓ DOKUMENTUMOK	113
Mellékletek: 1. A balatoni iskola tantárgyainak helyi tantervei	CD-n

Az intézmény neve:

Hivatalos neve: GÁRDONYI GÉZA KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA

Az intézmény feladatellátási helyei:

Székhelye: Gárdonyi Géza Katolikus Általános Iskola és Óvoda
3347 Balaton, Kossuth L. út 80.

Tagintézménye: Gárdonyi Géza Katolikus Általános Iskola és Óvoda
Balatoni Tagóvodája
3347 Balaton, Jókai u. 10.

Az intézmény típusa:

Az Nkt. 7. § alapján: többcélú közoktatási intézmény

A. AZ INTÉZMÉNY ISKOLÁJÁNAK NEVELÉSI PROGRAMJA

I. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei

A Gárdonyi Géza Katolikus Általános Iskola és Óvoda általános iskolájában tanító pedagógusok mindennapi nevelő és oktató munkájukban az alább felsorolt pedagógiai alapelveket szeretnék érvényre juttatni.

a) A keresztény nevelés alapelvei, értékei

Társadalmunkban, amelyet a kulturális pluralizmus jellemez, az Egyház nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy biztosítsa a keresztény gondolkodás jelenlétét. Az Egyháznak így sajátos feladata a nevelés, „...mert el kell ismernie, hogy nevelésre képes közösség, legfőképpen pedig azért, mert kötelessége hirdetni az üdvösség útját minden embernek, a hívők számára fel kell mutatnia Krisztus életét és állandó szorgoskodással segítenie kell őket, hogy ennek az életnek teljességére eljussanak.”

A *Katolikus Iskola* című 1997-ben kiadott egyházi dokumentum szellemében valljuk, hogy a katolikus iskolában a nevelés és oktatás szoros egységben áll annak érdekében, hogy a fiatalokat a szabadság felelős használatára nevelje, hogy érzékük legyen a transzcendencia és az igazi értékek iránt, megismerjék önmagukat és az őket körülvevő világot, felülemelkedjenek a közepszerűségeken és egyre jobban elkötelezzék magukat Isten és az emberek szolgálatára. A keresztény nevelés alapja és példaképe az evangélium Jézusa. Ennek megfelelően az iskola azzal válik katolikussá, ha az iskolai közösség minden tagja osztozik a keresztény világlátásban és vállalja a növendékek keresztény szellemű formálását. Nevelésünk négy alapelve: az igaz, a szent, a szép és a jó.

Intézményünk nevelési célja, hogy felelős, értelmes, aktív és kreatív közösségi emberekké formáljuk a ránk bízottakat. A fiatal el kell vezetni arra, hogy minden képességét kibontakoztassa, megnyíljon Isten, mások, önmaga, a világ felé. A teljes embert neveljük: értelmét, akaratát, érzelmeit. Természetesen fontos a nevelendő közreműködése is.

A 2000-ben jóváhagyott Magyar kateketikai direktórium 4.2.1. pontjában hármass nevelési követelményt állít a katolikus iskoláknak:

„1. A katolikus iskolákban tanuló növendékek nevelésének elsődleges célja, hogy ne csak értékes, becsületes emberek, hanem elkötelezett keresztények is legyenek. Ez azt kívánja, hogy a nevelői munka krisztocentrikus legyen: minden pedagógus és növendék magatartásának mintájául Jézus Krisztus tanítását és példáját tartsa szem előtt.(...)”

2.A katolikus iskolákban követelmény a katekézis és a tantárgyak megfelelő színvonalú oktatása. (...)

3. A nevelés célkitűzései közé tartozik a hazaszeretetre való nevelés anélkül, hogy más nemzetet, annak kultúráját, szokásait lebecsülnék, vagy sértenék. Ugyanakkor a keresztény nevelőnek tudatosítania kell a gyermekek lelkében, hogy ennek az országnak az alapítói szentek voltak, és hazánkat Szent István a Szűzanya pártfogásába ajánlotta. (...)”

b) Iskolánkban olyan légkört kívánunk teremteni, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat.

Ennek keretében:

- a tanuló személyiségét tiszteletben tartjuk, a pozitív jegyek erősítése,
- a gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe,
- a tanulók egyéni képességeit és életkori sajátosságait az oktatás során figyelembe vesszük,
- az esélyegyenlőség megteremtése érdekében az integrációs pedagógiai rendszer alkalmazása
- diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük,
- minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban,
- az iskola életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk:
 - tanuló és tanuló,
 - tanuló és nevelő,
 - szülő és nevelő,
 - nevelő és nevelő,
 - tanuló és szülő között.

c) Iskolánkban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat. Nevelőink szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a rájuk bízott gyermekekből.

Ennek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munka a tanulók alapkészségeit fejleszti, és számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, továbbépíthető alpműveltséget nyújt,
- iskolánk olyan – az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára, informatikára vonatkozó – ismereteket közöl, melyek megalapozzák a tanulók műveltségét, önművelődését, világszemléletét, világképük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben,
- az iskola oktató tevékenységének célját a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésében látjuk,
- fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák, az egyéni tanulás módszereit,
- szeretnék elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen,
- törekszünk a humánusra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre,
- segítünk diákjainknak észrevenni és értékelni a jót - megelőzni, felismerni a rosszat,
- törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására,
- szeretnénk tanulóinkat megismertetni nemzeti kultúránk és történelmünk eseményeivel, kiemelkedő személyiségeivel és hagyományaival, hogy mindezek megbecsülése révén tápláljuk a gyermekekben a haza, a szülőföld iránti szeretetet.

d) Iskolánk – elsősorban a szülőkkel ápolott kapcsolatok révén – folyamatosan részt kíván venni lakóhelyünk életében. Ennek érdekében:

- rendszeres kapcsolatot tartunk a tanulók szüleivel, a családokkal,
- igyekszünk lehetőséget teremteni arra, hogy iskolánk életéről, tevékenységéről, eredményeiről minél többet megismerhessenek a szülők, valamint községeink érdeklődő polgárai,
- ápoljuk és bővítjük eddigi kapcsolatainkat a községünkben és a közművelődési intézményekkel,
- nevelőink fontos feladatnak tartják, hogy iskolánk – eddigi hagyományainkhoz híven – továbbra is képviseltessék magukat a különféle községi rendezvényeken.

e) Eszményeinkben olyan tanuló képe él, aki a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen egyesíti magában az alábbi tulajdonságokat:

humánus, erkölcsös,
fegyelmezett,
művelt,
kötelességtudó,
érdeklődő, nyitott,
kreatív, alkotó,
becsüli a szorgalmas tanulást, a munkát,
képes a problémák érzékelésére és megoldására,
gyakorlatias,
képes eligazodni szűkebb és tágabb környezetében,
jó eredmények elérésére törekszik (játékban, munkában, tanulásban),
van elképzelése a jövőjét illetően,
becsüli a tudást,
öntevékenyen, aktívan vesz részt a tanulásban,
ismeri a tanulás helyes és hatékony módszereit,
képes tudását tovább fejleszteni és önállóan ismereteket szerezni,
tudását folyamatosan gyarapítja, bővíti,
képes az értő olvasásra, gondolatait helyesen és szabatosan tudja megfogalmazni szóban és írásban,
a mindennapi életben felhasználható képességekkel rendelkezik,
ismeri, tiszteli, óvja, ápolja:
nemzeti kultúránkat, történelmünket, anyanyelvünket,
a természet, a környezet értékeit,
más népek értékeit, hagyományait,
az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit,
a társadalmilag elfogadott normák szerint viselkedik az emberi és a természeti környezetben,
ismeri és alkalmazza a közösségben éléshez szükséges magatartásformákat,
ismeri és betartja a különféle közösségek (család, iskola, társadalom) együttélését biztosító szabályokat,
ismeri és alkalmazza az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott formáit és módszereit,
viselkedése udvarias,
beszéde kulturált,
társaival együttműködik,
szüleit, nevelőit, társait szereti és tiszteli,
képes szeretetet adni és kapni,
szereti hazáját,
megérti, tiszteletben tartja a sajátjától eltérő nézeteket,
szellemileg és testileg egészséges, edzett,
egészségesen él, szeret sportolni, mozogni,
megjelenése és személyes környezete tiszta, ápolat, gondozott.

Tudjuk, hogy ezen tulajdonságok mindegyikét nem vagyunk képesek kialakítani minden egyes hozzánk járó tanuló személyiségében. Nevelőink mindennapi nevelő és oktató munkája azonban arra irányul, hogy a lehető legtöbb diákunk rendelkezzen végzős korára minél több itt felsorolt személyiségjeggyel.

2. A nevelő-oktató munka céljai, feladatai

Az iskolánk feladata, hogy összhangot teremtsen: egyfelől a műveltség és a hit, másfelől a hit és a mindennapi élet között. A gyermekeknek a tanulás, érdeklődés szintén hivatásbeli kötelessége. Aki nem teljesíti vagy elhanyagolja – keresztény voltában is sérül. A tudás megszerzése szellemi igényességet is jelent. Állandó gyermeki lelkiületet, örök fiatalságot: aki mindig minden után érdeklődik, aki keres, gondolkodik, aki nagyobb értéknek tartja új ismeretek szerzését a pénzszerzésnél. A tudás nem öncél, hanem eszköze az emberségben való kiteljesedésnek.

Ez a szintézis a különböző tudományokba rendeződött emberi tudás sokféle tartalmának megismerése által valósulhat meg, az evangéliumi üzenet fényében és azoknak az erényeknek kifejlesztésében, amelyek a keresztény embert jellemzik.

Iskolánk katolikus, ökumenikus jelleggel működik. Az iskolai közösség minden tagja osztozik a keresztény világszemléletben, s ezt ki is nyilvánítja. Így ebben az iskolában az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé és egyúttal végső céllá. Iskolánk tudatosan vállalja a fiatalok nevelését, szakképzését, hogy vallásos lelkiülettel, elkötelezettséggel álljanak helyt az életben.

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljait az általános emberi és a nemzeti értékek tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg.

Pedagógiai munkánk célja:

Segítse a diákokat, hogy a keresztény értékrendre építve művelt emberré, gazdag személyiséggé, Istent és embertársait szerető felelős polgárrá, tisztességes és emberséges alkotásra és boldogságra képes emberré váljanak.

A diákok morális és esztétikai szemléletének alakítása, kognitív és kommunikációs képességeinek, az értékes tudás és az értékes alkotások iránti igényének megalapozása.

Megalapozott, érvényes és személyes értékrendet alakítson ki, illetve azt segítse elő.

A kudarc és sikertűrés készségeit fejlessze.

Nagy művészek, tudósok hithez, Egyházhoz való viszonya a gondolkodásra, a szellem fejlődésére gyakorolt hatása álljon példaként diákjaink előtt.

Magas színvonalú és sokrétű ismeretközléssel és hatékony szakmai munkával fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó, gondolkodó képességét, készségét és kreativitását. Hagyományainkat, ünnepeinket megismertesse, átörökítse, élővé tegye. A kulturált szórakozás igényét kialakítsa.

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos alábbi értékeket tanulóink elsajátítsák, ezek képviselője váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.

1. Az élet tisztelete, védelme. A természeti környezet megóvása. Az állatok és növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.
2. Az ember testi és lelki egészsége. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése).
3. Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására, hátrány-kompenzálás.

4. Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
5. A család tisztelete, a szülők, nagyszülők a felnőttek megbecsülése, szeretete.
6. Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
7. A világ megismerésének igénye. Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.
8. A szülőföld és Magyarország megismerése, szeretete, megóvása. A nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet. Fontos nevelési és oktatási feladatunk, hogy szűkebb hazánk, szép szülőföldünk és szülőfalunk hagyományait megismerjük, s ápolgassuk. Híres történelmi helyek, események színhelyének meglátogatása. A gyerekek fogékonyak legyenek az emberi értékek befogadására is, pl.: művészetek szeretete, esetleg művelése (zene, színjátszás).
9. A kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség - és közösségvállalás. A hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.
10. Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.
11. évfolyamismértlések számának csökkenése,
12. intézményi rendszerből kimaradók számának csökkenése,
13. tanulmányi eredmények növekedése,
14. mérési eredmények javulása,
15. továbbtanulási mutatók javulása.
16. magas számú részvétel a közösségi rendezvényeken
17. tanórán kívüli programok megfelelő szintű működése
18. az értékelés eredményeinek beépülése a fejlesztésbe
19. a szülők részvétele a háromhavonkénti tanulói értékelésen
20. közös rendezvényeken magas szülői részvételi arány
21. működő kapcsolatok a többi, a programban megnevezett partnerrel
22. a tanulói közösségekben csökken az előítéletes magatartási megnyilvánulás
23. az iskolai teljes környezetben csökken az előítéletes magatartási megnyilvánulás
24. az eredményes oktatás-neveléshez szükséges módszertani repertoár jelenléte
25. releváns oktatási mérőeszközök alkalmazása
26. a különböző kultúrák ismerete és elfogadás
27. A kulcskompetenciák elsajátíttatása, amelyeket az egyes tantárgyak tananyagtervei, feladat- és célrendszere tartalmazza. Ezek:
 - anyanyelvi kommunikáció
 - idegen nyelvi kommunikáció
 - matematikai kompetencia
 - természettudományos és technikai kompetencia
 - digitális kompetencia

- szociális és állampolgári kompetencia
- kezdeményezőkézség és vállalkozói kompetencia
- esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkézség
- hatékony, önálló tanulás

A kulcskompetenciák fejlesztése:

Az iskolai műveltség tartalmát a társadalmi műveltségről alkotott közfelfogás, a gazdaság, a versenyképesség és a globalizáció kihívásai is alakítják. Az Európai Unió országaiban a kulcskompetenciák fogalmi hálójába rendezték be azokat a tudásokat és képességeket, amelyek birtoklása alkalmassá teszi az unió valamennyi polgárát egyrészt a gyors és hatékony alkalmazkodásra a változásokkal átszőtt, modern világhoz, másrészt aktív szerepvállalásra a változások irányának és a tartalmának a befolyásolásához. Ezért lett az iskolai műveltség tartalmának irányadó kánonja a kulcskompetenciák meghatározott rendszere.

Az oktatásnak - mind társadalmi, mind gazdasági funkciója miatt - alapvető szerepe van abban, hogy az európai polgárok megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk alakításához. A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári létezéshez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához. Mindegyik egyformán fontos, mivel mindegyik hozzájárulhat a sikeres élethez egy tudás alapú társadalomban.

Felértékelődik az egyén tanulási kompetenciájának fejlesztése, mert az emberi cselekvőképesség az egész életen át tartó tanulás folyamatában formálódik. Sok kompetencia részben fedi egymást, és egymásba fonódik: az egyikhez szükséges elemek támogatják a másik terület kompetenciáit. Hasonló egymásra építettség jellemzi a kulcskompetenciák és a kiemelt fejlesztési feladatok viszonyát. A műveltségterületek fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákat összetett rendszerben jelenítik meg. Számos olyan fejlesztési terület van, amely mindegyik kompetencia részét képezi: például a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőkézség, a problémamegoldás, a kockázatértékelés, a döntéshozatal, az érzelmek kezelése.

3. A nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai

Nevelő-oktató munkánk eljárásainak, eszközeinek igazodnia kell a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, képességeihez, a pedagógusok személyiségéhez, felkészültségéhez.

Az eljárások, eszközök alkalmazásának egyetlen törvénye van: a módszerek, eljárások kombinációja. Kiemelten kezeljük az iskola értékelési rendszerét, a dicséretet, osztályzást, jutalmazást, stb.

Napjaink pedagógiai gyakorlata, tapasztalata, valamint a nevelés kiemelt szerepe a nevelő-oktató munka során megkívánja, hogy a módszereket a nevelés folyamatában betöltött szerepük alapján csoportosítsuk. Ennek alapján az alábbi csoportosítás végezhető el:

- A meggyőzés módszerei (az oktatás, példaképállítás, önbírálat, beszélgetés, tudatosítás, stb.).
- A tevékenység megszervezésének módszerei (követelés, ellenőrzés, értékelés, játékos módszerek, gyakorlás, stb.).
- A magatartásra ható, ösztönző módszerek (ígéret, biztatás, elismerés, dicséret stb.).
- A jutalmazás formái (szóbeli dicséret, írásbeli dicséret, oklevél, kitüntetés, jutalomkönyv, tárgyi jutalom, táborozás, ösztöndíj, tanulmányút, stb.).
- A büntetés formái (észrevétel, dorgálás, feddés, határozott rendreutasítás, osztályfőnöki figyelmeztetés, intés, rovás, igazgatói figyelmeztetés, intés, rovás, nevelőtestület elé idézés, szigorú megrovás, más iskolába való áthelyezés, stb.).

- A nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célzó módszerek (felügyelet, ellenőrzés, figyelmeztetés, elmarasztalás, tilalom, stb.).

Mikor tekinthető a nevelő-oktató munka sikeresnek?

Elsődleges célunk az, hogy tanulóink többsége - vagyis több mint ötven százaléka

- a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességei alapján elvárható legjobb szinten feleljen meg az iskolánk helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek,
- rendelkezzen olyan bővíthető biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őt arra, hogy a középiskolás követelményeknek a későbbiekben megfeleljen,
- ismerje a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat.

II. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Erkölcsei elvárások a tanulóktól

A mai magyar társadalom nagyon sokféle. Így a gyermekek is sokféle hatásnak vannak kitéve. Egy-egy iskola tanulóifjúsága különböző társadalmi rétegekből, családi háttérből, egyházból gyűlik egybe. Éppen ezért egységes erkölcsi elvárások nehezen adhatók meg feléjük.

Alapvető, hogy elfogadják és befogadják az iskola üdvösségre és felelős tudásra irányuló tevékenységét, és ezt tudatosan ne akadályozzák. Tartsák be az emberi kapcsolatok szabályait. Csak az a fiatal lesz képes ellenállni a fogyasztói társadalom csábításainak, csak az veszi észre a média által reklámozott tárgyak, célok silányságát, aki találkozott az élő Istennel. Ez a találkozás megjelöli az embert. Ehhez segíthetjük hozzá a fiatalt, ha megszerettetjük vele a csendes szemlélődést a természetben, értékes irodalmat, műalkotást, zeneművet adunk a kezébe. A fogyasztói mentalitás nagyon veszélyes, mert a „Használd és dobd el!” elvet követi; ez a tárgyak esetében rendben van, azonban amennyiben ez áttérjed az embertársainkra, helytelenné, veszélyessé válik. A keresztény ember magát és embertársait Isten egyszeri és megismételhetetlen csodájának tekinti.

Fiataljaink számára igazi útravaló a küldetéstudat kialakulása:

„Ti vagytok a világ világossága.” (Mt. 5,14)

Összefoglalva az elvárások a következők:

- = belső igény a szentire, a szépre, a jóra, és az igazra,
- = részvétel a vallásának megfelelő (római katolikus, református, görög katolikus) egyházi programokban,
- = tiszteletteljes, szép beszéd tanárral, társakkal egyaránt,
- = mindenki testi, lelki egészségének megőrzése, biztosítása,
- = alapos, rendszeres és pontos munka,
- = a rábízott feladatok lelkiismeretes elvégzése,
- = a házirend felelős betartása.

Az iskola a diákok nevelését a tanórákon túlmenően különböző, a lelki fejlődést szolgáló vallási programokkal, szakkörökkel, tanulmányi kirándulásokkal, sport- és kulturális események szervezésével biztosítja. Ezen a diákoknak erejükhöz mérten részt kell venniük. Az iskola diákszervezete ehhez ajánlást készíthet.

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. A tanulók erkölcsi nevelése.

Feladata: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.

2. A tanulók értelmi nevelése.

Feladata: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

3. A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése.

Feladata: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

A szülőkkal való együttműködés kialakítása.

4. A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése.

Feladata: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.

5. A tanulók akarati nevelése.

Feladata: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség, önbecsülés kialakítása.

6. A tanulók nemzeti nevelése.

Feladata: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

7. A tanulók állampolgári nevelése.

Feladata: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

8. A tanulók munkára nevelése.

Feladata: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

9. A tanulók egészséges életmódra történő nevelése.

Feladata: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

10. A tanulók tudatos együttnevelése.

A tanulók együttnevelésének tudatos megszervezése a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 171-172.§ alapján. Közös nyelv, közös ismeret tudatos alakítása. A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a hosszabb tanítási-tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra.

Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartjuk a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.

11. A tanulók hazafias nevelése.

A hetedik évfolyamon, határon túli kirándulást szervezünk. A HATÁRTALANUL! programban való részvétel célja a határon túli magyarsággal kapcsolatos ismeretek bővülésének elősegítése. A határon túli kiránduláshoz – pályázat benyújtásával igénybe vesszük a központi költségvetés támogatását. A határon túli kirándulást sikeres pályázat esetén valósítjuk meg.

III. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

1. Az egészségfejlesztés iskolai feladatai

Az egészségfejlesztés – és annak egyik megvalósulási formája, a korszerű egészségnevelés – az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul. Ide tartozik például az egészséges táplálkozás, a szabadidő aktív eltöltése, a mindennapos testmozgás, a személyi higiéné, a lelki egyensúly megteremtése, a harmonikus párkapcsolat és családi élet kialakítása, fenntartása, a családtervezési módszerek, az egészséges és biztonságos környezet kialakítása, az egészségkárosító magatartásformák elkerülése, a járványügyi és élelmiszer-biztonság megvalósítása.

Az egészségfejlesztési feladatok megoldása során az iskola

- minden rendelkezésre álló módszerrel elősegíti a tanulók és a nevelőtestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást.
- együttműködést alakít ki a pedagógiai, egészségügyi, gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen.
- egészséges környezetet, iskolai egészségnevelést és iskolai egészségügyi szolgáltatást biztosít, ezekkel párhuzamosan együttműködik a helyi közösség szakembereivel és hasonló programjaival, valamint az iskola személyzetét célzó egészségfejlesztési programokkal.
- kiemelt jelentőséget tulajdonít az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének, teret ad a társas támogatást, a lelki egészségfejlesztést és a tanácsadást biztosító programoknak.
- olyan nevelési gyakorlatot folytat, amely tekintetbe veszi a pedagógusok és a tanulók „jólétét” és méltóságát, többféle lehetőséget teremt a siker eléréséhez, elismeri az erőfeszítést, a szándékot, támogatja az egyéni előrejutást.
- törekszik arra, hogy segítse tanulóinak, az iskola személyzetének, a családoknak, valamint a helyi közösségek tagjainak egészségük megőrzését, együttműködik a helyi közösség vezetőivel, hogy utóbbiak megértsék, a közösség hogyan járulhat hozzá – vagy éppen hogyan hátráltathatja – az egészség fejlesztését.

Az iskolai egészségfejlesztésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben alapozódhassanak meg. Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe be kell épülnie.

Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk ismerete
- egészségi állapotunk ismerete
- a mozgás fontossága

Az egészségfejlesztésben képzett pedagógus szakembernek támaszkodnia kell az osztályfőnökök és az iskolai egészségügyi szolgálat szoros együttműködésére, a szaktanárok és a munkaközösség-vezetők munkájára. A feladat jellege közös problémakezelést és egységes viszonyulást igényel a résztvevők között:

- intézményvezető vagy megbízottja;
- egészségnevelő pedagógus;
- iskolaorvos, védőnő;
- diákönkormányzatot segítő pedagógus;
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelős;
- napközis és tanulószobai csoportok vezetői.

2. Egészségfejlesztést szolgáló tevékenységek

Testneveléssel kapcsolatos állapotfelmérés

A mindennapos testnevelés formái a következők: tanórák, tanórán kívüli foglalkozások, edzések, szinterei pedig: iskola.

Könnyített testnevelésben, felmentésben is részesülnek tanulók.

A testi fejlődést a védőnő által készített mérések mutatják, melyet évente végez el.

A tanulók mozgásfejlesztésével, állóképességével kapcsolatos mérési eredmények a Hungarofit (Módszertani szakanyag a tanulók fizikai állapotának egységes méréséhez és minősítéséhez; 4 + 1-es próba), melyet évente 2-szer (okt.31-ig és máj.31-ig) végzünk. Minden évben a 6. osztályos tanulók úszni tanulnak.

Egészségügyi állapotfelmérés

Orvosi **szűrővizsgálatot** végeztetünk minden évben a következő osztályoknál: 1., 3., 5., 7., 8. osztály (súly, magasság, vérnyomás, érzékszervi, golyva, teljes, átfogó orvosi vizsgálat)

Ha elváltozást észlelünk szakrendelésre utaltatjuk, beutalót kap a gyermek. Fogászati szűrővizsgálaton évente minden osztály részt vesz.

Tisztasági vizsgálatot negyedévente végzünk, természetesen, ha szükséges, akár hetente is. Probléma esetén értesítjük a szülőket, ill. lekezeljük a gyermeket. A személyi higiénia-óról minden alkalommal beszélünk a gyermekeknek.

A **fertőző betegségek** megelőzése érdekében 6 éves korban ellenőrizzük a BCG heget – átoltottság az iskolában 100%-os, vagyis minden gyermek kapott BCG oltást.

1. osztályban ellenőrizzük az oltási könyvek alapján, hogy megtörtént-e az alapimmunizálás, vagyis minden védőoltást megkapott-e a gyermek.

6. osztályban kampány oltás keretében Di-Te és MMR-oltásban részesülnek.

8. osztályban kapják a Hepatitis B. elleni védőoltást. A fertőző beteget hazaküldjük az iskolából.

Drog-prevenció

A tanárok rendkívül sokat segítenek a drog-prevenációs programok sikeres lebonyolításában. Tantestületünkre jellemző, hogy a kor kihívásainak megfelelő pozitív hozzáállásukkal segítik a kitűzött célok megvalósulását.

A prevenációs programok rendszerességének kialakítását egyöntetűen támogatják. Az osztályfőnöki tanmenetbe, egészségnevelési órák keretébe beépítve javasolják a következő évekre a drogmegelőzési órákat. A rendszerességnek azért tulajdonítanak jelentőséget, mert így az évről-évre egymásra épülő, életkori sajátosságoknak megfelelő ismeretekkel bővíthető a gyermekek ismeretanyaga, és fokozható drogokkal szembeni „elutasító” magatartásuk.

A programok összeállításában a következőkre törekednek: sokszínűség, a kiscsoportos foglalkozások, a játékos vetélkedők, a sport (mozgás) beépítése, a dramatikus játékok. A későbbiekre vonatkozóan, javaslatként az önismereti tréningek bevezetését és rendszeres megtartását foglalmazták meg. A hátrányos helyzetű tanulók foglalkozásokba való bevonását nagyon fontosnak tartják. Ezek a gyerekek spontán beszélgetések során nehezen nyílnak meg. Sokszor a gyengébb tanulmányi képességű tanulók között sok tehetséges kezűességű, vagy sportoló akad, akik ilyen alkalmak esetén – például egy sikeres rajz kapcsán – pozitív megerősítést kaphatnak. Kollégáim sikeresnek találják a külső előadók meghívását is. A gyerekek a megszokott mindennapi arcokon kívül szívesen fogadnak beszélgetésre ismeretlen embereket.

Az osztály tanulóival folytatott beszélgetésekben személyes tapasztalataik segítik munkájukat. Az ismerősök, esetleges családtagok legális droproblémái, az átélt élmények a drog elleni küzdelem hitelességét erősítik.

3. A tevékenységek szinterei, módszerei:

Tevékenység	NAT (közös követelmény)	Tanórai	Tanórán kívüli, iskolán kívüli
Egészségfejlesztés	Testi-lelki egészség harmóniájának kialakítása	Alsó tagozat Környezetismeret: személyes higiénia, korszerű táplálkozás	személyiségfejlesztő foglalkozások
	Magatartások, szokások, pozitív beállítódások segítése		
	Helyes döntések kialakítása	Technika, életvitel:	
	Sérült, fogyatékos embertársak elfogadása	szerszámok, eszközök balesetmentes használata, közlekedési	a másság elfogadása konkrét élményeken keresztül
	Egészséget veszélyeztető tényezők megismertetése	balesetek elkerülése	közlekedésbiztonsági vetélkedő
	Káros függőséghez vezető szokások elkerülése	Testnevelés és sport: az egészséges testi fejlődés segítése	
	Krízishelyzetbe jutottak segítése	Felső tagozat	Rendőrség
	Szexuális kultúra --> családi élet --> harmonikus párkapcsolat az egészséges élet érték!	Biológia: egészséget veszélyeztető anyagok hatása, az emberi szervezet felépítése és működése Kémia: nikotin és a tudatállapotot befolyásoló anyagok veszélyei tápanyagok értékei Technika, életvitel: életet védő magatartás Testnevelés és sport: egészséges testi fejlődés segítése Oszt.főn.órák: témák az iskola helyi tantervében	elsősegélynyújtó vöröskeresztes foglalkozások

IV. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák

Célja: A közösség segítse az egyének fejlődését, képességeinek kibontakozását úgy, hogy azok egyéni lehetőségeik maximumára jussanak el.

A közösség olyan együttműködésre szerveződött emberi csoport, amelyet a közös érdek, közös cél, közös értékrend és közös tudat tart össze. Fontos az együttes élmény ereje, mert a közös szokások révén kialakult elvárások lesznek a szabályozók. Az igazi tanulói és más emberi közösség a legegységesebb emberi, kulturális, vallási, nemzeti és szociális értékek hordozója, közvetítője, amely messzemenően figyelembe veszi a közösség tagjainak egyéni sajátosságait.

A közösségi tudat legfőbb meghatározója, hogy Jézusban mindannyian Isten gyermekei vagyunk: tanárok, diákok, szülők. Ezt a tudatot erősíti mindennapos, illetve rendszeres vallásgyakorlásunk – az ima (iskolában tanítás előtt és után), a szentmisék (a közösségünk és az Egyház ünnepein) és a lelkigyakorlatok.

„Az iskola épp azzal válik katolikussá, hogy – bár más-más fokon – az iskolai közösség minden tagja osztozik a keresztény világlátásban, s ezt ki is jelentik. Így ebben az iskolában az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé és egyúttal végső céllá.”

A közösségfejlesztés közös feladat. Az iskola valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie mindennapi munkája során, hogy példaként áll a diákok előtt megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával.

A közösségi nevelés területei:

- a család,
- az iskola,
- az iskolán kívüli közösségek.

Az iskola keretén belül működő közösségi nevelés területei:

- tanítási órák,
- tanítási órán kívüli egyéb iskolai foglalkozások
- diákok által szervezett, tanórán kívüli iskolai foglalkozások (diákönkormányzati munka),
- szabadidős tevékenység.

Nagyon fontos az oktatás és a szabadidős tevékenység gondosan megtervezett, átgondolt munkamegosztása, amely az egymásra épülés teljes rendszerét jelenti. Az iskolai szabadidős tevékenység jó teret biztosít a közösségfejlesztő munkának.

1. A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok

Tanórák: hittanórák, szaktárgyi órák, osztályfőnöki órák

a) A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.

Feladata: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

b) A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.

Feladata: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.

2. Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai

Tanórán kívüli szabadidős foglalkozások: szakkörök, sportfoglalkozások, lelkigyakorlatok, zárandoklatok, kirándulások

a) A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.

Feladata: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

b) A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

Feladata: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

c) Magas számú részvétel a közösségi rendezvényeken.

d) A szülői közösséggel való szoros együttműködés

Feladata: A szülők aktív bevonása az iskola és a gyermekek életébe.

3. A diákönkormányzati munka közösségfejlesztő feladatai

Diákönkormányzat. A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselője, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolákban diákönkormányzatok működnek. Az iskolai diákönkormányzat munkáját a 2-8. osztályokban megválasztott küldöttekből álló diákönkormányzati vezetőségek irányítják. A diákönkormányzatok tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott nevelők segítik.

Az önkormányzás képességének kialakítása.

Feladata: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

4. A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai

Szabadidős foglalkozások: A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl. rendezvények, lelki napok, zárandoklatok, túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdelutánok, táncos rendezvények stb.) A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a költségeket a szülő fizeti.

Közös lelki nap

Feladata: A keresztény értékrend megismerése, mélyítése, ezzel segítve az egységes nevelésben való együttműködést.

Közös zárándoklatok

Feladata: Ismerjük meg Magyarország híres kegyhelyeit, ezzel is segítve a keresztényi nevelést, a nevelői példa felmutatását.

Plébániákkal közös programok

Feladata: A plébániákkal való élő kapcsolatok erősítése.

A szülők részéről elvárhatjuk:

- = aktív részvételt az iskolai rendezvényeken,
- = ötletnyújtást az előadások (hitéleti, nevelési, stb.) témáihoz,
- = őszinte véleménynyilvánítást,
- = együttműködő magatartást,
- = nevelési problémák őszinte megbeszélését, a közös megoldásra való törekvést,
- = érdeklődő, segítő hozzáállást,
- = szponzori segítségnyújtást.

Rendezvények

Évente két alkalommal lelki napot tartunk. A teljes iskolaközösség minden ajánlott egyházi ünnepen részt vesz a szentmisén. A tanítást imával kezdjük, és imával fejezzük be. Az étkezésekhez kapcsolódó imák, és az egyházi köszönés gyakorlása folyamatos. Az alábbiakból (Természetesen az állami ünnepeken, emléknapokon kívül!) négy kötelező (VeniSancte, Te Deum, a karácsonyi és a húsvéti lelki nap). A többi esetben törekedni kell e megünneplésre, illetve megemlékezésre; mindezek történhetnek a faliújságo(ko)n, az iskolarádió(n), de a célunk, hogy növendékeink tudják, értsék, hogy az adott év, adott ünnepe mit jelent.

Veni Sancte Tanévnyitó ünnepély

Kisboldogasszony (szept. 8.)

Szent Gellértnek, a magyar egyházi iskolák védőszentjének a napja (szept. 24.)

Aradi vértanúk emléknapja (okt. 6.)

Magyarok Nagyasszonya (okt. 8.)

Az 1956-os forradalom és szabadságharc emléknapja (okt. 23.)

Mindenszentek, halottak napja

Szent Erzsébet napja (nov. 19.)

Adventi gyertyagyújtások (dec. hónap)

Szent Miklós napja (dec. 6.)

Szeplőtelen Fogantatás (dec. 8.)

Karácsonyi lelki nap (dec.)

Vízkereszt (jan. 6.)

Árpád-házi Szent Margit ünnepe (jan. 18.)

Gyertyaszentelő Boldogasszony, Balázs-áldás (febr. 2., ill.3.)

A diktatúrák áldozatainak emléknapja (I.27.; II.25.)

Farsang (febr.)

Szent József Napja (márc. 19.)

Hamvazószerda, Nagyböjt

Húsvéti lelki nap

1848/49-es forradalom és szabadságharc évfordulója (márc. 15.)

Gyümölcsoltó Boldogasszony (márc. 25.)

Anyák napja (május első hete)

Gyermeknap (május utolsó hete)

Nemzeti Összefogás Napja (június)

Bérmálkozás (kétévente júniusban)

Katolikus Iskolák Napja (június) *EKIF szervezi*

Ballagás (május, június)

Tanévzáró Te Deum (június)

Az intézményhez köthető programok, amelyek segítenek kialakítani az egyéni arculatot:

Hagyományőrző tevékenységek a balatoni iskolában

- Az elsősök avatása
- Mikulás délután
- Karácsonyi ünnepség, műsor
- Farsangi karnevál
- Táncbemutató
- Gyereknap
- Tanulmányi kirándulás

V. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

A keresztény pedagóguskép (A Teremtő munkatársa az emberformálásban)

„A keresztény hit egy közösség ölen születik és növekszik. Az iskola azért tanít, hogy neveljen, vagyis, hogy belülről alakítsa az embert. Ezért elkerülhetetlen, hogy az iskola – burkoltan vagy kifejezetten valamely határozott világnézetre hivatkozzék. Ez beletartozik minden választás belső történéseibe. Az iskolának, mint nevelő intézménynek kifejezett feladata, hogy feltárja a műveltség erkölcsi és vallási dimenzióit. Erkölcsi szabadság csak abszolút értékekkel kapcsolatban lehetséges: ezektől függ az ember életének értelme és értéke.” (A katolikus iskola című dokumentum, Róma, 1977.)

„Minden kínlódáson túl is csodálatos dolog embert formálni. Igazán isteni dolog, a természeteshez hasonló leginkább, minden alkotás közt az Úristen a legsajátosabb munkáját osztja meg velem.

A lélegzetem is elállt, mikor észrevettem tanítványaimon ujjaim nyomát.”

Ha szavam lepergett volna róluk, az természetes lett volna, de mikor hajlottak és formálódtak a kezemben, akkor megdöbbsent csodálkozással álltam meg.

Csodálatos titok csírázik bennem. Mert igaz az is, hogy tőlem semmi sem telik, kegyelem nélkül csak kiaszott fű vagyok, nem kövér legelő.

De igaz ez is: ha nem is minden, de sok minden rajtam fordul. Szabad és önálló vagyok, de csak addig, míg arra használom, hogy az Úristen rabja legyek. Letérdelek, Uram. Te formáld ki formáló kezeimet.” (Mónika naplója – Vigília, Budapest 1990)

Erkölcsi elvárások a pedagógusoktól

A diákok nevelése felelős, örök életre szóló feladat. Üdvösségre nevelünk. Minden más ezután következik. Ahhoz, hogy a diákok harmonikus, kellő önismerettel, önfegyelemmel rendelkező, szépre, jóra fogékony, Istent és embertársat szerető emberekké váljanak, a pedagógusoknak is ilyennek kell lenniük.

A nevelő pedagógusnak nyitottnak kell lennie minden értékre, amelyet beépíthet saját életébe és nevelő-oktató munkájába. Elengedhetetlen az önképzés, az olvasás, a kultúra szépségeinek megtapasztalása, amelyek lelki-szellemi töltést adnak a napi munkához.

Ez a munka nagy önfegyelmet és önismeretet igényel, de ugyanakkor a pedagógusnak vállalnia kell a diákok előtt teljes személyiségét, korlátait is.

A hívő pedagógus számára nélkülözhetetlen a folyamatos elmélyült imaélet, amely segítségével erőt meríthet munkájához, hálát adhat sikereiért, és hordozhatja a reá bízottakat.

A gyerekek nevelése elképzelhetetlen a szeretet, az „adás vágya” és az empátia nélkül. Meg kell érezni, melyik diáknak van éppen szüksége szerető személyes beszélgetésre, és melyiknek

határozott szigorra. A megalázást viszont minden esetben kerülni kell. A személyre szabott nevelőmunkát csak a gyermek és családja minél jobb megismerésével lehet lelkiismeretesen elvégezni. A pedagógus minden pillanatban értéket közvetít. Ezért kerülnie kell mindent, amely értéktelen, amely az aktuális fogyasztói divatot képviseli, ami csak szórakoztat, de nem nevel, ami üres tudást ad, de személyiséget nem fejleszt, ami Isten helyett valami pótszert akar nyújtani az embernek. Mindezt úgy kell tennie, hogy igazodjon a gyerekek jogos igényeihez, életkori sajátosságaikhoz, hogy ne elriasszon, hanem magával hívjon.

A tanár élete összhangban álljon az általa és az iskola által képviselt értékekkel. Ezért fontos, hogy minden pedagógus pontos, fegyelmezett, alapos munkát végezzen. Ígéreteit megtartsa a diákok és a kollegák felé is. Konfliktusait emberi módon kezelje. Tudjon megbocsátani. Családi háttere rendezett legyen. Ezt a munkát csak magasan kvalifikált, hitükben képzett, a gyerekeket szerető és értő pedagógusok tudják ellátni. A pedagógus szavai és tettei mindig legyenek összhangban, hiszen mindennél nagyobb veszélyt jelent a gyerek számára a hamis tanúságtétel.

Az iskolában minden olyan pedagógus taníthat, aki elfogadja annak katolikus voltát, nem dolgozik a hitvallásos nevelés ellen. Alaposan tanulmányozza a keresztény tanítást és munkája közben nem tesz elmarasztaló, sértő megjegyzést egyházra és tanítására, hiszen ez a diákokban meghasonlást idézhet elő. Az iskola katolikus volta, jó hírneve csak ebben az esetben biztosítható.

A keresztény szellem, a tanúságtétel, az iskola lelki élete szervezése szempontjából elengedhetetlen, hogy minél több hitvalló pedagógus legyen a tanári karban. A fejlődés előfeltétele, hogy számarányuk növekedjen. Ez sohasem jelentheti azonban azt, hogy az egyszínűsége kell törekedni, mert a diákok akkor tanulnak igazán sokat nevelőiktől, ha azok a világ sokszínűségét tudják képviselni. Iskolánk ökumenikus jellege a tantestületben is megköveteli a sokszínűséget, a más felekezethez tartozók jelenlétét. Az iskola vezetésére nagy felelősséget ró a megfelelő pedagógusok kiválasztása. A legnagyobb jó szándék esetén is történhetnek sikertelen választások. Ezért minden új tanár először egy éves szerződéssel alkalmazható, amelyet a felek kölcsönös megelégedése esetén lehet véglegesíteni.

Az iskola a tanárokat fejlődésük érdekében szakmai továbbképzésekre küldi előre meghatározott rend szerint. Nevelési értekezleteket és lelki programokat szervez, és lehetőségeihez képest mindent megtesz, hogy jó hangulatban, örömmel és megfelelő felkészültséggel, magas szakmai színvonalon dolgozhassanak.

A keresztény nevelő hitvallása

Értékrendünk nem idealista – a természetfölötti feltételezi a természetet. Igaznak tartjuk a bölcsességet: ép testben ép lélek.

Nevelni csak a közösség képes – már az ősegyházban „egy szív, egy lélek” jellemezte az első keresztényeket. Isten közösségben találkozik az emberekkel, ugyanakkor fontos az egyéni felelősség.

Tekintély és demokrácia – a nevelő a növendékeihez képest többletet hordoz. Erkölcsi kérdésekben nem szavazhatunk, ugyanakkor az egyesek szavára figyelni kell.

Felelősség – a diákjaink ránk vannak bízva. Abban a tudatban cselekszünk, hogy Isten előtt egyszer majd számot kell adnunk.

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:

- heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidejét) az intézményvezető által meghatározott feladatok ellátásával tölti,
- heti teljes munkaidejének ötvenöt–hatvanöt százalékában (neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében) tanórai és tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokat tart,

- kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidején felüli részében a nevelést-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lát el,.
- egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók részére,
- a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók korrepetálása, segítése, mentorálása,
- az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel,
- továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés,
- az iskolai munka feltételeinek javítása pl. pályázatírás, innováció,
- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízta meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre:

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart. Kapcsolatot tart az osztály szülői közösségével.

- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnöki órák témái

Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák a tanév legelső osztályfőnöki óráin:

A házirend szabályainak megbeszélése.

Az osztályközösség belső szabályainak megbeszélése, rögzítése.

Balesetvédelmi, tűzvédelmi szabályok ismertetése, visszakérdezése.

Az osztályközösség gyermekvezetőinek megválasztása.

Az iskolai munkatervből az osztályt érintő feladatok ismertetése.

Az iskola környékére vonatkozó közlekedési ismeretek és veszélyhelyzetek megbeszélése.

A kerékpáros közlekedés szabályai.

Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák félévente egy alkalommal:

- Egészségvédelmi téma (helyes táplálkozás; az alkohol és kábítószer fogyasztás, a dohányzás káros hatásai a szervezetre; a személyes higiénia; a szexuális fejlődés) az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vételével.

- Elsősegélynyújtási alapismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja.

- Félévente egy alkalommal az elsősegélynyújtás alapismereteinek gyakorlati elsajátítása céljából az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele.

- Az osztály félévi munkájának és magatartásának értékelése az első és a második félév végén.

- Megemlékezés nemzeti ünnepeinkről október 23-án és március 15-én.

- Megemlékezés a magyar kultúra napjáról, a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatainak emléknapjáról, a költészet napjáról, a holokauszt áldozatainak emléknapjáról, a Föld napjáról és a Nemzeti Összetartozás Napjáról.

- Megemlékezés az iskola névadójáról.

- Osztálykirándulás előkészítése.

Az osztályfőnöki órák tananyaga, tematikája évfolyamonként:

5. évfolyam

Tananyag: Tanuljunk tanulni, Ötödikbe léptünk, házirend, tisztségek. A tanulást is tanulni kell. Nehéz és könnyű tantárgyak. Eredményes tanulás az 5. osztályban.

Követelmény: A tanulás kötelesség. Gazdálkodás az idővel. A tanulást is tanulni kell. Ami érdek, amit szívesen csinálók.

Tananyag: Személyiségünk, Önismeret, öntudat, önbizalom. Az ember értéke. Szokás, szenvedély.

Követelmény: Önismeret fejlesztése, osztálytársak közti bizalom, a támogató légkör megerősítése. A dohányzás szenvedélybetegség jellegének tudatosítása.

Tananyag: Test és lélek, Az egészség értéke életünkben. Hogyan élhetünk egészségesen. Testkultúra (testedzés, pihenés, öltözködés), Életrend, életritmus. Szabadidő helyes felhasználásáról.

Követelmény: Testünk iránti felelősségünk. Testi lelki egészség legfontosabb összefüggései.

Tananyag: Tudni illik, Az étkezés illemtana. Öltözködés, kultúrája. Szórakozás illemtana: színház, mozi, hangverseny, diszkó, kirándulás, sport, játék, strand.

Követelmény: Alapvető viselkedési normák gyakoroltatása, betartása, megkövetelése.

Tananyag: Családi élet, Alkalmazkodás a családban. Egymás iránti figyelem a családban. (hétköznapiak, ünnepek).

Követelmény: A család életre szóló érzelmi háttér, erőforrás szerepének tudatosítása. Az egymásra figyelés fontosságának hangsúlyozása

Tananyag: Közlekedés, Gyalogos közlekedés kisebb, nagyobb településen. Tömegközlekedési lehetőségek. Kerékpáros közlekedés. Idénybalesetek.

Követelmény: Kövesse a közlekedés helyes magtartási szokásait! Ismerje a városi és vidéki közlekedésben lévő különbségeket! Ismerje a gyalogos és tömegközlekedés szabályait!

6. évfolyam

Tananyag: Gondolkodás, kommunikáció, tanulás, Problémamegoldás, tanulás, emlékezet, Intelligencia, okosság, bölcsesség. Megismerés, tudás.

Követelmény: A beszéd és a gondolkodás összefüggései. Értékelje a tudást, a lelkierőt, és az egyéb szellemi képességeket!

Tananyag: Személyiségünk, Ember voltunk általános vonásai, egyediségünk. Örökletes adottságok: testi alkat, ösztönök, temperamentum, képességek, tehetség. Szokás és szenvedély: jó és rossz szokásaink.

Követelmény: Képesség a másik ember személyiségének tiszteletére és megértésére, a helyes önismeret kialakítására, önmaga felvállalására, mások bírálatának segítségként való elfogadására. Legyen képes felismerni az örökletes tényezők szerepét a jellem kialakulásában!

Tananyag: Test és lélek, Test és lélek egysége. Egészséges életmód, testkultúra, mentálhigiénia, Növekszem, változom.

Követelmény: Helyezze el önmagát a saját korcsoportjában, felismerve ebből adódó jellemzőit!, Ismerje az ember életszakaszainak főbb általános jellemzőit.

Tananyag: Tudni illik, Találkozás, üdvözlés. Megszólítás, bemutatkozás, társalgás. Telefonálás illemtana. Vendégségben, vendéglátás. Pontosság, pontatlanság.

Követelmény: Alapvető magatartási normák ismerete.

Tananyag: Családi élet, Személyi higiénia: testápolás, bőrápolás, ruha váltása. Nemi érés, nemi higiénia. Környezet tisztántartása: otthon, osztályban. Állatokkal a lakásban.

Követelmény: Tudja önmagát, környezetét tisztán tartani! Tudja, hogy a tisztaság az egészséges élet alapfeltétele!

Tananyag: Közlekedés, Kerékpáros közlekedés korábban megismert szabályainak bővítése. Közlekedési jelzések, továbbhaladási algoritmus ok leírása. Tömegközlekedés (országúti, vasúti, városi).

Követelmény: Ismerje az alapvető közlekedési szabályokat. Ismerje a kerékpár biztonsági felszereléseit!

7. évfolyam

Tananyag: Test és lélek Egészség, betegség, fogyatékoság. Egészséges életmód testkultúra, mentálhigiénia. Veszélyeztető tényezők. Az egyén és a drogok. A drogok és a médiák. A reklám hatása.

Követelmény: Ismerje fel a test és lélek összefüggéseit! Legyenek ismeretei a káros szenvedélyek veszélyeiről és elkerülésük módjáról!

Tananyag: Személyiségünk, Örökletes adottságok: testi alkat, ösztönök, temperamentum, képességek, tehetség. A tanulás szerepe: sajátos szokások, ismeretek, világlátás, hobbik, örömök, félelmek. A nevelés szerepe: példaképek, jutalmazások, büntetések.

Követelmény: Tudja, hogy minden ember egyedi, hogy énünk egyes összetevői örökölték, mások megszerzették! Ismerje fel a tanulás jelentőségét a jellem alakulásában!

Tananyag: Pályaorientáció, Képességek: térbeli gondolkodás, nyelvi kifejezőképesség, számolási képesség, fizikai teherbírás, kez ügyesség, ötletgazdagság, kapcsolatteremtés. Képesség és teljesítmény összefüggése. Önismeret testi, lelki, szociális és szellemi szempontjai. Munkahelyi ártalmak és a stressz. A munkanélküliség állapota, folyamata, az átképzés. Pályaválasztási alapfogalmak: pálya, szakma, foglalkozás, beosztás, munkakör, képesítés, képzettség. Érdeklődés, érzélem, motiváció a pályaválasztásban. Szabadban dolgozni, testi erőt kifejteni, technikai feladatokat ellátni, tiszta környezetben dolgozni, szellemi munkát végezni, stb.

Követelmény: A tanulók tudják: Felsorolni a képességek fő jellemzőit. Felismerni a képességek és a pályák kapcsolatát. Megadni saját képességeik szintjeit. Azonosítani a testi adottságok, a szociális körülmény és a tárgyi tudás szerepét az eredményes munkavégzésben. Felismerni a munkahelyi ártalmakat. Magyarázni a munkanélküliség állapotát, az átképzés szükségességét. Értelmezni a pályaválasztási alapfogalmakat. Azonosítani az érdeklődési területeket és elmondani azok szerepét a pályaválasztásban. Bemutatni a motiváció szerepét a pályaválasztásban.

Tananyag: Közlekedés, A KRESZ szabályai. Az elsősegélynyújtás szabályai. Veszélyhelyzetek kialakulása.

Követelmény: Előrelátással hárítsa el a veszélyhelyzetek kialakulását! Alkalmazza a KRESZ szabályait különös tekintettel: rendőri karjelzések, behajtani tilos, kerékpárút, főútvonal!

Tananyag: Tudni illik, Fiúk és lányok, megismerkedés, udvarlás. Társalgás illemtana. Hogyan? Miről? Kamaszszerelem.

Követelmény: Helyes viselkedési formák tudatosítása.

8. évfolyam

Tananyag: Személyiségünk, Önmegfigyelés, önismeret, önnevelés: tapasztalat önmagáról és másokról. Elismerés, bírálat, építő, romboló. Érdeklődés, célok, akarat, éniideál, értékek. Önértzet, önbizalom, önszeretet, szégyen, kisebbségi érzés. Önfegyelem, akarat, felelősség. Különbözőségek és hasonlóságok. A másik egyediségének, másságának elismerése, tisztelete. A másik megismerése. Kommunikáció. Vitatkozás, versengés, kompromisszumok. Jellem, lelki tulajdonságok. Szokások, tudás, erkölcs, világnézet. Intelligencia, okosság, bölcsesség, kreativitás.

Büszkeség, gőg, méltóság, önzés, önzetlenség. Nyitottság, kíváncsiság. Az ember, mint értékelő lény. Az értékelés szempontjai. Az értékelés nehézségei. A legfontosabbnak tartott értékek. Az ember, mint erkölcsi lény. Választás és döntés, szándék és tett. A rossz, a hibázás és a bűn. Az erkölcsös cselekedet (jót jól). Mozgatóink. Meghatározottságaink, gyökereink. Vágy, szükséglet, lehetőség, igény. Érdekek, értékek, normák. Beállítódás, magatartás és viselkedés. Empátia, tolerancia. Az egyes ember fejlődése. Életkorok jellemzői.

Követelmény: Tudjon érvelni az önuralom, önnevelés, önismeret fontossága mellett! Legyen képes érvelni a másik személyiségének tisztelete mellett! Legyen nyitott az értékek felismerésére és elfogadására! Legyen képes a meggondolt véleményalkotásra, mások józan, igazságos megítélésére! Legyen képes fontos helyzetekben a választási lehetőségek mérlegelésére, indokolni mások és önmaga hibás és jó döntéseit! Legyen képes felfedezni a különböző viselkedések és döntések mögött meghúzódó mozgatókat! Ismerje az egyes életszakaszok főbb jellemzőit!

Tananyag: Pályaorientáció, Képességek, munkahely, munkanélküliség. Térbeli gondolkodás, nyelvi kifejezőképesség. Számolási képesség, fizikai teherbírás, kezűgyesség, ötletgazdagság és kapcsolatteremtési képesség. A képesség és teljesítmény összefüggése. Az önismeret testi, lelki, szociális és szellemi szempontjai. A munkahelyi ártalmak és a stressz. A munkanélküliség állapota, folyamata, az átképzés. Megbeszélés, vita, szituációs gyakorlatok, kérdőív, gyűjtőmunka.

Követelmény: A tanulók tudják: Felsorolni a képességek fő jellemzőit. Felismerni a képességek és a pályák kapcsolatát. Megadni saját képességeik szintjeit. Azonosítani a testi adottságok, a szociális körülmény és a tárgyi tudás szerepét az eredményes munkavégzésben. Felismerni a munkahelyi ártalmakat. Magyarázni a munkanélküliség állapotát, az átképzés szükségességét.

Tananyag: Pályák megismerése, pályaválasztási dokumentumok, A pályák megismerésének lehetőségei: Pályaképek, pályatükrök, pályaismertetések, foglalkozás leírások. Pályaszintek, egymást helyettesítő pályaaajánlatok. Pályaalkalmasság, továbbtanulási lehetőségek. A pályaválasztás dokumentumai, ismeretforrások. Videofelvételek elemzése, pályatabló készítése, riportok készítése, elemzése. Érdeklődés, érzelem, motiváció a pályaválasztásban. Érdeklődési területek: Szabadban dolgozni, növényekkel, állatokkal foglalkozni, emberek között dolgozni. testi erőt kifejteni, formákkal, vonalakkal dolgozni, kézi erővel, szerszámmal dolgozni. Technikai feladatokat ellátni, irodában dolgozni, embereken segíteni, eladni, vásárolni. Tiszta környezetben dolgozni, gépeket szerelni és javítani, elektromos készülékekkel dolgozni, építőiparban, laboratóriumban dolgozni. Érzelmi viszonyulás és a motiváció szerepe a pályaválasztásban. Megbeszélés, vita, szituációs gyakorlatok, öndefiníciós folyamatok támogatása.

Követelmény: A tanuló tudja: Azonosítani az érdeklődési területek és elmondani azok szerepét a pályaválasztásban. Bemutatni a motiváció szerepét a pályaválasztásban.

Tananyag: Családi élet Családtervezés, házasság, családi célkitűzések. Generációk kapcsolata, egymás segítése. Családi szabadidő szervezés.

Követelmény: Legyen képes életvitele tudatos alakítására! Legyen fegyelmezett, segítőkész! Tudja szabadidejét kulturáltan hasznosítani! Legyen tájékozott nemzeti, vallási, családi ünnepekről! Tudjon ezek hagyományainak megfelelően viselkedni! Választható témák az osztály összetételétől, nevelési szintjétől függően

VI. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a nem kötelező (választható) tanórán tanulható tantárgyak tanulása,
- a tehetséggondozó foglalkozások;
- az iskolai sportkör;
- a szakkörök;
- versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.);
- a szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a továbbtanulás segítése.

2. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Ellátásuk az. Nkt. 6.sz mellékletében megállapított törvényi órakeret terhére történik.

- szoros kapcsolat a helyi óvodai intézménnyel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- a felzárkóztató órák,
- a napközi otthon,
- a tanulószoba,
- a fejlesztő foglalkozások,
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai,
- a családlátogatások,
- a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése.
- a tanulói közösségekben csökken az előítéletes magatartási megnyilvánulás
- az iskolai teljes környezetben csökken az előítéletes magatartási megnyilvánulás

3. SNI-s tanulók támogatása

Ellátásuk az Nkt. 6.sz. mellékletében megállapított törvényi órakeret terhére történik.

- Intézményünkben a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása a többi tanulóval együtt, integrált formában folyik.
- A sajátos nevelési igényű tanulók a tanítási órákon túl gyógypedagógus vezetésével – habilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben – egyéni fejlesztési terv alapján terápiás fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt.
- Iskoláink a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához igénybe veszik az illetékes pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait.
- A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztéséhez biztosított feltételek:
 - gyógypedagógus végzettségű pedagógus alkalmazása,

- az Irányelvek figyelembevételével készített eltérő tanterv része az iskola helyi tantervének,
- a fogyatékoság típusának megfelelő tankönyvek, tanulási segédletek,
- a tanulók képességének megfelelő differenciált foglalkoztatás,
- a fogyatékos tanulók részére kidolgozott értékelési formák alkalmazása,
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök,
- képességfejlesztő játékok, eszközök,
- számítógépek fejlesztő programokkal.

Célkitűzés

Célunk: hogy az iskolában biztosítva legyen az egyenlő bánásmód elvének teljesülése, esélyteremtés, olyan programok megvalósítása, amely hozzájárul a hátrányok kompenzálásához, az esélyegyenlőség előmozdításához. Kitűzött célunk továbbá a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség, egymás elfogadása, toleranciára nevelés, amely segíti a SNI gyermekek nevelési – oktatási, majd későbbi társadalmi integrációját.

Megvalósítás

Iskolánkban az Alapító Okiratunk szerint ellátható sajátos nevelési igényű tanulók együtt tanulnak a többségi gyermekekkel. A tanítási órákon kívül, egyénre szabott fejlesztési terv alapján, megkapják a szakértői véleményben javasolt fejlesztést.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai

Diszlexia, diszgráfia

A fejlesztés célja:

- az olvasás-, írászavarok javításának feladata, hogy kialakítsa a tanulóban a mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejlessze kifejező készségét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében,

A fejlesztés feladatai:

- a testséma biztonságának kialakítása,
- a téri és időreakciók kialakítása praktikus és verbális szinten,
- a vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- az olvasás, írás tanítása lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő, valamint a vizuális és auditív észlelésre alapozó módszerrel,
- az olvasás, írás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával.

Diszkalkulia

A fejlesztés feladatai:

- az érzékelés- észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- a testséma kialakítása,
- a téri relációk biztonsága,
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelvtudatosítása,

- a szerialitás erősítése,
- a segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- a fogalmak, így a szám – és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi vizuális megerősítés,
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása és alkalmazása.

A kóros hiperkinetikus, vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar

A fejlesztés elvei, feladatai, módszerei:

- a tanuló optimális helyének megválasztása, a pedagógus kommunikációs jelzéseinek megfelelő érzékelésére,
- az egyénhez igazított követelmények kialakítása a gyermek képességeinek, érdeklődésének, terhelhetőségének ismeretében,
- a tanuló viselkedésének (kommunikációjának, magabiztosságának, önérvényesítésének, cselekvéses, ill. verbális megnyilvánulásainak) megismerése siker, vagy kudarc esetén. A tanuló alkalmazkodásának a csoportba való beilleszkedésének segítése,
- együttműködés a családdal és más szakemberekkel,
- a fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

A fejlesztés pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől. Az iskolai oktatás első éve ezen tanulók esetében az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának az időszaka. A speciális megsegítés enyhébb esetekben elegendő, és nem szükséges két tanév az első évfolyam számára.

A beszéd fogyatékos tanuló

Beszéd fogyatékos az a tanuló, akinél veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok és a környezeti hatások következtében jelentős mértékű a beszédbeli akadályozottság. Ennek következtében átmeneti, illetve tartós zavarok léphetnek fel a nyelvi, kommunikációs és tanulási képességekben, a szociális kapcsolatok kialakításában. Az akadályozottság megmutatkozhat a beszédhangok helyes ejtésének, a beszédészlelés és -megértés zavaraiiban, a beszédritmus sérülésében, a grafomotoros és a vizuomotoros koordináció éretlenségében, valamint az általános beszédgyengességgel együttjáró részképesség-kiesésben. A különböző jellegű diszfóniák, a hangadás kóros elváltozásai szintén a beszéd fogyatékos körébe sorolhatók.

Amennyiben a beszéd fogyatékos a kisiskolás kor kezdetére tartósan fennmarad, a tanuló gyógy pedagógiai ellátásra szorul. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszédbeli akadályok jellegétől függ.

A fejlesztés elvei, feladatai, módszerei:

- A beszéd fogyatékos tanuló iskolai fejlesztésében, speciális nevelési igényeinek kielégítésében az ép beszélő környezetben integráltan történő oktatást valósítjuk meg, amely biztosíthatja a tanulók számára a felfelé nivellálást segítő pedagógiai környezetet.
- A beszéd fogyatékos tanulók fejlesztésében törekszünk a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszéd működés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére.
- A módszerek megválasztása az életkor, a pszichikai sajátosságok, a beállítódás, az értelmi képesség, a beszédhiba típusának és súlyosságának, és a korrekció adott szakaszának figyelembevételével történik.
- Az auditív figyelem, hallás utáni differenciálás, a beszédértés (beszédhallás) fejlesztése;
- Fonetikai szinten a beszédhiba típusnak megfelelő artikulációs terápia nyújtása;

- A természetes, érthető kommunikáció kialakítása és megtartása az egyéni beszédállapotokhoz igazodva, élményszerű beszédhelyzetek biztosításával, és a prosódiai elemek (dallam, sebesség, ritmus, hangsúlyozás, hangerő, hangszín) segítségével;
- A részképességek, és a kognitív képességek, figyelem, emlékezet, gondolkodás fejlesztése;
- Az olvasási készség, szövegértés, szókincs, szóbeli közlés minél magasabb szintre emelése;
- Az írásbeli kifejező készség fejlesztése;
- A fejlesztéshez igényeljük a szülők támogató együttműködését. Célunk, hogy a tanulóval kommunikáló valamennyi felnőtt – kiemelten a szülő is – legyen partner.

A sajátos nevelési igényű tanulóink esetében is a NAT alapján készített kerettanterveket használjuk, figyelembe véve azonban, hogy az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye. (Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához-OH)

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők. Amennyiben a tanulót állapota akadályozza, akkor az itt megadott módosítások figyelembevételével módosítjuk helyi tantervünk által támasztott követelményeket.

4. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

- a) A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- b) Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek- és ifjúságvédelmi felelős működik. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:
 - a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
 - családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében,
 - a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot,
 - segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét,
 - a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi,
- c) Az iskolai gyermekvédelmi tevékenység három fő feladata: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok **megelőzése, feltárása, megszüntetése**.
A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat. Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:
 - fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit,
 - meg kell keresni a problémák okait,
 - segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
 - jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.
- d) A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:
 - nevelési tanácsadóval,
 - gyermekjóléti szolgálattal,
 - családsegítő szolgálattal,
 - polgármesteri hivatallal,

- iskolaorvossal,
- e) Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:
 - a felzárkóztató foglalkozások,
 - a tehetséggondozó foglalkozások,
 - az indulási hátrányok csökkentése,
 - a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
 - a pályaválasztás segítése,
 - a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
 - egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
 - a családi életre történő nevelés,
 - a napközis és a tanulószobai foglalkozások,
 - az iskolai étkezési lehetőségek,
 - az egészségügyi szűrővizsgálatok,
 - a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
 - a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás),
 - a szülőkkal való együttműködés,
 - tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.
- f) A szociális hátrányokkal érkező gyermekek kiemelt figyelemmel kísérése.

5. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Ellátásuk az Nkt. 6.sz. mellékletében megállapított törvényi órakeret terhére történik.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése a következő tevékenységek során történik:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése, egyéni foglalkozás;
- heti 2 korrepetálási óra évfolyamonként;
- felzárkóztató órák – napközi otthonos, ill. tanulószobai foglalkozás keretében;
- szoros kapcsolat a helyi óvodával, a nevelési tanácsadóval és a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottsággal;
- ingergazdag környezet kialakítása;
- a gyermek személyiségének átgondolt és reális megítélése;
- a tanuló testi-lelki állapotának minél teljesebb felmérése;
- ok-okozati összefüggések feltárása;
- negatív környezeti hatások kiszűrése;
- a részképeség-kiesések lehetőség szerinti korrigálása;
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolata;
- családlátogatások;
- a szülők, a családok nevelési gondjainak segítése;
- a továbbtanulás irányítása, segítése.

6. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a felzárkóztató órák;
- a napközi otthon;
- a tanulószoba;
- a diákétkeztetés;
- a felzárkóztató foglalkozások;

- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai;
- a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése;
- a családlátogatások (szükség esetén),
- a továbbtanulás irányítása, segítése;
- az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége;
- a tankönyvvásárláshoz nyújtott segélyek;
- az étkezési díjak kifizetéséhez nyújtott segélyek;
- szoros kapcsolat a polgármesteri hivatallal és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek;
- ingyenes tankönyvek biztosítása;
- ingyenes étkezés biztosítása;
- kedvezmény a művészeti képzésben történő bekapcsolódáshoz;
- napközis, ill. tanulószobai foglalkozás biztosítása a rászorulóknak részére;
- tanoda, illetve Útravaló programba történő bekapcsolódás erősítése.

7. Integrációs és képesség-kibontakoztató felkészítés

Az iskola a pályázati kiírásoknak és a törvényi előírásoknak megfelelően vesz részt a programban.

A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 171-172.§-a két olyan oktatási-szervezési formát tartalmaz, amely támogatással ösztönzi a HHH tanulók integrált keretek között megvalósuló – a szociális helyzetből és a képességek fejlettségéből eredő hátrányok ellensúlyozását célzó – iskolai nevelésének-oktatásának megszervezését.

VII. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

Az iskola életével kapcsolatos legfontosabb döntések a nevelőtestület hatáskörébe tartoznak. A jogszabályok szerint bizonyos döntések a fenntartó, mások az intézmény vezetőjének hatáskörébe tartoznak. A tanulók döntési joga a diákönkormányzati munkában történő részvételre, annak szervezésére, szervezeti rendjének kialakítására korlátozódik a jogszabályok által meghatározott módon.

A köznevelési törvényben és végrehajtási rendeletében meghatározottak szerint biztosítjuk annak lehetőségét, hogy a tanulók – a diákönkormányzat szervezeti keretei között – kifejthessék véleményüket a házirend és a szervezeti és működési szabályzat elkészítésekor. Ennek érdekében az osztályfőnökök és a diákönkormányzat patronáló tanára közreműködésével minden osztályban az életkornak megfelelő szinten és tartalommal ismertetjük a dokumentumok tartalmát, biztosítjuk az egyes tanulók és az osztályközösségek számára a véleménynyilvánítás lehetőségét. A dokumentumok tanulói véleményezése a diákönkormányzat hatásköre az annak szervezeti és működési szabályzatában foglaltak szerint.

Ugyanakkor lehetőséget kívánunk biztosítani arra is, hogy egyes – a tanulóközösség egészére vonatkozó – döntések meghozatala előtt a tanulók szervezett formában részt vehessenek a döntést megelőző véleményezésben. A tájékoztatás és a tanulói vélemények beszerzésének módszerét az előző bekezdésben meghatározottal azonosan határozzuk meg.

A diákönkormányzat feladata:

- diákok érdekeit képviselje,
- a tanórán kívüli tevékenységek segítése: versenyek, vetélkedők, pályázatok (iskolaújság, iskolarádió, iskolai honlap).

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- az SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- a házirend elfogadása előtt.

VIII. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

1. A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák

1. A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:
 - az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
 - a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat faliújságján keresztül,
 - az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.
2. A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetben keresztül írásban) tájékoztatják.
3. A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy az SZK-val.

2. A szülők közösségét érintő együttműködési formák

1. Erkölcsi ajánlások a szülőknek

Minden iskola létét, szükségességét a mögötte álló szülők társadalma igazolja. A szülők joga és kötelessége, hogy hitüknek megfelelő iskolába járassák gyermeküket. Az iskola igazán egyházi szelleme csak akkor születhet meg, ha szülők is közösséget alkotnak, hiszen „*a keresztény hit is egy közösség ölén születik és növekszik*” (Kat. Isk. 53.). Így a gyermekek egy egyházi közösségből kerülnek be az iskola közösségébe, és az iskola elvégzése után oda kerülnek vissza.

Ez hatalmas garancia arra, hogy a gyerekeket az iskola után nem sodorja el az élet sokszínű áramlata. Az iskola a szülőktől is elvárja, hogy elfogadják az iskola egyházi jellegét, ne neveljenek, tegyenek az iskola ellen, hanem erkölcsileg, szükség esetén anyagilag is támogassák. Iskolával kapcsolatos problémáikat az érintettekkel beszéljék meg. Az iskola feladata, hogy jogos problémák esetén a szülőkkel együtt megkeresse azok mindenki számára megnyugtató megoldását.

Az iskola a szülőkkel igyekszik mindjobban megismertetni szellemiségét, nevelési alapelveit. Ezt a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartással igyekszik elérni. Ennek formái az osztály- és fogadóórás szülői értekezletek, szülői fórumok, szülői levelek, és természetesen a személyes beszélgetés.

2. A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a szülői munkaközösség választmányi ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

3. A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

a) Családlátogatás

Feladata: a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.

b) Szülői értekezlet

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- a szülők tájékoztatása
 - az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
 - az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
 - a helyi tanterv követelményeiről,
 - az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
 - saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
 - a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
 - az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
 - a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

c) Fogadó óra

Feladata: a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

d) Nyílt tanítási nap

Feladata: a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munkába tájékozódjon gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

e) Írásbeli tájékoztató

Feladata: a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

1. A szülői értekezletek, a fogadó órák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.
4. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével vagy az SZK-val.

3. Kapcsolattartás az iskola partnereivel

Az iskolai munka megfelelő szintű irányításának érdekében az iskola vezetőségének és közösségeinek állandó munkakapcsolatban kell állnia a következő intézményekkel, partnerszervezetekkel:

- a fenntartóval, az Egri Főegyházmegyével (szakmai irányítás, gazdasági ügyintézés, elvi útmutatások, koordinálás és segítségnyújtás, az intézmény épületének, technikai-tárgyi eszközeinek karbantartása);
- járási hivatallal;
- kormányhivatallal;
- települési nevelési-oktatási intézmények vezetőségével (szakmai jellegű kapcsolattartás, koordináció és tapasztalatcsere);
- gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátása körében a területileg illetékes gyermekjóléti intézményekkel és más hatóságokkal;
- a tanulási képességeket vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságokkal (folyamatos szakmai együttműködés);

Folyamatos szakmai kapcsolatot tartunk továbbá az alábbi szervezetekkel:

- a területileg illetékes rendvédelmi szervvel;
- az iskola-egészségügyi ellátást biztosító egészségügyi szolgáltatóval;
- a pedagógiai szakszolgálatokkal;
- a pedagógiai szakmai szolgáltatókkal.

A külső partnerekkel történő kapcsolattartás szabályozása jelentős részben a szervezeti és működési szabályzat jogkörébe tartozik, így azokat az intézményi SZMSZ tartalmazza.

Az iskola vezetői folyamatos kapcsolatot tartanak fenn az írott és nyomtatott sajtóval. A sajtóval történő kapcsolattartás az igazgató és a tagintézmény-vezetők feladatkörébe és felelősségi körébe tartozik.

IX. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

1. A vizsgaszabályzat célja

A vizsgaszabályzat rögzíti a tanulmányok alatti vizsgák szabályait.

A tanulmányok alatti vizsgák: osztályozóvizsga, pótló vizsga, javítóvizsga, különbözeti vizsga.

- A tanulmányok alatti vizsgát abban a nevelési-oktatási intézményben, amellyel a tanuló jogviszonyban áll, független vizsgabizottság előtt lehet letenni.
- A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.
- A tanulmányok alatti vizsga követelményei és az értékelés szabályai a helyi tantervben kerül részletezésre:
 - milyen tantárgyakból kell írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak.
 - a vizsgák követelményeit (a helyi tanterv alapján) a munkaközösségek, szaktanárok állapítják meg.

A tanulónak *osztályozóvizsgát* kell tennie:

- ha fel volt mentve a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- tanulmányait egyéni munkarend szerint folytatja,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a 250 tanítási órát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen.

A tanuló *pótló vizsgát* tehet:

- ha valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A pótló vizsgát lehetőleg ugyanabban a vizsgaidőszakban kell letenni. Pótló vizsgát csak az elmaradt vizsgarészekből kell tenni.

A tanuló *javítóvizsgát* tehet:

- ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- ha az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.
- A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

A tanuló *különbözeti vizsgát* abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja:

- az igazgató különbözeti vizsga letételét írhatja elő annak a tanulónak, aki átvétellel tanulói jogviszonyt létesít, és eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott.
- a vizsga azokra a tárgyakra, tananyagrészekre, ismeretekre terjed ki, melyeket a tanuló az érvényes tantervekből és a bizonyítványából megállapíthatóan az átvétel előtt nem tanult.

Osztályozó és különbözeti vizsga esetén a vizsgát megelőző három hónapon belül kell a vizsgaidőszakot kijelölni azzal, hogy osztályozó vizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.

2. A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra vonatkozik:

- osztályozó vizsgákra,
- pótló vizsgákra,
- javítóvizsgákra,
- különbözeti vizsgákra.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira

- akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

3. Az értékelés rendje

- Az írásbeli vizsgák értékelése az alábbi egységes osztályozás szerint történik:

• 0 - 29 %	→	elégtelen
• 30 - 49 %	→	elégséges
• 50 - 74 %	→	közepes
• 75 - 89 %	→	jó
• 90 - 100%	→	jeles

- A szóbeli és a gyakorlati vizsga értékelése egyetlen érdemjeggyel történik, amelyet a kérdező tanár javaslatára a vizsgabizottság állapít meg.
- Abban az esetben, ha egy vizsga több vizsgarészből áll, a végső eredményt a vizsgarészekre adott osztályzatok átlagából kell számítani.
- A vizsgák eredményének kihirdetése:
 - A szorgalmi időszak alatt letett vizsgák kihirdetése a vizsga napján történik.
 - Az augusztusi osztályozó, javító és pótló vizsgák eredményeinek ismertetése a megfelelő záradékkal ellátott bizonyítvány kiadásával azonos időben történik.

4. A vizsgatárgyak részei és követelményei

Vizsgatárgy	Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati
Magyar nyelv	x	x	
Magyar irodalom	x	x	
Idegen nyelv	x	x	
Matematika	x	x	
Hit- és erkölcsstan		x	
Történelem		x	
Állampolgári ismeretek		x	
Hon- és népismeret		x	
Környezet-, természetismeret és természettudomány		x	
Fizika		x	
Kémia		x	
Biológia-egészségtan		x	
Földrajz		x	
Ének-zene		x	
Tánc és dráma			x
Vizuális kultúra			x
Informatika		x	x
Digitális kultúra		x	x
Technika, életvitel és gyakorlat			x
Technika és tervezés		x	x
Testnevelés és sport			x
Dráma és színház		x	x

5. A vizsgák anyaga

A vizsgák anyagát a Helyi Tanterv tartalmazza, mivel az a helyi tanterv követelményeire épül, illetve az ezzel összhangban lévő tananyagra. A vizsgáztató tanár tájékoztatja a vizsgára jelentkezőt, milyen témakörökből, milyen tankönyvekből és milyen egyéb forrásokból kell készülnie (kiadott vázlatok, internetes források, órai vázlatok stb.).

A témakörök kijelölése, a feladatlapok és a szóbeli tételsorok összeállítása során a szakmai munkát a munkaközösség-vezető és még legalább egy általa felkért szaktanár ellenőrzi. Feladatuk annak biztosítása, hogy a vizsga követelményei a helyi pedagógiai programban leírtaknak megfelelőek legyenek.

X. A felvétel és az átvétel helyi szabályai

1. A felvételi eljárás különös szabályai

- Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.
- Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:
 - A gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosító és a lakcímet igazoló hatósági igazolványt,
 - Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a Szakértői Bizottság szakértői véleményét.

A felvételi kérelmek elbírálása során előnyben kell részesíteni a halmozottan hátrányos helyzetű tanulót, ezt követően azt a jelentkezőt, akinek a lakóhelye, tartózkodási helye az iskola székhelyén van, illetve akinek különleges helyzete azt indokolja. Különleges helyzetűnek tekintjük a jelentkezőt akkor, ha testvére is iskolánkba jár.

2. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Az iskola lehetőséget biztosít más iskolában tanuló diákok átvételére. Az átvételről való döntés az intézmény vezetőjének, ill. a tagintézmény-vezetők jogköre. A tanuló átvételére akkor van lehetőség, ha az általa tanult tantárgyak megegyeznek az iskolánkban tanult tantárgyakkal, illetve a tananyagban való esetleges elmaradás mértéke nem haladja meg azt a szintet, amely a tanuló számára pótolhatóvá teszi a lemaradást. Az átvételkor figyelembe kell venni az átveendő tanuló magatartását, szorgalmát és a vele szemben alkalmazott fegyelmező és fegyelmi intézkedéseket.

- Az igazgató, ill. a tagintézmény-vezető különbözeti vizsga letételét írhatja elő annak a tanulónak, aki átvétellel tanulói jogviszonyt létesít, és eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott.
- A vizsga azokra a tárgyra, tananyagrészekre, ismeretekre terjed ki, melyeket a tanuló az érvényes tantervekből és a bizonyítványából megállapíthatóan az átvétel előtt nem tanult.
- Az igazgató, ill. a tagintézmény-vezető lehetőséget biztosíthat arra, hogy a különbözeti vizsgát a felvételtől számított maximum három hónapon belül tegye le az átvett tanuló, ebben az esetben a felkészüléshez egyéni segítségnyújtást kell biztosítani az átvett tanuló számára.
- Amennyiben a tanuló valamely tantárgyból a különbözeti vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, a vizsgát az adott tantárgyból két hónapon belül megismételheti. Ha az ismételt vizsgán teljesítménye újból nem megfelelő, az évfolyamot köteles megismételni.

Az átvételnél be kell mutatni:

- a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosító és a lakcímet igazoló hatósági igazolványt,
- a szülő személyi igazolványát;
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;
- az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot, amennyiben rendelkezésre áll.

XI. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok

Az iskolai elsősegély-nyújtás oktatásának legfőbb célja:

- Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja: ismerjék fel a tanulók a vészhelyzeteket, ismerjék meg a környezet – elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés, a veszélyes anyagok – egészséget, testi épséget veszélyeztető leggyakoribb tényezőit,
- Sajátítsák el az alapvető elsősegély-nyújtási módokat.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

- Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanítási órákon belül (osztályfőnöki, biológia és testnevelés óra) valósul meg.
- Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elősegítő tevékenységek: a helyi tantervben szereplő tantárgyakhoz való kapcsolódás: biológia, kémia, fizika.

Az elsősegély azonnali segítségnyújtás vagy beavatkozás, amelyet a sérült kap valamely sérülésére vagy hirtelen egészségkárosodása miatt, a mentők, orvos vagy más személy megérkezése előtt.

Az elsősegélynyújtás képessége tudáson, begyakorláson és tapasztalaton alapul.

Egy elsősegély tanfolyam nagyban növeli az önbizalmat és cselekvőképességet. Az ott kapott alapos felkészítés segít uralkodni az érzelmek, és sok nehéz helyzeten átgát. Az iskolai balesetek számának utóbbi időben való növekedése, valamint a szakszerű ellátása a sérülteknek, megkívánja, hogy az iskolai oktatásban nagyobb hangsúlyt kapjon az elsősegélynyújtás. Lehetőség van egészségtan-, osztályfőnöki-, biológia-, órákon, szakkörökön az ismeretek elsajátítására.

Jó alkalmat teremtenek az iskolai egészségnapok nagyszámú tanulócsoport előtti szemléltető elsősegélynyújtó ismeretanyag bemutatására.

Minden osztály számára fontos, hogy az iskola megfelelő számú elsősegélynyújtó ládával rendelkezzen, melyet nemcsak a mindennapok, de a kirándulások, és egyéb rendezvények (pl. hulladékgyűjtés során) alkalmával is tudnak használni.

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók
 - ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
 - ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat;
 - ismerjék fel a vészhelyzeteket;
 - tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
 - sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
 - ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
 - sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.
2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:
 - a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
 - a tanulónak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegélynyújtás alapismereteit;
 - a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten - tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.
3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:

- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel és az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével;
- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
- támogatjuk a pedagógusok elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésekre való jelentkezését.

4. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY–NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
Biológia	- rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
Kémia	- mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
Fizika	- égési sérülések - forrázás
Testnevelés	- magasból esés

- az ötödik – nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele az ötödik – nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

5. Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- szakkörök (Ifjúsági Vöröskereszt, elsősegély-nyújtó);
- minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak lehetőleg az Országos Mentőszolgálat, vagy a védőnő bevonásával;
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.

B. AZ INTÉZMÉNY ISKOLÁJÁNAK HELYI TANTERVE

I. A kerettanterv

1. A kerettanterv

A kerettanterv tantárgyait és óraszámait a „II. Óratervek” szakasz 2-4. pontok alatti táblázatai, megtanítandó és elsajátítandó tananyagát a tantárgyanként összeállított Helyi Tanterv tartalmazza (ld. CD melléklet).

Iskolánk helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel.

2. A kerettanterv feletti óraszám

A kerettantervek óraszámát a szabadon tervezhető órakeret terhére emeljük meg. Ezeket évfolyamonként és tantárgyanként a II.2-4. táblázatok szintén tartalmazzák.

A kerettantervben meghatározottakon felül a tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyagát a tantárgyanként összeállított Helyi Tanterv tartalmazza (ld. CD melléklet).

II. Óratervek

1. Heti időkeret felhasználása

Intézményünk iskolája a nevelés-oktatást a délelőtti és délutáni tanítási időszakban olyan módon szervezi meg, hogy a foglalkozások legalább tizenhat óráig tartsanak.

A 2011. évi CXCV. tv. a nemzeti köznevelésről 6. melléklete határozza meg az osztályok heti időkeretét. Az iskoláink a tanulók heti kötelező tanóráinak száma és az osztályok engedélyezett heti időkerete különböztetésében a következő feladatokat látják el:

- tanórai foglalkozás: kötelező és választható
- egyéb foglalkozás: szakkörök, sportkör, énekkar
- osztálybontás
- tanulószoba
- sajátos nevelési igényű tanulók számára habilitációs, rehabilitációs foglalkozások
- differenciált fejlesztést biztosító 1-3 fős foglalkozások:
 - a tehetség kibontakoztatására
 - a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására
 - a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel diagnosztizált tanulók számára
 - az első-negyedik évfolyamra járó tanulók eredményes felkészítésére.

Tehetséggondozásra és felzárkóztatásra osztályonként legalább további heti egy-egy óra biztosított az osztályok Nkt. 6. mellékletben meghatározott időkerete felett.

A gyógypedagógiai nevelésben-oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményben a sajátos nevelési igényű tanulók számára annyi egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson kell részt venni, amennyi a sajátos nevelési igényéből eredő hátránya csökkentéséhez szükséges. A kötelező egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások megszervezésének heti időkeretét az Nkt. 6. melléklete határozza meg.

Az iskola a pedagógiai programjának részeként a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tantervek a 2020. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben (1., 5. évfolyamokon) bevezetésre kerülő Nemzeti alaptantervben (a továbbiakban: Nat 2020) foglalt szabályozásnak megfelelnek. Ezeket a Nat 2020 bevezetésével párhuzamosan, felmenő rendszerben kell alkalmazni.

Tanév	1.o	2.o	3.o	4.o	5.o	6.o	7.o	8.o
2020/2021	NAT2020	2012-es Nat	2012-es Nat	2012-es Nat	NAT2020	2012-es Nat	2012-es Nat	2012-es Nat
2021/2022	NAT2020	NAT2020	2012-es Nat	2012-es Nat	NAT2020	NAT2020	2012-es Nat	2012-es Nat
2022/2023	NAT2020	NAT2020	NAT2020	2012-es Nat	NAT2020	NAT2020	NAT2020	2012-es Nat
2023/2024	NAT2020	NAT2020	NAT2020	NAT2020	NAT2020	NAT2020	NAT2020	NAT2020

2. Balatoni székhely iskola óraterve 2012-es NAT

	1. évfolyam			2. évfolyam			3. évfolyam			4. évfolyam			5. évfolyam			6. évfolyam			7. évfolyam			8. évfolyam		
Tantárgy	kötelező	szabadon terv.	választható	kötelező	szabadon terv.	választható	kötelező	szabadon terv.	választható	kötelező	szabadon terv.	választható	kötelező	szabadon terv.	választható	kötelező	szabadon terv.	választható	kötelező	szabadon terv.	választható	kötelező	szabadon terv.	választható
Magyar irodalom	4			3,5	1		3,5			3,5			2	0,5		2			2	0,5		2		
Magyar nyelv	3	1		3,5			2,5	2		2,5	1		2			2	0,5		1	1		2	0,5	
Idegen nyelv (angol)		1			1			1		2		1	3			3			3			3		0
Idegen nyelv (német)															1			1			1			1
Matematika	4		1	4		1	4		1	4			4	0,5		3	1,5		3	1,5		3	1,5	
Hit- és erkölcsstan	1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1	
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek													2		0,5	2	0,5		2		0,5	2	0,5	
Környezetismeret	1			1			1			1	1													
Természetismeret													2			2								
Fizika																			2			1		
Kémia																			1			2		
Biológia-egészségstan																			2			1	0,5	
Földrajz																			1			2		
Ének-zene	2			2			2			2			1			1			1			1		
Dráma és tánc													1											
Rajz, vizuális kultúra	2			2			2			2			1		0	1		0	1			1		
Informatika											1			1		1	0,5		1		0	1		0
Technika, életvitel és gyakorlat	1			1			1			1			1			1			1					
Testnevelés és sport	4			4			4			4			5			4			4			4		
Tánc és dráma	1		0	1		0	1		0	1		0			0	1		0	1			1		0
Osztályfőnöki													1			1			1			1		
Összesen	23	3		23	3		22	4		24	4		26	3		25	4		28	4		28	4	
Rend. álló órakeret Tanuló heti kötelező óraszám	26			26			26			28			29			29			32			32		
Választható óra			1			1			1			1			1,5			1			1,5			1

Balatoni székhely iskola óraterve NAT2020

Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai, NAT 2020 Balatoni székhely															
Az egyes évfolyamoknál a bal oldali óraszám a Nat kötelező óraszámát, a jobb oldali rovat pedig a szabadon tervezhető óraszámot tartalmazza.															
Heti óraszám/évfolyam	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.
Magyar irodalom	4		4		2,5	1	2,5	1	2	0,5	2		2		2
Magyar nyelv	3	1	3	1	2,5		2,5		2		2	0,5	1	0,5	1 1
Matematika	4		4		4		4		4	0,5	4	0,5	3	0,5	3 1
Történelem									2		2		2		2
Állampolgári ismeretek															1
Hon- és népismeret												1			
Etika/hit és erkölcsan	1		1		1		1		1		1		1		1
Környezetismeret					1		1								
Természettudomány									2		2		0		0
Kémia													1		2
Fizika													1		2
Biológia													2		1
Földrajz													2		1
Első élő idegen nyelv		1		1		1	2	1	3		3		3		3
Ének-zene	2		2		2		2		2		1		1		1
Vizuális kultúra	2		2		2		1		1		1		1		1
Dráma és színház														1	
Technika és tervezés	1		1		1		1		1		1		1		
Digitális kultúra					1		1		1		1		1		1
Testnevelés	4,5		4,5		4,5		4,5		4,5		4,5		4,5		4,5
Tánc	0,5		0,5		0,5		0,5		0,5		0,5		0,5		0,5
Osztályfőnöki									1		1		1		1
Hittan egyházi intézményben	1		1		1		1		1		1		1		1
Kötelező alapóraszám	22		22		22		23		27		26		28		28
Szabadon tervezhető óra		2		2		2		2		1		2		2	2
Összes tervezett óraszám	22	2	22	2	22	2	23	2	27	1	26	2	28	2	28
Összesített óraszám	24		24		24		25		28		28		30		30
Összesített óraszám a + hittan órával	25		25		25		26		29		29		31		31
Maximális órakeret	24		24		24		25		28		28		30		30

III. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Pedagógiai munkánk során csak olyan taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép, feladatgyűjtemény) használunk a tananyag felhasználásához, melyet a művelődési és köznevelési miniszter hivatalosan tankönyvvé nyilvánított. A nyomtatott taneszközökön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van: pl. tornafelszerelés, rajzfelszerelés.

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközössége, szaktanárok határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján. A kötelezően előírt taneszközökről, amelyek a következő tanévben szükségesek lesznek, a szülőket minden tanév második szülői értekezletén tájékoztatja az iskola.

A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének;
- az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatók;
- a taneszközök használatában a stabilitásra törekszünk, új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be;
- a taneszközök áránál a szülők anyagi helyzetéhez, a lehetőségekhez igyekszünk közelíteni.

Az iskola – pénzügyi lehetőségeihez mérten – saját költségvetési keretéből, illetve egyéb támogatásokat felhasználva egyre több nyomtatott taneszközt szerez be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket a nehéz helyzetű tanulók – a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős nevelő és az osztályfőnök javaslata alapján – ingyenesen használhatják.

Az információs bázis a minőségelvű rendszer fontos eleme, amely segít a biztonságos tankönyvkiválasztásban. Választásunkban döntő, hogy jól használható, minőségileg kifogástalan, tehát megbízható és szép tankönyvet adjunk a gyerekek kezébe. A tankönyvválasztás olyan piaci jellegű szabályozó, amely elősegíti, a jövőben még inkább megvalósítja a minőségelv érvényesülését.

Az iskolai tankönyvhasználat sarkalatos pontjai:

- a tanár és a tankönyv közötti összhang, azonosulás vagy alkalmazkodás
- a tankönyv szerepe a pedagógus felkészülésében, tanmenet és óraterv készítésében
- a tankönyv tanórai használata kiaknázásának lehetőségei
- a tankönyv, mint közös nevező a számonkérésben, értékelésben
- a tantestület egysége, illetve a módszerek tudatosítása
- a szülők bevonása a tankönyvek értékeinek kibontakoztatásába

A választott tankönyvek használatára jól felkészült pedagógusok is sokat segíthetnek abban, hogy a gyermekek is hatékonyabban használják tankönyveiket.

Taneszközök használata

Minimális programnak tekinthető, hogy valamennyi neveléssel-oktatással foglalkozó személy elsajátítsa az alapvető oktatási eszközök kezelését.

Tudjon minden nevelő egyszerű audiovizuális ismerethordozókat, diaképet, magnetofon hanganyagot, írásvetítő-transzparenszeket, képmagnó felvételeket készíteni, tudják az említett eszközöket és anyagokat eredményesen alkalmazni a nevelési-oktatási folyamatban.

Minden típusú taneszközre szükség van a tanítás-tanulás folyamatában ahhoz, hogy a nevelés-oktatás minőségét, nagyobb hatékonyságát biztosítsuk.

Ezen eszközök csak akkor segítik a munkánkat, ha kiválasztásuk tudatos pedagógiai munkával, módszertanilag megalapozott, célszerű kihasználással párosul.

IV. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

1. Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

- Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése. Fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe;
- Fontos a tanulási módszerek kialakításának megalapozása.
- Iskolai fegyelem, figyelem és kötelességérzet kialakítása.

2. A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok.
- Fokozatosan előtérbe kerül a NAT elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.
- A belső motiváció kialakítása, elmélyítése.
- Változatos tanulásszervezési formák alkalmazása a teljesítmények növekedésének elérése érdekében.
- A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.
- A kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük.

3. Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása:

- kulcskompetenciák megalapozása,
- együttműködési készség fejlesztése,
- tanulói tudás megalapozása.
- Az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni;
- Az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani.
- A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele.
- Az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.
- Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

4. A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaeorientációra.
- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.
- A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával, az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni.
- A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.

V. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Az intézmény a mindennapos testnevelést a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 27.§ (11) bekezdésben meghatározottak szerint szervezi meg:

- Heti öt Testnevelés óra keretében az osztályokban.

VI. Választható foglalkozások és ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

A tantárgyfelosztás az iskola pedagógus-erőforrásainak optimális kihasználásával készül úgy, hogy minden osztály és tanulócsoport számára biztosítsa a szakos ellátást. Az iskola méretéből adódóan a pedagógusok szülői-tanulói oldalról történő kiválasztására ezért általában nincs lehetőség.

A választható foglalkozások meghirdetésekor közölni kell azt is, hogy a foglalkozást várhatóan melyik pedagógus fogja tanítani. A választható foglalkozások közé tartoznak a délutáni sportfoglalkozások, stb.

VII. Projektoktatás

A pedagógiai program végrehajtása során sajátos pedagógiai módszereket is alkalmazunk. A projektoktatás során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és a pedagógusok közös tevékenységére, együttműködésére épül.

VIII. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy tanulóink egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért iskoláink kiemelt feladatuknak tartják a szociálisan hátrányos körülmények között élő tanulók problémáinak kezelését, a tanulók veszélyeztetettségének megelőzését, illetve megszüntetését. E feladatokat az alábbiakban határozzuk meg:

- A rossz anyagi helyzetben levő, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diákok segítésének formái:
 - ingyenes tankönyvellátás biztosítása a jogszabályok által meghatározott módon,
 - tanulmányi kirándulások anyagi támogatása,

- kedvezményes ebéd biztosítása,
- javaslat tétele rendszeres gyermekvédelmi támogatás folyósítására.
- Mentálisan sérült tanulók esetén pszichológus tanácsának kikérése, munkájának igénybevétele.
- A tanulók jogainak fokozott védelme.
- Az életmódprogram keretében rendszeres felvilágosító munka végzése az osztályfőnök, a szaktanárok és a védőnő segítségével (drog, alkohol, dohányzás).
- Törekszünk arra, hogy minél több pedagógus szerezzon alapos ismereteket a sikeres kábítószer-ellenes program megvalósításához.
- Rendszeres kapcsolattartás a tanulók szüleivel.
- A veszélyeztetett, illetőleg hátrányos helyzetű tanulók helyzetének figyelemmel kísérése.
- A képesség-kibontakoztató és az integrációs felkészítés, a résztvevő tanulók nevelése és oktatása, tudásának értékelése a jogszabályok szerinti integrációs program alkalmazásával történik.

A fenti feladatok összefogását az igazgató által megbízott gyermek- és ifjúságvédelmi felelős végzi, aki folyamatosan kapcsolatot tart a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat szakembereivel, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

IX. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

1. A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha a helyi tantervekben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon a tanév végére minden tantárgyból teljesítette.
2. A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A második-nyolcadik évfolyamon minden tantárgyból az "elégséges" év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.
3. Ha a tanuló a második-nyolcadik évfolyamon tanév végén legfeljebb három tantárgyból szerez elégtelen osztályzatot, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javító vizsgát tehet.
4. Ha a tanuló a második-nyolcadik évfolyamon a tanév végén háromnál több tantárgyból szerez elégtelen osztályzatot, az évfolyamot ismételni köteles.
5. A magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie ha:
 - az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;
 - az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse;
 - egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott, és emiatt a tanuló teljesítménye nem volt érdemjeggyel értékelhető;
 - ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető;
 - egyéni munkarend szerint tanul.
6. Az első évfolyamon a tanuló csak abban az esetben nem léphet magasabb évfolyamba, ha az adott tanév során 250 óránál többet mulasztott.
7. A feltételek mindenki számára azonosak.

X. Iskolai beszámoltatás, ismeretek számonkérése, a tanulók tanulmányi munkája ellenőrzésének. értékelésének rendszere

1. A tanulók minősítése, érdemjegyek, osztályzatok

a) Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

Az értékelés típusai között helyet kap a formatív, a szummatív, a diagnosztikus értékelés.

- ***A formatív (formáló-segítő) értékelés:***

Célja: a tanítás és tanulás eredményességének ellenőrzése, értékelése.

Funkciója: Az eredményes tanítás, tanulás elősegítése, a hibák, nehézségek feltárása, a tanítási-tanulási folyamat átszervezése, ezek javítása, pótlása.

- ***A szummatív (összegző-minősítő) értékelés:***

Célja: a tanulók tudásának minősítése a tanítási-tanulási folyamat nevezetes szakaszainak (tanítási téma, félév, év vége) befejezésekor.

Funkciója: globális kép kialakítása tanulóról.

- ***Diagnosztikus (helyzetfeltáró) értékelés:***

Célja: annak megállapítása, hogy a tanulók milyen tudással rendelkeznek, milyen a tanulók tudása közötti különbség.

Funkciója: a tanítási-tanulási folyamat szervezése a célok elérése érdekében.

b) Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

c) A magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, környezetismeret tantárgyakból az első-negyedik évfolyamon a tanév végén a tanulók a követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli dolgozatban is tanúbizonyságot tesznek.

d) A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, matematika, környezetismeret, természetismeret, történelem, fizika, kémia biológia, egészségtan, földrajz ellenőrzésénél:

- a nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrizhetik;
- az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.

e) A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Igyekezünk elérni azt, hogy minden tanuló legalább egyszer feleljen szóban:

- az ének-zene, a rajz, az informatika, a technika tantárgyból félévente, valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva,
- az elméleti jellegű tantárgyak esetében egy-egy témakörön belül.

A testnevelés és tánc követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük.

f) A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott – fejlődött-e vagy hanyatlott – az előző értékeléshez képest.

g) A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- Az első évfolyamon minden tantárgy esetében csak szöveges értékelést alkalmazunk.
- A második-nyolcadik évfolyamon a tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben minden tantárgyból érdemjegyekkel minősítjük.
- Az első évfolyamon félévkor és év végén, valamint a második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét szöveges minősítéssel értékeljük. A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:

- KIVÁLÓAN TELJESÍTETT
- JÓL TELJESÍTETT
- MEGFELELŐEN TELJESÍTETT
- FELZÁRKÓZTATÁSRA SZORUL

- A második évfolyamon év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal minősítjük.

i) Az integrációs és képesség kibontakoztató felkészítésben résztvevő tanulókat tanévenként három alkalommal (nov. 30, febr. 28., máj.31.) szövegesen értékeljük.

j) A második évfolyamon az év végi és harmadik-nyolcadik évfolyamon a félévi és az év végi osztályzatot az adott félév során szerzett érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni.

k) Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai/értékelése a következők:

2-8. évfolyamon: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

1. évfolyamon: Kiválóan teljesített (K), jól teljesített (J), megfelelően teljesített (M), felzárkóztatásra szorul (F)

l) A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább két érdemjegyet/értékelést kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel/értékeléssel kell értékelni.

m) A tanuló által szerzett érdemjegyekről/értékelésről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti az elektronikus naplón/értesítő könyvön keresztül. Az értesítő könyv bejegyzéseit az osztályfőnök két havonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek/értékelések beírását pótolja.

n) A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztheinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre/értékelésre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

Teljesítmény	Érdemjegy
0 - 29 %:	elégtelen (1)
30 - 49 %:	elégséges (2)
50 - 74 %:	közepes (3)
75 - 89 %:	jó (4)
90 - 100 %:	jeles (5)

Teljesítmény	Értékelés
0 - 49 %:	Felzárkóztatásra szorul
50 - 74 %:	Megfelelően teljesített
75 - 89 %:	Jól teljesített
90 - 100 %:	Kiválóan teljesített

ÉRTÉKELÉS AZ 1. ÉVFOLYAMON

	<i>Értékelés módja</i>	<i>Az értékelés rögzítése</i>	<i>Ki értékeli?</i>
év közben	- Piros és feketepont, csillag - Kiváló, jó, megfelelő, felzárk.-ra szorul - Havi értékelés	- munkafüzet, tájékoztató füzet - elektronikusnapló, értékelő lap	- tanítók, szaktanárok
félévkor	- Szöveges értékelés a tanítók által kidolgozott szempontok alapján	- a tájékoztató füzethez csatolt értékelő lap, elektronikusnapló	- osztályfőnök, napk./tan.szobás nevelő, szaktanárok
év végén	- kiválóan teljesített - jól teljesített - megfelelően teljesített - felzárkóztatásra szorul	- bizonyítvány és értékelő lap - törzslap - elektronikusnapló - iskolalátogatási bizonyítvány	- osztályfőnök, napk./tan.szobás nevelő, szaktanárok - igazgató

ÉRTÉKELÉS A 2. ÉVFOLYAMON

	<i>Értékelés módja</i>	<i>Az értékelés rögzítése</i>	<i>Ki értékeli?</i>
év közben	- Piros és feketepont, - Érdemjegy: 5,4,3,2,1 - Havi értékelés (az 1. félévben)	- munkafüzet, tájékoztató füzet - elektronikusnapló, értékelő lap	- tanítók, szaktanárok
félévkor	- Szöveges értékelés a tanítók által kidolgozott szempontok alapján	- a tájékoztató füzethez csatolt értékelő lap, elektronikusnapló	- osztályfőnök, napk./tan.szobás nevelő, szaktanárok
év végén	- osztályzat: kitűnő (jeles + dicséret), jeles, jó, közepes, elégséges, elégtelen - a magatartás, szorgalom betűvel: példás, jó, változó, rossz, illetve hanyag - nevelőtestületi dicséret	- bizonyítvány - törzslap - elektronikusnapló	- osztályfőnök, napk./tan.szobás nevelő, szaktanárok - igazgató

ÉRTÉKELÉS A 3 - 8. ÉVFOLYAMON

	<i>Értékelés módja</i>	<i>Az értékelés rögzítése</i>	<i>Ki értékeli?</i>
év közben	- érdemjegy (5, 4, 3, 2, 1) legalább 1 jegy tantárgyanként havonta - dicséret, elmarasztalás - piros-és fekete pont - havonkénti magatartás és szorgalomértékelés	- elektronikusnapló tájékoztató füzet - tájékoztató füzet - tájékoztató füzet - elektronikusnapló	- szaktanárok - szaktanárok - szaktanárok - osztályfőnökök, szaktanárok véleménye alapján
félévkor	- érdemjegy (5, 4, 3, 2, 1) - szaktárgyi dicséret (5D) - a magatartás, szorgalom betűvel: példás, jó, változó, rossz, illetve hanyag	- elektronikusnapló tájékoztató füzet - tájékoztató füzet, elektronikusnapló	- szaktanárok - szaktanárok, a diákok és az osztályban tanító pedagógusok véleményét figyelembe véve az osztályfőnök javaslata alapján az osztályozó konferencia dönt
év végén	- osztályzat: kitűnő (jeles + dicséret), jeles, jó, közepes, elégséges, elégtelen - magatartás, szorgalom, mint félévkor - nevelőtestületi dicséret	- elektronikusnapló (számmal) - bizonyítvány - törzslap - bizonyítvány, törzslap	- szaktanárok - mint félévkor - osztályozó konferencia

1. Az egyes évfolyamokon a félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban a következő tantárgyakból elért eredmények kerülnek minősítésre:

- első évfolyamon: magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, környezetismeret, idegen nyelv, hit- és erkölcsstan, ének- zene, vizuális kultúra, technika és tervezés, testnevelés.
- második évfolyamon: magyar nyelv, magyar irodalom, idegen nyelv, matematika, környezetismeret, hit- és erkölcsstan, ének- zene, vizuális kultúra, technika és tervezés, testnevelés.
- harmadik évfolyamon: magyar nyelv, magyar irodalom, idegen nyelv, matematika, digitális kultúra, környezetismeret, hit- és erkölcsstan, ének- zene, vizuális kultúra, technika és tervezés, testnevelés.
- negyedik évfolyamon: magyar nyelv, magyar irodalom, idegen nyelv, matematika, digitális kultúra, környezetismeret, hit- és erkölcsstan, ének-zene, vizuális kultúra, technika és tervezés, testnevelés.
- ötödik évfolyamon: magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, digitális kultúra, természettudomány, hit- és erkölcsstan, ének-zene, vizuális kultúra, technika és tervezés, testnevelés.

- hatodik évfolyamon: magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, digitális kultúra, természettudomány, hit- és erkölcsstan, földrajz, ének-zene, vizuális kultúra, technika és tervezés, testnevelés.
- hetedik évfolyamon: magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, digitális kultúra, fizika, biológia, kémia, földrajz, hit- és erkölcsstan, dráma és színház, ének-zene, vizuális kultúra, technika és tervezés, testnevelés.
- nyolcadik évfolyamon: magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, állampolgári ismeretek, idegen nyelv, matematika, digitális kultúra, fizika, biológia, kémia, földrajz, hit- és erkölcsstan, ének-zene, vizuális kultúra, testnevelés.

2. Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje

Formák	Rendje	Korlátok	Szerepe, súlya	Ellenőrzés Értékelés	Javítási lehetőség
Röpdolgozat	Bármelyik órán 1 tananyagból	Nem íratható, ha aznap 2 témazáró,vagy nagydolgozat van	A tanuló órára való felkészülését ellenőrzi.1 felelet értékű	Következő órára kijavítani. Értékelni %-osan, osztályzattal	
Témazáró dolgozat	1 tanítási egység, téma zárásakor	Egy napon csak 2 dolgozat íratható	Felmérés a tanuló tudásszintjéről az adott témából Jelentősen befolyásolja a félév, évvége osztályzatát	Egy héten belül javítani, Értékelés %-osan, pontozással, átváltókulcs alkalmazásával,szövegesen v. számjeggyel	1 esetén újra lehet íratni, ha a tanuló kéri
Nagydolgozat	1 vagy több téma zárásakor, nagyobb tanítási egység zárásakor	Csak 5-8. évfolyamon , napi 1 íratható	Felmérés a tanuló tárgyi tudásáról az adott témákból Döntő súlya van a félév tanév zárásánál	Egy héten belül javítani Értékelés % -osan, pontozással átváltókulcs alkalmazásával,globálisan, szövegesen, számjeggyel	1 esetén újra lehet íratni, ha a tanuló kéri
Megértést ellenőrző dolgozat	Témazárás előtt íratható	Nem osztályozható	Tájékoztatót ad a téma ismeretéről, a hiányosságokról	Szövegesen tájékoztatni a tanulót a tananyag tudás szintjéről	
Házi dolgozat	Bizonyos témáról , egyéni gyűjtőmunka alapján íratható	Csak 7.8. évfolyamon	A téma iránt érdeklődőkkel íratható, főként választható foglalkozásokon	Szövegesen, globálisan, értékelés számjeggyel, vagy szövegesen. Kiemelve a dolgozat pozitív részeit	
Mérések a tanév folyamán	Előre meghatározott céllal, meghatározott időben , egész tanéves tananyagból vagy nagyobb időszakot átfogó anyagból	Csak a munkatervben, ellenőrzési tervben meghatározott kört , meghatározott módon lehet mérni	Tájékozódás a tanulócsoportok tudás-, készesszintjéről , a továbbhaladás miatt	Értékelés %-osan, szövegesen, tájékoztatva az érintett feleket	

3. A tanulók magatartása és szorgalma értékelésének és minősítésének alapelvei, követelményei és formái

a) A magatartás értékelésének elvei

1. A tanulók magatartásának értékelésénél az első-nyolcadik évfolyamon a *példás (5)*, *jó (4)*, *változó (3)*, *rossz (2)* minősítést használjuk.

2. Az első-nyolcadik évfolyamon a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel/minősítéssel értékeli.

A magatartás félévi és év végi osztályzatát/minősítését az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról/minősítésről.

A félévi és az év végi minősítést az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

3. Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a) **Példás (5)** az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- a tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik;
- kötelességtudó, feladatait teljesíti;
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti;
- tisztelettudó;
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik;
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz;
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet;
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása.

b) **Jó (4)** az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik;
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;
- nincs írásbeli intője vagy megrovása.

c) **Változó (3)** az a tanuló, aki:

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be;
- a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik;
- feladatait nem minden esetben teljesíti;
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva;
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;
- igazolatlanul mulasztott;
- osztályfőnöki intője van.

d) **Rossz (2)** az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti;
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;

- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen;
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt;
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve minősítések eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

b) A szorgalomjegyek megállapításának elvei

1. A tanulók szorgalmának értékelésénél az első-nyolcadik évfolyamon a **példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)** minősítést használjuk.

2. A első-nyolcadik évfolyamon a tanuló szorgalmát az osztályfőnök az érdemjegyek és minősítések ill. a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt a minősítésről.

A félévi és az év végi minősítést az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

3. Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a) **Példás (5)** az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
- munkavégzése pontos, megbízható;
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

b) **Jó (4)** az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
- taneszközei tiszták, rendezettek.

c) **Változó (3)** az a tanuló, akinek:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

d) **Hanyag (2)** az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
- feladatait többnyire nem végzi el;

- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve minősítések eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

c) A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei

1. Azt a tanulót, aki képességihez mérten

- példamutató magatartást tanúsít,
- vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
- vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,
- vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola **jutalomban** részesítheti.

2. Az iskolai jutalmazás formái:

- a) Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicséretek adhatók:
 - szaktanári dicséret,
 - tanulószobás nevelői dicséret,
 - osztályfőnöki dicséret,
 - igazgatói dicséret,
 - nevelőtestületi dicséret.
- b) Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén
 - szaktárgyi teljesítményért,
 - kiváló tanulmányi eredményért
 - példamutató magatartásért,
 - kiemelkedő szorgalomért,
 - példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.
- c) Az egyes tanévek végén, valamint a nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulók a ballagási ill. tanévzáró ünnepélyen
 - „az iskola kiváló diákja” kitüntetés,
 - „jó sportoló, jó tanuló” kitüntetés,
 - „iskolánk büszkesége” címet,
 - oklevelet és könyvjutalmat kaphatnak, melyet az iskola közössége előtt vehetnek át.
- d) Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók szaktanári vagy osztályfőnöki dicséretben részesülnek.
- e) Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók szaktanári, osztályfőnöki vagy igazgatói dicséretben részesülnek.
- f) A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

3. A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

4. Azt a tanulót, aki

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
- vagy a házirend előírásait megszegi,
- vagy igazolatlanul mulaszt,
- vagy bármely módon árt az iskola jó hírnevének **büntetésben** lehet részesíteni.

5. Az iskolai büntetések formái:

- szaktanári figyelmeztetés;
- tanulószobás nevelői figyelmeztetés;
- osztályfőnöki figyelmeztetés;
- osztályfőnöki intés;
- osztályfőnöki megrovás;
- igazgatói figyelmeztetés;
- igazgatói intés;
- igazgatói megrovás;
- tantestületi figyelmeztetés;
- tantestületi intés;
- tantestületi megrovás.

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.

6. A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

4. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai

- A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.
- Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból.
- A napi felkészülés otthoni (napközis, tanulószoba) ideje nem lehet több 1–1,5 óránál.

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- a házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (képesség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása;
- az első-negyedik évfolyamon a tanulók hétvégére (szombatra, vasárnapra), valamint a tanítási szünetek idejére nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot;
- az ötödik-nyolcadik évfolyamon a tanulók a tanítási szünetek idejére – a szokásos (egyik órától a másikkra esedékes) feladatokon túl – nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot;

- a tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb kettő témazáró, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet írni.

Az otthoni felkészülés szóbeli, írásbeli feladatai:

formák	elvek	korlátok	ellenőrzés	értékelés
Szóbeli feladatok: • Versek • Vers részletek • Idézetek • Szabályok • Memoriterek • Tanórai tananyag	Korosztályi sajátosságokat figyelembe véve kell meghatározni a megtanulandó szöveg mennyiségét. A mennyiség nem lehet fegyverező, vagy büntetőeszköz	Alsó tagozaton hét végére nem adható fel Felső tagozaton figyelemmel kell lenni a hét végére, munkaszüneti-, és pihenő napokra	A megadott határidőben, tanórán kikérdezve	Az előzetesen meghatározottak alapján. Szóban, szövegesen , 5-8. évfolyamon számjeggyel is.
Írásbeli feladatok • Gyakorló feladatok • Házi dolgozatok • Otthoni rajzok • Gyűjtőmunka	Korosztályhoz illeszkedő mennyiségben, a tanulók képességeit figyelembe véve kell meghatározni. Nem lehet büntetés a feladat mennyisége	Alsó tagozaton hét végére nem adható fel Felső tagozaton figyelemmel kell lenni a hét végére, munkaszüneti-, és pihenő napokra	Az elkészítés határidejének napján az adott tanórán frontálisan ,egyéniileg , beszédve a munkát tartalmi ellenőrzés	Az előzetes meghatározás alapján szóban, szövegesen 5-8. évfolyamon számjeggyel
Előadás , kiselőadás, bemutató készítése	A tanulói képességekhez igazodva, előre kijelölt témában	A témában kiemelkedő tudású tanulókkal elvégeztethető, csak önkéntes vállalással	A bemutatás napján Tartalmi ellenőrzés	A pozitív oldal kiemelésével, szóban, számjeggyel értékelhető

XI. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Iskoláinkban – osztálylétszámtól függően - csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet, az informatikát, ill. a nevelőtestület döntése alapján más tantárgyat, ha a jogszabályok által biztosított egyéb foglalkozási órakeretbe belefér.

Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és a tanulók tudásának megalapozására.

A tantárgyfelosztás az iskola pedagógus-erőforrásainak optimális kihasználásával készül úgy, hogy minden osztály és tanulócsoport számára biztosítsa a szakos ellátást. Az iskola méretéből adódóan a pedagógusok szülői-tanulói oldalról történő kiválasztására ezért általában nincs lehetőség.

A választható tantárgyak esetében a választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.

XII. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

1. Az iskola egészségnevelési elvei

Az egészséges életmódra nevelés keretében kívánjuk fejleszteni – elsősorban osztályfőnöki órákon, másrészt a szociálisan hátrányos helyzetű diákokkal való egyéni foglalkozás alkalmával – az alábbi képességeket és készségeket:

- érzelmek alkotó kezelése,
- stressz kezelés,
- önismeret, önbecsülés megerősítése,
- célok megfogalmazása és kivitelezése,
- konfliktuskezelés,
- problémamegoldás, döntéshozás,
- kortárs csoport nyomásának kezelése,
- segítségkérés és segítségnyújtás módjának megismerése,
- elutasítási készségek fejlesztése.

Egészségfejlesztési tevékenységünk célja az egészséggel kapcsolatos egyéni és közösségi érzékenység fokozása, az egészséges életstílusok elterjesztése és olyan környezeti körülmények kialakítása, melyek elősegítik az egészség feltételeinek létrejöttét.

Az egészségkultúra összetevői, amelyekre nevelőmunkánkban kiemelt figyelmet fordítunk:

- egészséges táplálkozás,
- rendszeres testmozgás,
- higiénés magatartás,
- tartózkodás az egészségkárosító anyagok szervezetbe juttatásától.

2. Az iskola környezeti nevelési elvei

A környezeti nevelés csak az iskolai oktatással egységben, attól el nem különítve értelmezhető, mivel a tanulók teljes személyiségére hat. A motiváció kialakítása, megőrzése és fejlesztése minden életkori szakaszt átívelő célunk, mely egyben biztosítja is a folyamatosságot a környezeti nevelés során. A célok meghatározásánál figyelembe vettük a pedagógusok véleményét is, kiemelt hangsúlyt adva a gyakorlatnak, mivel fontosnak tartjuk, hogy elérhető, teljesíthető célokat tűzzünk ki magunk elé.

Első és második évfolyam:

- fejleszteni a tanuló környezete iránti megismerési vágyát, nyitottságát
- játékos átmenettel felkészíteni a tanulási tevékenységre
- elemi ismereteket közvetíteni a tanuló számára
- kielégíteni a gyermek kíváncsiságát
- érzelmi kötöttséget kialakítani a gyermekben a természettel
- kialakítani a gyermekek igényét a szabadban történő játékokra, a pihenésre
- az esztétikus, rendezett környezet iránti igény kialakítása

Harmadik és negyedik évfolyam:

- fejleszteni a tanuló környezete iránti megértési vágyát
- tudatosítani a környezetből megismerhető értékeket
- mintákat adni a természet megismeréséhez
- kialakítani a csoportos és az egyéni megismerés képességét
- az esztétikai nevelés részeként kialakítani a közvetlen környezet rendezettségének igényét
- kialakítani egy természet- és embertisztelő szokásrendszert

Ötödik és hatodik évfolyam:

- képi megismerési formákkal továbbfejleszteni a természettel kialakult kötődést
- stabilizálni a kialakult helyes viselkedési szokásokat
- lehetőséget biztosítani gyakorlati tapasztalatok szerzésére a végzett tevékenységek során
- megalapozni a környezettudatos érdeklődés kulcskompetenciáit
- tovább erősíteni a környezeti tapasztalatszerzés készségét és képességét
- kialakítani az empátia képességét a természeti jelenségekkel kapcsolatosan

Hetedik és nyolcadik évfolyam:

- elvont megismerési formákat is felhasználva továbbfejleszteni a természettel kialakult érzelmi kötődést
- a természetes és épített környezet iránti felelős magatartás kialakításával előkészíteni a társadalomba való beilleszkedést
- fejleszteni a tanuló önismeretét és együttműködési képességét a környezeti problémák iránt érzett felelőssége kapcsán
- kialakítani a gyermekben az emberiség közös problémái megértésének képességét
- a környezetkímélő életmód fontosságának megértetése a tanulókkal
- a természet közelség igényének, a pozitív jövőképnek a kialakítása

C. A TAGÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Bevezető

Az óvoda helyi – környezeti, természeti és társadalmi – sajátosságainak és a nevelőtestület nevelési filozófiájának ismeretében pedagógiai programunk kidolgozásakor és többszöri aktualizálásakor felhasználtuk

- az Országos Köznevelési Intézet által minősített Tevékenységközpontú óvodai nevelési programot (a programot írta: Fábián Katalin, elkészítésében dr. Gáspár László, dr. W. Mikó Magdolna, Szemán Józsefné dr., dr. Bondár Zsuzsanna, Baróczi Judit, valamint a FABULA Alapítványi Óvoda és a Keleméri Óvoda óvodapedagógusai: Kárpáti Magdolna, Házi József Attiláné, Blaháné Olesvári Mária vettek részt);
- az oktatási és kulturális miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató programot a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségének támogatásához.
- az Egyházi Törvénykönyv ide vonatkozó részeit,
- a Katolikus egyházi dokumentumok nevelésre vonatkozó részeit.

Pedagógiai programunk nevelés- és gyermekközpontú, inkluzív szemlélettel minden egyes kisgyerek számára megteremti annak az esélyét, hogy készségeik, képességeik kibontakozhassanak, kompetenciáik fejlődhessenek. A gyerekeket az itt eltöltött 3-4 év alatt a társadalmi gyakorlatra kívánjuk felkészíteni. A személyiség fejlesztése a tevékenységeken keresztül és a tevékenységek által realizálódik.

Mivel gyerekeink jelentősen eltérő szociális háttérrel érkeznek, és az évek során egyre nő a gyermekvédelmi esetek, a nehéz anyagi és szociális helyzetbe kerülő családok száma, ezért egyéves bevezető szakasz után, a tapasztalatok birtokában, nevelési koncepciónkba beépülnek a személyiségfejlesztő, felzárkóztató óvodai esélyegyenlőségi program általunk is preferált, elfogadott értékei.

Kitűzött nevelési céljainkat a kisgyerekek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembevételével, a gyerekek egyéni adottságaiból kiindulva valósítjuk meg. Elsősorban a szabad játék kiemelt hangsúlyával, az anyanyelvi nevelés megvalósításának komplex értelmezésével, valamint az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztésével kívánjuk alakítani a gyerekek kompetenciáit.

Nevelési módszereinkre jellemző a differenciálpedagógia, projektoktatás.

Óvodánk jellemzői:

Az óvodánk, 2 csoporttal működik. Az épület belső adottságai megfelelőek. Tárgyi eszközeinket és felszereléseinket folyamatosan bővítjük, korszerűsítjük. Ehhez a költségvetési kereten túl felhasználjuk az óvoda nyertes pályázatainak többletforrását.

A nevelőtestület sokéves szakmai tapasztalattal, kiváló szaktudással, folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak.

„A gyermek fejlődése szempontjából döntő fontosságú, hogy érezze, nemcsak szeretik, hanem olyannak szeretik, amilyen.” Hermann Alice

I. Katolikus óvodánk nevelési alapelvei, értékei, célkitűzések

1. Katolikus óvodánk küldetése, alapelvei, értékei

A Római Katolikus Óvoda a nevelés legalsóbb szintjén, az óvodában kíván minőségi szolgáltatást nyújtani. Az emberek Isten felé vezetése, üdvösségre segítése alapvető magatartása, lelkiisége kell, hogy legyen a Krisztust követő embernek. Ez a célja a katolikus óvodai nevelésünknek is.

A gyermek nevelése elsősorban a családok joga és kötelessége, s ebben az óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. Azzal a szeretettel próbálunk a szülőkhez közeledni, amelyet a gyermekek felé is közvetítünk

Az ünnepeket úgy szervezzük meg, hogy minél barátságosabb együttlét legyen a szülőkkel. Segítjük a családokat a keresztény nevelés helyes értelmezésében, hogy az óvodai és családi nevelés egymást kiegészítve tölthesse be szerepét.

Óvodánkban szívesen fogadunk nemcsak katolikus gyermekeket. Óvodánk valamennyi dolgozója a kisgyerekekért tevékenykedik, hogy szükségleteiket mind jobban kielégítsük.

A mi intézményünkben nevelő-oktató munka folyik, s az egészségesen fejlődő gyermek óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges szintet.

Legfőbb célunk a hit fontosságának megismertetése és a gyerekek életkorához mért fejlesztés. *„Elültetjük” a keresztény értékek kis magvacskáit, és nap, mint nap tápláljuk, gondozzuk: szeretetteljes gondoskodással, tisztelettel, odafigyeléssel.*

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik tudnak szeretni, ki tudják mutatni a szeretetet. Óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére irányul oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben.

Valljuk, hogy a játék az óvodáskorú kisgyerek legfőbb tevékenységi formája, önmegvalósítása, érzelmeinek, vágyainak, lelkiállapotának önkifejezése, fejlettségének legjobb mutatója. A játék komplex tevékenység forrás, melyet tudatosan használunk fel a nevelés folyamatában a cél eléréséhez. A tevékenységeken keresztül és a tevékenységek által történő nevelést tekintjük alapvető feladatunknak. A tevékenységek közötti szabad gyermeki választást a párhuzamosan végezhető lehetőségek megteremtésével és felkínálásával valósítjuk meg.

Hisszük, hogy a nevelés csak szeretetteljes, elfogadó, biztonságot sugárzó légkörben lehet eredményes. Az óvodapedagógus és a dajka védő-óvó gondoskodása, szeretete adja a gyerekek számára az érzelmi biztonságot.

Meggyőződésünk, hogy a hatékony, eredményes nevelőmunka alapja a gyerekek ismerete, az érési ütemükhöz és aktuális fejlettségi állapotukhoz igazított adekvát támasznyújtás.

2. Katolikus gyermekkép

***Krisztus örömhírének lényegét kell jó magként elültetni a gyermekben:
„Isten szeret engem és ezt a szeretetet akarom visszatükrözní életem során.”***

A gyermekek egy része az óvodánkban szerzi meg első vallásos ismereteit, tapasztalatait, sajátosságaikból fakadóan fontos, hogy ne „elméletet” tanítsunk nekik.

Az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó az egész személyiséget fejleszti a vallási neveléssel, a keresztény értékek hordozásával. Ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Az eltérő fejlettség, a szociokulturális környezet, a szülők anyagi helyzete, származása semminemű hátrányos megkülönböztetést nem eredményezhet, a felnőttek minden

döntésükkel a gyermekek mindenekfelett álló érdekét tartják szem előtt, biztosítva minden gyermek számára az egyéni hozzáférést.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, az egész személyiséget fejleszti:

- vallási neveléssel
- egészséges életmód alakításával
- érzelmi neveléssel
- szocializáció biztosításával
- értelmi fejlesztéssel
- testi és lelki szükségletek kielégítésével
- anyanyelvi neveléssel.

Nevelésünk befogadó, egyrészt folytatja a család nevelőmunkáját, másrészt figyelembe veszi a gyermekek fejlettségi szintjét, és annak a tükrében tervezi az óvodai fejlesztő feladatokat. Az eredményességet az önmagukhoz mért fejlődéssel preferáljuk.

Szeretnénk, ha a gyermekeink az óvodáskor végére testileg és lelkileg megfelelően fejlett, megfelelő ismeretekkel rendelkező, a további ismeretek befogadására nyitott, szociálisan, egészségesen fejlődő, tiszta szívű, érdeklődő, vidám, kiegyensúlyozott gyermekké válnának, akik képesek rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó szépre és jóra, tisztelik és megbecsülik azt.

3. Katolikus óvodakép

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

A katolikus óvoda a katolikus köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, amely kiegészítője a családi nevelésnek. Óvodánk biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit, a gyermekeket tisztelet, szeretet és elfogadás veszi körül.

Pozitív pedagógiai modellt állítunk a gyermekek elé, hiszen a hitre nevelés nem annyira szavakkal történik, mint inkább személyes példaadással, ahogyan a hétköznapiakban viselkedünk és gondolkodunk. A szülőkkel – elismerve a családi nevelés elsőbbségét – egymást segítő, tartalmában gazdag kapcsolatot működtetünk.

Külön gondot fordítunk környezetünkben népi kultúránk a népi hagyományaink megjelenítésére. Életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően gondoskodunk sokszínű, változatos tevékenységekről. A gyermekek személyiségének kiteljesedése érdekében a legtöbb időt biztosítjuk a – mással nem helyettesíthető – szabad játékra.

Tevékenységi formáinkban szerepeltetjük néphagyományainkat és szokásaink tovább örökítését. Óvodánk nyitottak, a szülők számára biztosítjuk, hogy a számukra szervezett programjaink által betekinthessenek gyermekeik óvodai életébe.

4. Katolikus pedagóguskép

Óvodánkban folyó életünkkel mintát, értékrendet tárunk a gyermek elé. Az óvoda minden dolgozója magáénak vallja a keresztény emberi értékeket, és saját életvitele magával hordozza azt. Alapelveink, a gyermek- és óvodakép megvalósításához elengedhetetlennek tartjuk a pedagóguskép megfogalmazását.

Nevelőtestületünk hitvallása szerint fontos, hogy minden óvodapedagógus harmonikus, autonóm személyiséggel rendelkezzen.

Ennek megfelelően nálunk a jó óvodapedagógus:

- elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell értékű
- megszólítható, tudatos, kezdeményező
- személyiségvonásaiban megjelenik a gyermekszeretet, gyermekismeret, a különbözőségek megértése és elfogadása
- tetteiben érezhető a tisztelet, hitelesség, a tapintat és az empátia
- közvetíti a magyar népi kultúra átörökítésének alapvető értékeit
- a gyermekek fejlesztéséhez egyéni módszereket alkalmaz, a képességterületekre épülő, egyénre szabott tervezés által tudatosan végezi a differenciálást
- nevelési tevékenysége tudatos, abban a hagyományörzés, a családokkal való együttműködés és a természetszeretet meghatározó szerepet játszik
- a családokkal való együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait
- nyitott a katolikus hit irányába, képviseli a keresztény értékrendet.

5. Óvodai nevelésünk céljai, feladatai

a) Óvodai nevelésünk célja:

Vallásos és nemzeti kultúránk közvetítése által a gyermeki személyiség harmonikus testi, szellemi, érzelmi fejlődésének elősegítése, gazdagítása, képességek kibontakoztatása, melyek biztosítják a gyermekek közösségi életre történő felkészítését, a szociálisan hátrányos helyzetű és a tehetségígéretes gyermekek differenciált fejlesztését, fejlődésének segítését.

b) A hitre nevelés erősítése:

Katolikus óvodánkban kiemelt feladatunk, hogy a gyermekek megismerjék a szereteten alapuló értékrendet, az egymásra való odafigyelés fontosságát, s rácsodálkoznak a teremtet világ szépségeire. Mindezt szeretetteljes légkörben tapasztalják meg, ahol az óvodapedagógusok és a szülők igyekeznek hatékonyan együttműködni a gyermek érdekében.

Célunk:

- A katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során,
- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekekben,
- A keresztény családi nevelés folytatásaként a katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermekek által a családba,
- A legfőbb erények a felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség fejlesztése,
- A katolikus vallási élet eszközei: egyház, egyházi év, szentek tisztelete,
- A teremtet világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás, felelősség, stb.).

Feladataink:

- Az erkölcsi és vallási nevelés kiemelt feladatunk, amely a lelki percek témáiban valósul meg napi rendszerességgel, kötelező formában.
- A keresztény családi nevelés segítése a szülők felé.

A keresztény nevelés magába foglalja minden emberi cselekedet, érzelm, családi- és társadalmi élet tevékenységének összességét, azért, hogy azokat rendezze, értékesítse és felemelje.

Óvodapedagógus szerepe a folyamatban:

Katolikus nevelésünk azon területei, melyek az óvodai mindennapokban az óvónők által kerülnek közvetítésre:

- Hazaszeretetre nevelés: kötődés a hazához, gazdag és sokszínű, értékmegtartó, hagyományörző, népi, kultúránk segítségével.
- Szép magyar beszéd elsajátítása, választékos tiszta kifejezések: sok vers, bibliai példabeszédek hallgatása, élményeik elmondása
- A hitoktató által tanított vallásos énekek gyakorlása, a népi játékok, dalok mellett egyéniségük és lelki kulturáltságuk kibontakoztatása.
- A szülők ismereteinek gyarapítása az óvoda keresztény szellemiségű nevelésével kapcsolatban.

Óvodánkban dolgozói elvárás, hogy a keresztény nevelés terén is példaképek legyenek gyermekeink számára. Fontos, hogy maximális mértékben együttműködjenek a hitoktatóval (pl. a vallási foglalkozásokon és ebéd előtt és után közösen imádkozunk, ünnepeinkbe beépítjük a vallási tartalmú dalokat, verseket...).

A gyermekek várható fejlettsége óvodáskor végére:

- Képesek a jó és rossz megkülönböztetésére
- Cselekedeteikben a jóra való törekvés megfigyelhető
- Kialakul bennük a hála és a megbocsátás érzése
- Vallási élményeiket egymással is megosztják, ábrázolási tevékenységeikben kedvük szerint felelevenítik, feldolgozzák

II. Közösségi életre történő felkészítés

Katolikus nevelésünk alapja a közösség. A gyermek a családból érkezve egy új közösség tagja lesz, átéli az együttlét, az együtt tevékenykedés örömét. A szocializáció során a gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben. A közös élmények, a tevékenységek állandó körforgása, a megerősítő szeretet kialakítják a gyerek biztonságérzetét. A gyerek pozitív szocializálódását derűs, jóindulatú felnőttek segítik. Az óvónő a nevelési eszközeit tudatosan gazdagítja a hagyományápolás érzelmfokozó eszközeivel.

Célunk:

A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze elsősorban a játék, ezt követik a közös tevékenységek, a közösen végzett feladatok, a különböző szervezeti keretekben megvalósuló tevékenységi formák. Csak az az óvodai csoport válhat közösséggé, amelyikben minden egyes gyermek önmagában biztos, önálló és mindenkinek vállalható szerepet tölt be. Egyént nevelünk tehát, de az egyén érdekei csak a „másik” összefüggésében ér valamit, csak a többiekkel való relációjában válik jelentőssé. A „mi-tudatban” benne van „én-tudat” is, az „én-tudat” pedig, adott esetben, „mi-tudattá” alakulhat.

Feladataink:

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- A változatos tevékenységek biztosításával támogatjuk az énkép és a nemi identitás kialakulását.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, a kommunikáció és a metakommunikáció erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- A gyermekek egymás közötti és a felnőtt – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása (csoporton belül, csoporton kívül kapcsolatok).
- A sajátos nevelési igényű, különleges gondoskodást igénylő gyermekek különbözőségeinek elfogadtatására nevelés, a különbözőségek tiszteletben tartásával.

Tartalma:

Mindennapjainkat úgy tervezzük, szervezzük, hogy az fokozza a közösségbe tartozás érzését. Óvodai közösségi életünkben így nagy jelentőséget tulajdonítunk a közös élményeknek, amelyeket a különféle tevékenységeink során élhetünk át a gyermekekkel. Rendszeresek a közös élményt nyújtó séták, kirándulások, bábszínház, templomlátogatás, amikkel gazdagítjuk a játék tartalmát, lehetőséget nyújtunk a megismerésre, tapasztalatszerzésre. Kihasználjuk a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket, amelyek során a gyermekek elsajátítják a helyes viselkedési normákat és kommunikációs készségeket.

Befogadás időszaka:

Az óvodához, a társakhoz, az óvó nénikhez, dajka nénikhez fűződő kapcsolatok kialakítása a beszoktatással kezdődő folyamat.

Az óvodai felvétel feltételei:

Abban az esetben nyerhet felvételt a gyermek,

- ha a 3. életévét a felvételtől számított fél éven belül betölti,
- ha az óvodába lépéskor alakulóban van szobatisztasága, ha szükségeit jelzi,
- ha önállósága kialakulóban van étkezés terén.

A befogadás célja:

- Az otthonos, biztonságot nyújtó környezet teremtésével érzelmi biztonság kialakítása.
- Érezze jól magát a gyermek az óvodában, ezáltal a szülő bizalmának elnyerése.

A befogadás kötelező szabályai:

- Minden korcsoportban szükséges 3-4-5 éveseknél is.
- Előzetes családlátogatás a szülők beleegyezése esetén a törvénynek megfelelően, a befogadást megelőzően történjen.
- A befogadás mindig a csoportban dolgozó két óvónő és dajka egésznapos tevékenysége
- A befogadás a fokozatosság elvét betartva folyamatosan, az anya részvételével történik, így az anya (szülő) biztonságot ad gyermekének és megismerheti az óvoda belső életét, a gyermekek napirendjét, szokásait. A gyermek érdekében az óvónő vállalja fel az adódó konfliktushelyzet megoldását, így a szülő számára szolgáljon mintául, ezzel segítve a partnerkapcsolat kialakítását.

Az óvodát kezdő gyermekek számára, 1 hét időtartamra beszoktatási időt biztosítunk, amely lehetővé teszi, hogy csökkentet óraszámban vegyék igénybe az óvodai szolgáltatást. Amennyiben a gyermeknek a beszoktatási tervben, illetve a házirendben meghatározott időn túl további beszoktatási időre van szüksége, akkor ezt az óvónőkkel való egyeztetés után a szülőnek a szükséges időtartam meghatározásával írásban kell kérnie az óvoda vezetőjétől.

Óvodapedagógus szerepe a folyamatban:

- Otthonos, derűs légkör kialakítása.
- Törekvés a személyes kapcsolat kialakítására mesével, verssel, ölbeli játékokkal.
- Sok-sok érzelmi megerősítés.
- A gyermek viselkedése, egyéni fejlettsége alapján az óvónő szabad abban a döntésében, hogy a szülő részvétele mennyi ideig indokolt a gyermek beszoktatásában.
- A gyermekről készült feljegyzések megkezdése (óvodai bemenet, anamnézis kérdőív).

A sikeres beszoktatás kritériumai:

- A gyermek jelzi szükségleteit a csoportban dolgozó felnőtteknek.
- A hozzá intézett kérdésekre válaszol.
- A felnőttekkel szívesen beszélget.

- A tevékenységekbe szívesen bekapcsolódik.
- A gyerekek között felszabadult, tevékeny.
- Nyitott és elfogadó.
- Csoportba lépéskor könnyen válik el a szülőtől.

A szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében:

A szükségletek az emberi magatartás alapvető mozgatórugói, ezért ezek folyamatos kielégítése elengedhetetlen feladatunk az egészséges, harmonikus személyiség alakítása során. A gyermek fejlődő személyiség, ezért sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyereket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepet tulajdonítunk.

Az óvónő feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében:

- Az egészséges, biztonságos óvodai környezet megteremtése
- A nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása
- A kisgyerek gondozottságának biztosítása
- A gyerekek alapvető szükségleteinek kielégítése

A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyerekek számára meg kell adnunk a lehetőséget az önállóan megválasztott, belsőből fakadó tevékenységre. Az óvónőnek tudnia kell, hogy az életkor és az egyéni adottság nagymértékben meghatározza a gyermeki tevékenységet, tehát ezt figyelembe véve segíti elő a tevékenységek minél szélesebb kibontakoztatását a csoportban.

Az óvónő feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- Biztosítja a minél változatosabb, többfajta tevékenység párhuzamosan, azaz egy időben történő gyakorlásához a megfelelő feltételeket
- A tevékenységek megszervezésében támaszkodik a gyerekek tapasztalataira, a gyerekek aktuális élményvilágára
- Élményszerzés lehetőségével segíti elő a minél sokrétűbb és minél komplexebb tevékenységformák kialakulását

A képességek szerepe a nevelési cél elérésében

Az általunk képviselt tevékenységközpontú nevelés olyan képességek kifejlesztését jelenti, amelyek a társadalomban létező, elképzelhető pozitív tevékenységek gyakorlásához szükségesek. Az egyéni képesség részben öncél, az önmegvalósítás mértéke, részben a társadalmi létezés eszköze, a társadalmi haladás feltétele, forrása.

A képességfejlesztés része a gyermeki kompetenciák alakításának, ezért igen lényeges szerepet tölt be nevelési céljaink elérésében.

A tevékenység több szempontból is bázisa a képességfejlesztésnek:

- A tevékenység a kifejlesztett képesség forrása, mivel a képességek tevékenység közben fejlődnek
- A tevékenység nemcsak forrása, hanem célja is a képességek fejlesztésének
- A tevékenység a képességfejlesztés eszköze
- A tevékenység a kifejlesztett képességek felhasználásának, kifejtésének színhelye

Az óvónő feladatai a képességek fejlesztésében:

- Folyamatosan biztosítja a gyerekek számára a készségek, képességek kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit a csoportszobában és udvaron egyaránt

- A fejlődés nyomon követésével aktuális képet alkot a gyerekek fejlődési üteméről, kialakult, illetve stagnáló képességeiről, esetleges részképesség lemaradásáról, és ennek ismeretében törekszik az ismeretek, képességek, kompetenciák fejlesztésére
- Minden kisgyerek képességét önmagához – saját lehetőségeihez – viszonyítva fejleszti, különösen a sajátos nevelési igényű és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek vonatkozásában

III. A gyermekek személyiségének fejlesztése

1. Érzelmi nevelés és szocializáció

A környezeti hatások közül a család szerepe igen jelentős, hiszen a család az első szocializációs színtér, amely a kisgyereket formálja. Az óvoda sok esetben – különösen a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeink – közvetlenül a családból érkeznek. Ezért nekünk kell tudatosan alakítani, építeni, kombinálni azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés elemi formái integráns egységet, szerves, kölcsönös kapcsolatot alkothatnak.

Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társaihoz való helyes viszonyulást. Ezt alapozzuk meg a kooperatív megoldásra ösztönző páros és kiscsoportos tevékenységekkel. Ezáltal minden kisgyereknek lehetősége van:

- Kommunikálni társaival a közös tevékenység során, számos tapasztalatot szerezni az eredményes, kölcsönösen elfogadható kommunikáció formáiról, és kimunkálni saját hiteles és célravezető kommunikációs formáikat.
- Megtanulni a közös tevékenységek alkalmával, hogy hogyan viszonyuljanak társaikhoz a jobb munkakapcsolat kialakításának érdekében. Ez erősíti a pozitív viszonyulást, és jelentős mértékben elősegíti a szocializációt.
- Megtanulni a kritika mások számára elfogadható formában történő kifejezésének módját, és a kritika elfogadását. A társaktól érkező pozitív visszajelzés egyben énerősítő, önbizalom növelő hatásával hozzájárul a személyiség kibontakozásához.
- Észrevenni, hogy a közös tevékenységben együttműködő társak sokféle, színes egyéniségek, egymástól eltérő, saját kulturális környezetükből származó értékeiket képviselik.
- Megtapasztalni, hogy egy problémának több megoldása is lehet, attól függően, milyen szempontból közelítjük meg.

Nevelési koncepciónk további lényeges eleme a kisgyereket körülvevő felnőttek szerepe. A felnőtthez fűződő viszony nyújtja azt az érzelmi biztonságot a kisgyerek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé. Ezért fontosnak tartjuk az óvodapedagógus-gyerek, gyerek-dajka kapcsolatában az empátikus, meleg, elfogadó, szeretetteljes kapcsolat kialakítását, melyet pozitív érzelmi töltés jellemez.

Az érzelmi alapigények kielégítése, pl. a biztonságérzet, védettségérzet a feltétele annak, hogy a kisgyerek a környezete iránt érdeklődést mutasson, kezdeményezzen, más gyerekekhez és felnőttekhez is kötődjön. Ezért fontosnak tartjuk a testi kontaktust a gyerekekkel, a védelmet nyújtó ölelést, a megnyugtató simogatást.

Inkluzív szemléletű nevelésünkben kiemelt szerepet kap a sajátos nevelési igényű és a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekekre történő különös odafigyelés, megértés, elfogadás.

Célunk:

- Kiegyensúlyozott, derűs, szívesen és jól kommunikáló, megfelelően kooperáló gyerekek nevelése

- A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak értékközvetítése, a szabályok belsővé válásának alakítása
- Nyitott, érdeklődő, környezetvédő és szülőföldjéhez kötődő gyerekek nevelése
- A személyiségek közti különbözőségének elfogadására és tiszteletére nevelés
- Nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt, gyerekek esetében speciális fejlesztéssel az egyéni szükségleteknek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazásával, valamint szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével az esélyegyenlőség biztosítása
- A különböző képességű gyerekek sajátos személyiségének kibontakoztatása

Az óvónő feladata:

- Otthonos, derűs, biztonságot sugárzó légkör megteremtése és fenntartása
- Egymás iránti tisztelet, megbecsülés érzésének alakítása
- A szeretet elfogadására és kimutatására való képesség fejlesztése
- Változatos tevékenységek biztosítása, melyekben a gyerekek megtapasztalhatják az együttműködés, együttjátás, együttgondolkodás formáit, módját és normáit
- Baráti kapcsolatok kialakulásának és fejlődésének támogatása
- Erkölcsi tulajdonságok megalapozása, sokoldalú fejlesztése, az együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség átélésének, megtapasztalásának lehetőségével
- Egészséges önérvényesítő, önkifejező, döntéshozó törekvések támogatása, az ösztönök és az érzelmek önirányításának fejlesztése
- A gyerekek jelzéseire való odafigyelés, különösen a vegetatív idegrendszer zavaraira (hiperaktivitás, szédülés, fej- vagy hasfájás, verejtékezés, hányás), szokásbeli rendellenességre (ujjszopás, körömrágás, emésztési-ürítési zavarok, hajtépcs), pszichomotoros rendellenességekre (tikk, beszédzavar, hintázó mozdulatok), valamint az érzelmi élet zavaraira (neurotikus tünetek, szorongás) vonatkozóan, szükség esetén szakember bevonása
- A magatartási, viselkedési nehézségekkel küzdő gyerekek viselkedésrendezése kioltással, mintabeépítéssel, megerősítéssel
- A közösen kialakított szokás- és normarendszer szerinti viselkedés megerősítése
- A „Mi érzés” kialakításához különböző tevékenységek, programok szervezése, hagyományteremtés
- A szocializációs normák elfogadásának érvényesítése a csoporton belüli közösség élményének megélése mellett az óvoda egészére, a csoportok közötti kapcsolatokra vonatkoztatva is
- Az óvodai élet mindennapjaiban, de különösen a nyitott, átjárható óvodai napokon fokozott odafigyelés a más óvodából érkező gyerekekre
- A gyerekek környezettudatos szemléletmódjának kialakítása, fejlesztése az élő- élettelen környezettel szemben
- A család-óvoda, és az óvoda-iskola átmenetét segítő tevékenységek, programok szervezése (Látogatás az 1. osztályban.)

A szocializációs tér változásából adódó átmenetek megkönnyítése – család-óvoda, bölcsőde-óvoda:

- Nyitott játékdélután szervezése a leendő óvodások és szüleik részére
- Az óvodai jelentkezést követően, még a beiratkozás előtt a kisgyerek meglátogatása saját otthonában
- Fokozatos, édesanyjával vagy édesapával történő befogadás biztosítása
- A beszoktatás folyamata kellő türelemmel, toleranciával, empátiával és nagyfokú szeretettel történő kezelése

- A gyerekcsoport dajkájának támogató közreműködése az óvónővel egyeztetett feladat és módszer szerint
- A gyerekek egyéni sajátosságaihoz igazodás, egyéni szükségleteinek figyelembevétele
- A szülők lelki támogatása.

A szocializációs tér változásából adódó átmenetek megkönnyítése – óvoda-iskola

- Mielőtt sor kerülne a gyerekekkel az iskolai nyílt órán való részvételre, az óvónő iskolai hospitálásának tapasztalata alapján az óvodai tevékenységhez leginkább hasonló óra kiválasztása, amin majd részt vesz a gyerekekkel.
- Pozitív érzelmek kialakításával a gyerekek felkészítése az iskolai látogatásra.
- A rugalmas beiskolázás lehetőségével élve a gyerek életkora mellett az egyéni fejlettség figyelembevétele, felelősségteljes döntés az egyes kisgyerek iskolakezdéshez szükséges érettségéről.
- Az iskolára való alkalmasság vonatkozásában bizonytalan szülők döntésének több szempontú információval történő segítése, minden esetben a gyerek érdekét szem előtt tartva.

Az óvónő nevelőmunkája akkor sikeres, ha a gyerekek az óvodáskor végén:

Igénylik:

- a társakkal való együtt tevékenykedést

Önállóak:

- a kapcsolatteremtés és kapcsolattartás következő területein: kérés, köszönés, köszönetnyilvánítás, válaszolás, megszólítás,
- véleménynyilvánításban,
- döntésekben, választásokban,
- vállalt feladataik elvégzésében.

Képesek:

- egyéni érdekeiket a csoport érdekeinek alárendelni
- alkalmazkodni és együttműködni a közös cél érdekében
- a csoport közös sikereinek örülni
- elfogadni az alá-, fölé-, és mellérendeltségi helyzeteket
- udvariasan viselkedni
- önfegyelemre, kudarctűrésre, társuk teljesítményének elismerésére
- erkölcsi ítéletek meghozatalára
- betartani a közösen kialakított szokás- és normarendszer szabályait
- tisztelettudóan viselkedni
- elfogadni a társak különbözőségét

Segítenek:

- egymásnak, a kisebbeknek, az éppen rászorulóknak
- a környezetükben élő állatok és növények gondozásában

Készen állnak az iskolai élet és a tanító elfogadására.

2. Anyanyelvi nevelés és fejlesztés

Az anyanyelvi nevelés és az értelmi nevelés olyan komplex folyamat, mely valamennyi tevékenységi formában jelen van, és feladatot jelent számunkra.

Az anyanyelv a környezettel való érintkezés, az önkifejezés, a gondolkodás legfőbb eszköze, míg az értelmi nevelés a gondolkodási stratégia fejlődésén keresztül alapozza meg a későbbi információszerző és feldolgozó, alkalmazó tanulási stratégiákat, tehát szoros, elválaszthatatlan kapcsolatban állnak egymással. Szétválasztásuk csak a könnyebb értelmezés végett, és kizárólag elméleti síkon lehetséges.

Az óvodai anyanyelvi neveléssel célunk:

Az önkifejezés megalapozása a gyermekek beszédfejlesztésével, a kommunikáció különböző formáinak alakításával, eszköztárának bővítésével és a helyes nyelvhasználat gyakoroltatásával.

Az anyanyelvi nevelés tartalma:

Az anyanyelvi nevelésben a hagyományos módszerek mellett sokféle anyanyelvi fejlesztő játékot alkalmazunk:

- Hallásfejlesztő játékok: figyelemfelkeltő zörejek, hangok felismerése, megnevezése, differenciálása, a hallás és beszédhallás sokoldalú fejlesztése.
- Légző gyakorlatok: a beszédlégzéshez szükséges helyes testtartás és a rekeszlégzés kialakítása, tudatosítása, játékok a levegő fújásával – tollpihe, pingponglabda, kendő, lufi fújása.
- Beszédszervek ügyesítésére szolgáló játékok: cél az arc- és ajakizmok erősítése, ügyesítése, ezáltal az ajakkal képzett hangok alakítása.
- A fonémahallást fejlesztő játékok: a pontos beszédhallás feltétele az olvasás és az írás megtanulásának, a jó helyesírás kialakulásának, ezért nagyon lényeges a zöngés és zöngétlen hangpárok akusztikus differenciálása, a hangok időtartamának felismerése, megkülönböztetése, bizonyos hangok felismerésére helyváltoztatós versenyjáték alkalmazása.
- A mondatfonetikai eszközök használatának gyakorlása: cél a beszédhelyzetekhez leginkább illő beszédmód alkalmazása, hangerőváltási gyakorlatok, hangsúlyjátékok, ritmusgyakorlatok, hangszíngyakorlatok.
- Metakommunikációs játékok: játék a tekintettel, a gesztusokkal és a mimikával, testmozdulatokkal, távolság tartásával.
- Szókincsgyarapító játékok – történetek, mesék folytatása, most mutasd meg játék.
- Mondat- és szövegalkotást fejlesztő játékok – játék a meseládikával.
- A természet „beszélő” jelzéseinek kitalálása – mit szeretne közölni velünk a virág hervadó leveleivel?

Az óvónő feladata:

- A kisgyerek otthoni környezetének, a család verbális jellemzőinek megismerése, mivel ez a kisgyerek beszédének meghatározója
- Az ingerszegény környezetből érkező gyerekek esetében az egyéni bánásmód fokozott alkalmazása
- Olyan szeretetteljes, elfogadó, bizalmat sugárzó légkör megteremtése, amelyben bátran megszólalnak, beszélnek a gyerekek
- A beszédkedv felkeltése és fenntartása
- A gyerekek meghallgatása, kérdéseinek megválaszolása
- Beszélgető kör szervezése hétfői napokon
- Kommunikációs helyzetek teremtése, kommunikáció ösztönzése
- Metakommunikációs játékok szervezése, metakommunikatív eszközök (mimika, pantomimika, proxémia) meg tapasztaltatása, használatára serkentés
- A természet és a társadalmi környezet jelzéseinek, nonverbális közléseinek észrevételése, megismertetése
- Új fogalmak értelmezése, szókincsbővítés
- A beszédhallás és beszédmegértés fejlesztése
- Hallássérült kisgyerek nyelvi kommunikációjának megalapozása, megindítása, a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés fejlesztése, a beszédérthetőség folyamatos javítása
- Együttműködés logopédus és szurdopedagógus szakemberekkel
- Verbális és nonverbális metakommunikációs közlésének összhangjára figyelés, hogy a gyerekek számára hiteles legyen mondanivalója

Az óvónő nevelőmunkája akkor sikeres, ha a gyerekek az óvodáskor végén:

- Bátran, szívesen kommunikálnak társaikkal és a felnőttekkel
- Választékosan, gazdag szókinccsel beszélnek
- Elbeszélésük folyamatos, törekszenek a történetek logikai, időrendi sorrendjének követésére
- Nyugodtan, figyelmesen hallgatják végig társaikat, és az óvónőt, dajkát
- Helyesen használják a névmásokat, névutókat
- Tisztán ejtik ki a szavakban a beszédhangokat
- Ismerik és használják az udvariassági szófordulatokat
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd
- Beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, mimikával kísérik
- Megértik társaik közléseit, a környezet és természet jelzéseit

3. Értelmi nevelés és fejlesztés

A mindennapokban komplexen megvalósuló értelmi nevelést és fejlesztést a gyerekek érdeklődésére, kíváncsiságára építjük, melyhez változatos tevékenységeket, tapasztalatszerzési alkalmakat biztosítunk.

Célunk: A gyerekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, kognitív képességeinek, kognitív kompetenciáinak alakítása, fejlesztése.

Az óvónő feladata:

- A kognitív képességek tevékenységbe ágyazott fejlesztése
- Az érzékelés, észlelés, figyelem, az emlékezet, képzelet és gondolkodás fejlesztése
- A kreativitás, alkotóképesség megalapozása
- Kognitív kompetenciák alakítása, fejlesztése
- Gondolkodási képesség, ezen belül a fogalomalkotás, problémamegértés, problémamegoldás, összehasonlítás, analízis, szintézis, felosztás, rendszerezés képességének alakítása
- Ismeretszerző képesség fejlesztése, ezen belül a pontos érzékelés, észlelés, forma, mennyiség és térészlelés, a szándékos figyelem kialakítása, tartalmának terjedelmének növelése, a figyelemmegosztás képességének és tartósságának fejlesztése, az alkotó képzelet és a szándékos emlékezet kialakítása

Az óvónő nevelőmunkája akkor sikeres, ha a gyerekek az óvodáskor végén:

Rendelkeznek olyan kompetenciákkal, – kognitív képességekkel, és koruknak megfelelő ismeretekkel – melyek birtokában képessé válnak a megszerzett tudás alkalmazására.

- Képesek koruknak megfelelő differenciált, pontos érzékelésre, észlelésre
- Képesek vizuális, auditív differenciálásra
- Térbeli viszonyokat képesek felismerni, megnevezni, a térben eligazodni
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is
- Kialakult a szándékos figyelem képessége, figyelmüket képesek megosztani
- Gondolkodásukra a probléma megoldására törekvés és a kreativitás jellemző

IV. A katolikus óvodai élet tevékenységformái

1. Lelki percek

A hit Isten ajándéka. A katolikus embereszmény, a katolikus értékrend csakis ez által alakulhat ki gyermekeinkben. Hároméves kortól kezdve a gyermek már képes megcsodálni a dolgokat, érdeklődik, elkezdődhet a vallásos neveléssel párhuzamosan a tanítás is, de ez csak alkalomszerűen, váratlan, spontán adódó vagy tudatosan előidézett helyzetekben.

Célunk:

Hitre nevelésünk célja a katolikus embereszmény kialakítása, a Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása.

Feladataink:

- Ismerkedés a teremtő gondviselő, szerető Istennel, Jézussal és édesanyjával, Máriával.
- Hazaszeretetre nevelés: kötődés a hazához, gazdag és sokszínű, értékmegtartó, hagyományőrző népi kultúránk segítségével.
- Szép magyar beszéd elsajátítása, választékos, tiszta kifejezések: versek, imák, bibliai történetek hallgatásán keresztül.
- Életkornak megfelelő vallásos énekek gyakorlása.
- A katolikus ünnepekhez kapcsolódó hagyományok, vallási történetek megismertetése.
- A szükséges feltételek megteremtése a vallásos élmények, érzelmek befogadásához.

A hitre nevelés tartalma:

- Lelki percek naponta 5-10 perc.
- Játékos hittan foglalkozás heti két alkalommal 10 – 20- 25 perc
- Imádságok, vallásos dalok tanulása.
- Rendszeresen biztosítjuk a feltételeket, megteremtjük a lehetőségeket a Képes Biblia és vallásos témájú könyvek nézegetésére, kezdeményezünk beszélgetéseket, a gyermekeket érintő, érdeklő témában.
- Étkezések, alvás előtti áldáskérés, hálaadás.
- A köszönési mód elsajátítása.
- Tevékenységekben megvalósuló tanulás.
- Templomlátogatások, gyermekmise.
- Közös ünneplések.
- Az ünnepekre készülve jócselekedetek gyűjtése.

A hitre nevelés és a hagyományőrzés kapcsolata

Katolikus óvodában dolgozó pedagógusként feladatunk, hogy ápoljuk a keresztény hagyományokat, mutassuk meg az ünneplés vallásos tartalommal való megtöltésének lehetőségeit a családoknak, és ismertessük meg a gyermekekkel hagyományos ünnepeink vallási eredetét. A keresztény ünnepek megünneplésével hitünk minden igazságát átélheti az óvodás korú gyermek is.

Óvodapedagógus szerepe a folyamatban:

A pedagógus missziós feladatai:

- a családok bevonása az egyházközség életébe, a közös imádság, a közös munka és a közös szórakozás, amely megtartó erő.
- Személyes példa, a gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodában dolgozók kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- A megfelelő köszönési mód kialakítása.

- A szeretetteljes imádságos légkörben megéreztetni Isten szeretetét, tapasztalják meg a gyermekek a Jézusi szeretetélményt – alakuljon ki bennük az alapvető hitkészség.
- A vallásos élményekkel vallási érzelmeiket ébresztgetjük, erősítjük. Bátran szólítsák meg a Mennyei Atyát, örömmel imádkozzanak mindennap.
- Az erkölcsi tulajdonságok megalapozása, kialakítása (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, akarat), a biztonságérzet erősítése (feltétel nélküli szeretet, elfogadottság, bizalom élménye).
- Templomlátogatás során ismerkedjenek a liturgia eszközeivel, a helyes viselkedési szokásokkal
- Szívesen látogassanak templomba családjukkal is. A szentmiséken az összetartozás élménye rendkívül fontos! Érezzék át, hogy mindannyian Isten nagy családjához tartozunk, és Jézusban egymás testvérei vagyunk.

A csoportokban hitéletünkre vonatkozó éves terv tartalmazza a megfogalmazott feladatokkal kapcsolatos teendőket, a mindennapos elcsendesedések, lelki percek, beszélgetések anyagát, tartalmát. Intézményünk hitoktatója a nevelési évre összeállítja óvodánk vallásos és erkölcsi nevelésének konkrét programtervét, mely segédanyagként szolgál az óvodapedagógusok számára, valamint a szülők tájékoztatásához is nagyban hozzájárul.

2. Játéktevékenység

A játék az óvodáskorú gyerekek elemi pszichikus szükséglete, alapvető, semmi mással nem helyettesíthető tevékenységi formája. A játék spontán, a gyerekek szabadon választott örömszerző, önmegvalósító, mindig újabb ismeretet és élményt adó, pszichikumot, kreativitást fejlesztő tevékenysége. A játék során lehetőségük adódik érzelmeik, vágyaik, lelkiállapotuk önkifejezésére, ki nem élt vágyak, indulatok levezetésére, kompenzálására.

Ezért a szabad játék optimális feltételeinek biztosítása nevelőmunkánk eredményességének egyik kulcsfontosságú eleme. Rendkívül lényegesnek tartjuk olyan szituációk, hangulatok, ingerek, tárgyi lehetőségek megteremtését, melyeknek hatására a gyerek spontán játéka, tevékenysége önmagától beindul.

A játék a kisgyerek aktuális állapotát, mind a szocializáció, mind az értelmi fejlődés szintjét egyaránt tükrözi. Az egyszerű gyakorló, majd utánzó játékoktól vezet a szimbolikus játékokon keresztül a szabályjátékok világába, de ez az út csak elvi hierarchia, a gyakorló játék soha nem hal el, a szimbolikus játékok nagy időszakában már megtalálhatóak az egyszerűbb szabályjátékok. Ezért a játék tevékenységgel kapcsolatos feladatainkat nem életkoronként határozzuk meg, hanem nevelési céljaink, valamint a játék tartalma függvényében.

Programunk a játékot tekinti a tanulás elsődleges keretének. Ezért napirendünkben a folyamatosságot, rugalmasságot szem előtt tartva a párhuzamosan végezhető tevékenységekre helyezzük a hangsúlyt, melynek jelentőségét a játékra fordított viszonylag hosszú, egybefüggő idő adja.

Célunk:

- Alapvető gyermeki szükséglet kielégítése, a fejlődés elősegítése
- A teljes személyiség kibontakoztatása, kompetenciák fejlesztése a különböző tevékenységek által és keresztül
- Érzelmi akarati tulajdonságok alakítása, fejlesztése
- Szociális képességek alakításával magatartásformálás

Játékfajták nevelési céljaink szerint:

Szociális kompetenciák – kiemelten a kapcsolatépítés, együttműködés, szociális érdekérvényesítés és konfliktuskezelés – megalapozását támogató készségfejlesztő játékok:

- ismerkedési és kapcsolatteremtő játékok

- bizalom játékok
- önismeret-fejlesztő játékok
- társismereti játékok
- különbözőség elfogadását segítő játékok
- együttműködést fejlesztő játékok
- konfliktuskezelő játékok
- agresszió megelőzését szolgáló játékok

Személyes kompetenciák fejlesztését segítő képességfejlesztő játékok:

- önkifejezési képességet fejlesztő játékok
- önfegyelmet, önszabályozási képességet fejlesztő játékok
- önvédelmi képességet alakító játékok
- döntési, választási képességet fejlesztő játékok

Kognitív kompetenciák fejlesztését segítő képességfejlesztő játékok:

- kommunikációs képességet fejlesztő játékok
- gondolkodási képességet fejlesztő játékok
- kreativitást fejlesztő játékok
- tanulási képességet fejlesztő játékok

Játékfajták a tevékenység tartalma szerint:

– **Gyakorló játék**

Célja gyerekszemmel: készségeinek kipróbálása, kísérletezés a tevékenységek ismételtesével

Célja a személyiségfejlesztés szempontjából: tevékenységek ismételtes útján tapasztalatszerzés a környező világról, különböző készségek, képességek gyakorlása

Megnyilvánulási formái: hangok és a beszéd játékos gyakorlása, mozgást gyakorló játékok, játékszerek/eszközök rakosgatása, játék különböző anyagokkal.

Az óvónői feladatai: játékos népi mondókák megismertetése, mozgásos játéklehetőség megteremtése, húzogató, egymásra és egymásba rakosgatható játékszerek, homokozáshoz szükséges feltételek, papírtépés, vizes játék feltételeinek biztosítása.

– **Szimbolikus szerepjáték**

Célja gyerekszemmel: a felnőttek szerepének, tevékenységének utánzásával kijátszani a való életben látottakat, vagyis egy kicsit felnőtté válni

Célja a személyiségfejlesztés szempontjából: a felnőttek szerepének, tevékenységének utánzásával, a felnőttek közötti viszonyok átélésével és újraalkotásával a szociális kompetenciák fejlesztése, negatív élmények levezetése, szorongás, feszültségoldás, nemi szerepek felvállalásával a nemi identitás megtapasztalása.

Az óvónő feladatai: a családi élettel kapcsolatos tapasztalatok feldolgozása, egyes foglalkozás, munkavégzés sajátosságainak megismertetése, élményszerzési lehetőség, élményt előhívó szituációk, tárgyak, eszközök biztosítása.

– **Konstruáló játék**

Célja gyerekszemmel: valaminek a létrehozása, az alkotás örömeinek –„ezt én csináltam” átélése, önmegvalósítás

Célja a személyiségfejlesztés szempontjából: a manuális készségek, a téri tájékozódás, az emlékezet, a reprodukálás, problémamegoldás, képzelet, kreativitás és önálló döntések meghozatalának fejlesztése, praktikus szemlélet alakítása.

Az óvónő feladatai: olyan játékeszközök egyéb tárgyak biztosítása, helyzetek teremtése, ami építésre, összeállításra, szerelésre, alkotásra serkenti a gyerekeket.

– Szabályjáték

Célja gyermekszemmel: versenyhelyzet átélése, nyerni vágyás

Célja a személyiségfejlesztés szempontjából: szabálytudat kialakítása, szabálykövetés elsajátítása, saját lehetőségeinek megtapasztalása, sikerek és kudarcok megélése, feldolgozása, reális énkép alakítása.

Az óvónő feladatai: mozgásfejlesztő és értelemfejlesztő szabályjátékok megismertetése, a szabályok betartásának erősítése, konfliktusok megoldásában segédkezés, együttjátszás a gyerekekkel.

Az óvónő feladatai – a fentiekén túl:

- Inger-gazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó környezet kialakítása
- A napirenden belül a szabad játék viszonylag hosszú, egybefüggő idejének tervezése, és megvalósítása a gyakorlatban
- A játék tevékenység párhuzamosan végezhető tevékenységként történő értelmezése
- A játékok a gyerekek által jól látható és elérhető helyen való elhelyezése, a könnyebb választást segítő áttekinthetőségre törekvés
- A játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyerekek játékigényüknek megfelelően maguk is szabadon átrendezhessék
- A szabad játék tiszteletben tartása, a mit? mivel? kivel? hogyan? mennyi ideig? gyermeki döntések tekintetében, az óvoda által behatárolt feltételek között
- Reflektív szemléletű jelenlét a játékban
- Csak szükség esetén történő beavatkozás, a játéktevékenység zavarása nélkül
- A gyerekek egyéni fejlettségéhez, aktuális érzelmi állapotához igazított képesség- és kompetenciafejlesztés
- A gyerekek megismertetése a játékeszközök használatával, kiemelten a sajátos nevelési igényű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esetében
- A gyerekek erkölcsi, akarati tulajdonságainak alakítása
- A gyerekek kérdéseire odafigyelés, egyéni fejlettségükhöz igazodó válaszadás, kommunikációs készségek fejlesztése
- A kapcsolatteremtés, a társas érintkezés és magatartás normáinak alakítása
- Modell értékű viselkedés, hiteles kommunikáció
- Biztonságos, környezetbarát berendezések és játékeszközök beszerzése és használata
- A természet és környezetünk iránti érdeklődés felkeltése
- A játék fejlődés zavarainak felismerése, különösen a szorongó, gátolt, felületes, kapkodó, kényszeres, agresszív, romboló jelek, és ezek megnyilvánulási formáit illetően

Az óvónő munkája akkor sikeres, ha a gyerekek az óvodáskor végén:

- Szívesen, önfeledten, elmélyülten és kitartóan játszanak
- Örömmel kapcsolódnak be a közös játékokba, igénylik a társakkal való együttjátszást
- Egyéni elképzeléseik, ötleteik vannak
- Képesek elfogadni más, eltérő javaslatot is, kompromisszum készek
- Egyszerű építmények, modellek, szerkezetek reprodukálására képesek
- Alkotó fantáziájukkal új dolgok alkotására is képesek
- A kialakított szabályokat betartják, koruknak megfelelő szabálytudattal rendelkeznek
- A problémahelyzeteket megfelelően kezelik, kreatív megoldásra törekcszenek
- Játékeszközökben felismerik a hulladékhasznosítás által létrehozott termékeket

3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Pedagógiai nézetünk szerint a kisgyerek saját cselekvésein, tevékenységein keresztül és a másokkal való együttműködésben jut új ismeretek birtokába, sajátítja el a különböző készségeket és képességeket, melyek egyaránt szolgálják saját személyiségének szabad fejlődését és szocializálódását a társadalomba.

Az élethosszig tartó tanulás alapja a belső motiváció. Olyan életszerű tevékenységek biztosítása, felkínálása a feladatunk, melynek során a kisgyerek saját tevékenységén keresztül szerzi meg azokat az élményeket, amelyek felkeltik, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek az átélésére. Ezért a kisgyerek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira építjük az ismeretanyagot is tartalmazó óvodai tevékenységrendszer.

Az adott kérdéskört több oldalról megközelítve, többirányú ismeret- és tapasztalatszerzést biztosítva, a korosztályi sajátosságokat és egyéni képességeket figyelembe véve, többféle párhuzamos tevékenység felkínálásával dolgozunk fel. A gyerekek érdeklődésüknek, motiváltságuknak függvényében kapcsolódnak be a tevékenységekbe, és abból bármikor kiléphetnek.

Célunk:

- A tanulásra alkalmas képességek kialakításával az élethosszig tartó tanulás megalapozása
- Értelmi képességek, kompetenciák fejlesztése által a teljes személyiség kibontakoztatása

A tanulás formái:

- Utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás
- Spontán játékos ismeret- és tapasztalatszerzés
- Tevékenységekbe ágyazott cselekvéses tanulás
- Óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- Gyakorlati problémamegoldás
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés

A tanulás kerete:

- az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben,
- természetes és szimulált környezetben,
- kirándulásokon,
- az óvónő által kezdeményezett tevékenységi formákban

A tanulás szervezeti formája:

- **Kötetlenség:** Ez a jellemzően alkalmazott szervezeti forma. A gyerekek önként, saját elhatározásból választanak tevékenységet, illetve kapcsolódnak be az egyes tevékenységekbe, és addig vesznek részt, ameddig erre késztetést éreznek. A tevékenységeket egyéni tempójukban, nyugodtan, kellő figyelem-ráfordítással végezhetik.
- **Kötöttség:** Ezekben a szervezett tevékenységekben minden kisgyerek egy időben vesz részt. Az óvónő feladata a gyerekek motiváltságának fenntartása, kihívások elé állítása. A kötött szervezeti formát a testnevelés és a szervezett séták, kirándulások esetében alkalmazzuk.

Az óvónő feladata:

- Projekt szemléletű tervezés, projekt módszer alkalmazása
- Megismerési vágy és kíváncsiság felkeltése
- Változatos, a gyerekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása
- Interperszonális kapcsolatok erősítése, közös élmény, tevékenység biztosításával

- Spontán, játékos helyzetek kihasználása
- Olyan helyzetek teremtése, melynek során átélhetik a felfedezés élményét
- A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása
- Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek teremtése
- Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a feladatadás során
- Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását
- Környezettudatos szemléletmód és gondolkodás kialakítása
- Potenciális tanulási zavarok felismerése
 - bizonytalan, összerendezetlen mozgás, egyensúlyi problémák
 - a téri irányok nehezen, vagy egyáltalán nem működő beazonosítása
 - oldaldominancia kialakulatlansága
 - figyelmetlenség, szétszórtság
 - rossz ceruzafogás
 - rajzolási készség elmaradottsága
 - megkésett beszédfejlődés
 - ritmusérzék zavara
- Potenciális tanulási zavar feltételezése esetén szakember bevonása
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyerekek kiszűrése, speciális szükségletük kielégítése, intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése, a szülő segítése a sajátos nevelésben

Az óvónő munkája akkor sikeres, ha a gyerekek az óvodáskor végén:

- Nyitottak, érdeklődők az őket körülvevő világ iránt
- Kialakultak az iskolai tanuláshoz szükséges kompetenciáik
- Ismerik és alkalmazzák a környezettudatos viselkedési formákat, szabályokat

4. Munka jellegű tevékenység

Az életre való felkészítés nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségeinek kiaknázását. A gyerekek mindennapi munkálkodásuk során ismerkednek környezetükkel. Az őket körülvevő tárgyi világról egyre pontosabb információk birtokába jutnak. Nem csak megtanulják a munkaeszközök célszerű használatát, hanem használatuk közben bemozognak az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezetüket, megtanulnak eligazodni környezetük térbeli viszonyai között, mozgásos, tapintásos, vizuális információkat szereznek a világról.

Mindeközben természetes módon alakul a kisgyerek szociális magatartása, társas kapcsolatai mind a közösségért végzett, mind az önkiszolgáló munkatevékenységek során erőteljesen fejlődésnek indul, sőt kiteljesedik. Miközben önmagát ellátja, rengeteg tapasztalatot szerez, helyben, időben mozgásában állandóan alkalmazkodnia kell társaihoz.

Munkavégzés közben az eszközök célszerű használatán kívül kialakulnak a munkavégzés, a munkaszervezés képességének alapjai is, fejlődik kitartásuk, felelősségérzetük, önértékelésük. Ez az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyerek számára. Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyerekek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani. A kisgyerek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan felhasználjuk nevelési céljaink megvalósítása érdekében.

Célunk:

- Az életre, társadalmi gyakorlatra való felkészítés
- Az egyéni boldoguláshoz és közösségi élethez szükséges és nélkülözhetetlen ismeretek, készségek, képességek, kompetenciák kialakítása, fejlesztése

A munkajellegű tevékenységek tartalma:

- Önkiszolgálás: saját szükségleteik kielégítése, mely magába foglalja a tisztálkodást, toalett használatot, fésülködést, száj- és fogápolást, öltözködést, étkezést.
- Közösségért végzett munka: naposi feladatok ellátása egyéni képesség szerint, a környezet rendjének megőrzése, esetleges rendetlenség megszüntetése, egymás vagy a kisebbek, rászorultak segítése.
- Alkalmi megbízások teljesítése: segítő részvétel az udvari vagy csoportszobai játékok kisebb karbantartásában, javításában, esetenként felelősségvállalás pl. a vízcsapok elzárásáért, tevékenységekhez eszközök előkészítése.
- Környezetvédő munka: növényápolás a csoportban és az udvaron, falevelek komposztálása, madáretetés, a hulladék szelektív gyűjtése.

Az óvónő feladata:

- A gyermeki önállóság, öntevékenység lehetőségének megteremtése
- Cselekvési vágy felkeltése, fenntartása
- A munka párhuzamos tevékenységként, választható alternatívaként történő felkínálása
- A munkafajták és azok mennyiségének fokozatos, a gyerekek egyéni képességeihez igazodó bevezetése
- Feladatadáskor a differenciálás, egyéni bánásmód érvényesítése
- A munka elvégzéséhez elegendő idő biztosítása
- A kitartás, fegyelmezettség, segítőkészség, önállóság, felelősség, feladattudat, céltudatosság fejlesztése
- Egyénre szabott folyamatos, konkrét, reális, fejlesztő értékeléssel a munka hasznosságának megmutatása, a gyerekek munkaszeretetének erősítése
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek munkához való pozitív hozzáállásának alakítása
- A munka jellegű feladatok elsősorban jutalomból történő adása – nem büntetésként
- Gyermeki hiba esetén elmarasztalás helyett a gyerekek biztatása
- Környezet, növény- és kisállat-gondozás munkafolyamatainak megismertetése
- Biztonságos, a gyerekek méreteihez igazodó munkaeszközök biztosítása.

Az óvónő munkája akkor sikeres, ha a gyerekek az óvodáskor végén:

- Képesek szükségleteik önálló kielégítésére
- Pontosan megértik mit várunk el tőlük, és azt önállóan teljesítik
- A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk
- Naposi feladataikat önállóan, pontosan végzik
- Felelősi munkákat szívesen vállalnak, azt önállóan el is végzik
- Igénylik a körülöttük lévő környezet rendezettségét, tesznek is érte
- Vigyáznak játékaikra, szükség esetén részt vesznek javításukban
- Tevékenységeikben megjelenik a felelősségérzet, a feladattudat, kitartás
- Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek
- Szívesen ápolják a növényeket a csoportszobában, udvaron egyaránt
- A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön, eredeti szépségükben
- Szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében, komposztálásában
- Télen gondoskodnak a madarak táplálékáról
- A szemetet szelektíven helyezik el az adott gyűjtőbe

5. Szabadidős tevékenység

A szabadidő igazi tartalma: a termékeny időfelhasználási lehetőségek közötti szabad választás. Ez öntevékenység és egyben döntés is. Különösen a kisgyerek számára az, aki a felkínált sokfajta tevékenység közül igazából nem, vagy csak nagyon nehezen tud választani, hiszen egyszerre szeretne mindenütt ott lenni, mindennel játszani, mindent kipróbálni. A szabad, autonóm egyéniség által determinált öntevékenység egyenlő a döntéssel. Ennek közelébe kell eljuttatnunk a gyerekeket. A szabadidős tevékenységekkel kapcsolatos feladatokat az óvónők elsődlegesen a saját gyerekcsoportjukban valósítják meg.

A szabadidős tevékenységek bővítésével, a további választási lehetőség érdekében a csoportok elszigeteltségének megszüntetésével – az óvoda épületén belül és az udvaron – kitágítjuk a gyerekek élet és mozgásterét. A csoportokat havonta egyszer átjárhatóvá tesszük, és az udvaron sem ragaszkodunk a gyerekcsoport állandó helyhez kötöttségéhez, a gyerekek szabadon választhatnak játszóhelyet.

Célunk:

A gyerekek azon döntési képességének alakítása, melynek birtokában képessé válnak döntést hozni az önmaguk számára felszabaduló idő kihasználását illetően.

Az óvodapedagógus feladatai a szabadidős tevékenységek megszervezésében:

- Törekedjen a zárt csoportszoba tereinek kiszélesítésére. Keresse a lehetőséget arra, hogyan biztosíthatna nagyobb mozgás- és tevékenységi teret a gyerekeknek, elsődlegesen a teraszok kihasználásával.
- Havonta egy alkalommal, a hónap első szerdájára eső „Kukucska napra” az éves munkatervben jelzett tevékenység megtervezése, megszervezése, és a tevékenység irányítása a csoportjába érkező gyerekek körében.
- Pihenőidőben és a délután folyamán keressen és kínáljon lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére, a differenciált gyakorlásra, a gyerekek egyéni kéréseinek teljesítésére

6. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka a gyerekeknél általában a játékkal egyenértékű, örömszerző tevékenység. Ebben meghatározó szerepe van az otthonról hozott szokásoknak, lehetőségeknek. Számolnunk kell azzal, hogy a gyerekek eltérő tapasztalatokkal érkeznek, és előfordulhat olyan sajnálatos helyzet is, ami a család erőforrásai miatt nem teszi lehetővé a kisgyerek alkotni vágyását.

Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyerekek alkotókedve, egyrészt szükség van az ábrázolás eszközeinek, anyagainak elérhetőségére, másrészt a gyerekek teljes önállóságának biztosítására. Az ötlettől a megvalósításig főként bátorítást, útmutatást és pozitív megerősítést várnak a gyerekek. Legfontosabbnak azt tartjuk, hogy minden kisgyerek – egyéni képességeihez mérten – eljusson az alkotás öröméhez. A gyerekek alkotókedvét azzal is motiváljuk, hogy időszakonként kiállítást rendezünk alkotásaikból.

Az ábrázolás anyagának kiválasztása mindig az aktuális projekttema alapján történik, illetve a gyerekek spontán kezdeményezésére.

Célunk:

- Az alkotás, önkifejezés, a környezet esztétikai alakítása iránti igény felkeltése, megalapozása
- Esztétikai élmények befogadásának érzékenyítése
- Szem-kéz koordináció és finommotorikus képességek fejlesztése

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tartalma:

Rajzolás

- Különbőféle alapanyagú eszközzel, különböző felületre: zsírkrétával, ceruzával, aquarell ceruzával, táblakrétával, filctollal, bottal a homokba, hóba, tojásra, mézeskalácsra stb.

Festés

- Különbőféle anyaggal és változatos felületen: vízbázisú festékekkel, üvegfestékekkel, tojásfestékekkel és hagymával, textilfestékekkel, papíron, üvegen, textilen, havon, gipszformán, tojáson stb.

Mintázás

- Különbőféle anyagból: agyag, só-liszt gyurma, főzött gyurma, homok, sár, hó, kiegészítő és díszítő eszközökkel, „kincsekkel”
- Gömbölyítés, sodrás, nyújtás, lapítás, csípés

Képalakítás

- Rajzolással, festéssel, vágással, ragasztással, hajtogatással, nyomdával, egyénileg és csoportosan, montázskészítés

Kézimunka

- Változatos technikákkal: varrás, hímzés, szövés, gyöngyfűzés és -szövés, fonás, batikolás, csuhéjázás, gyertyaöntés

Építés

- Saját elképzelés alapján vagy másolással, egyénileg vagy közösen

Barkácsolás

- Játékkiegészítők, játékeszközök készítése változatos anyagok felhasználásával

Művészeti értékek megismerése

Az óvónő feladata:

- A gyerekek közötti ízlésbeli különbségek egymásközi elfogadásának alakítása
- Műalkotások: festmények, szobrok, épületek, hidak
- A gyerekek szabad alkotásához elegendő hely és idő, valamint a nap egész folyamán hozzáférhető eszközök biztosítása
- Lehetőség szerint minél több természetes alapanyagú és allergénmentes eszköz használata
- „Kincs” gyűjtésre motiválás
- Az eszközök használatának megismertetése, a használat során betartandó szabályok közvetítése
- A különböző anyagok és technikai eljárások bemutatása
- A környezet és a gyerekek tisztaságának megóvását segítő magatartás alakítása
- Az egyéni fejlettséghez és képességhez igazodó fejlesztés
 - Képi, plasztikai kifejezőképesség
 - Komponáló képesség
 - Képi gondolkodás és térbeli tájékozódás
 - Kreativitás
 - Vizuális memória
 - Finommotorika fejlesztése
 - Tér, forma, szín képzeteinek gazdagítása
 - Esztétikai érzékenység és igényesség formálása
- A gyerekek oldaldominanciájának tiszteletben tartása, különösen kezességét illetően
- Potenciális tanulási zavar tüneteinek felismerése a képzés során
- A hulladék újrahasznosításának megismertetése, alkalmazása
- A környezet esztétikájával, esztétikai értékítéletekkel és művészi értékek bemutatásával ízlésformálás
- Népművészeti alkotások, népi kultúránk tárgyainak, eszközeinek, formáinak, színvilágának, technikáinak bemutatása.

Az óvónő munkája akkor sikeres, ha a gyerekek az óvodáskor végén:

- Szívesen rajzolnak, festenek, alkotnak különböző anyagokkal és eszközökkel
- Helyesen és biztosan használják a ceruzát, ecsetet, ollót
- Vonalvezetésük biztos
- Képesek önálló és csoportos alkotásra
- Képesek élményeiket, érzéseiket kifejezni az alkotás segítségével
- Alkotásuk esztétikus, harmóniát sugárzó, tiszta
- Szívesen használják a színeket
- Alkotásukat kreatív ötletekkel és megoldásokkal jelenítik meg
- Ötletesen felhasználják a környezetükben keletkezett hulladékot
- Véleményük van saját és társaik alkotásáról

7. Verselés, mesélés

A művészi értékű gyermekirodalmi alkotás az esztétikum, az esztétikai hatások segítségével biztosítja a gyermeki személyiség sokoldalú formálását. Az irodalom sokfajta képesség és készség kialakításában játszik jelentős szerepet. Tapasztalataink viszont azt mutatják, hogy a családokban elhatalmasodott a televízió, videó, DVD, számítógép játékot és mesélést helyettesítő szerepe. A médiák által közvetített műsorok válogatás és kontroll nélkül kerülnek a gyerekek elé, mely fokozza feszültségüket, félelmüket, agresszivitásukat, és sok esetben helytelen mintát adnak. Ezért elengedhetetlennek tartjuk a szülők szemléletének formálását, és az esetlegesen hiányzó gyerekkönyvek, gyerekfolyóiratok eljuttatását a családokhoz, csere-bere vagy kölcsönzés útján.

Valljuk, hogy a kisgyerek mentális higiéniája érdekében mesélésre, verselésre, mondókázásra minden nap szükség van. A mese, mondóka, vers hallgatása, elmondása, közös eljátszása nemcsak a gyerekek esztétikai érzékét formálja, de erős hatással van értelmi, érzelmi fejlődésükre, erkölcsi, akarati tulajdonságaik alakulására, szociális kompetenciájuk fejlődésére. Szoros kapcsolatban fonódik össze az anyanyelvi neveléssel, a zenével, énekkel, mozgásos játékokkal.

A mesélés, verselés mindig nyugodt, meghitt hangulatot igényel, ezért a gyerekekkel közösen alakítjuk ki azokat a viselkedési normákat, amiket a mesélés, verselés közben mindenkinek be kell tartani.

Célunk:

- A gyermeki személyiség kibontakoztatása és fejlesztése a mese, vers, bábjáték és dramatizálás sajátos eszközeivel
- A magyar nyelv szépségének, kifejező erejének megismerése változatos irodalmi élményeken keresztül
- A könyvek iránti szeretet, megbecsülés megalapozásával olvasóvá nevelés
- A szülők nevelési attitűdjének formálása

Az irodalmi nevelés tartalma:

A gyerekek kompetenciájának fejlesztését az életkori és egyéni sajátosságok tiszteletben tartásával valósítjuk meg. Az egyes mesét, verset, mondókát az aktuális projekttema feldolgozásához igazítjuk.

	2.5 – 4 éves	4 – 5 éves	5 – 7 éves
mondóka	10-12	4-5 új	2-3 új
vers	2-3	5-6 új	8-10 új
mese	12-14	10-14 új	15-20 új
történet	1-2	2-3 új	3-4 új

mese típusa	állatmesék	verses mese, csali mese, csodás – tündérmese	csali mese, tréfás mese, tündérmese, varázsmese, folytatásos mese, találós kérdések
mese cselekménye	cselekménye egyszerű, egy szálon futó, ritmikus ismétlődések találhatók benne	cselekménye lehet bonyolultabb, kalandokkal teli, fordulatos, rövidebb csodás elemmel tarkítva	cselekménye lehet bonyolultabb, több szálon futó, fordulatos, becsapós, tréfás és varázslatos
mese, vers újra alkotás, saját alkotás	meseszereplő megszemélyesítése, állathangok és mozgások utánzása	játék közben is örömmel mondogatják az ismert szövegeket, megjelenik a mese története, bábozása	mese dramatizálása, eszközkészítés, mese sajátelképzelés szerinti folytatása, önálló mesealkotás

Az óvónő feladata:

- Az irodalmi anyag kiválasztása, elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból, valamint a kortárs irodalmi művekből
 - A mindennapi meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez szükséges idő és hely biztosítása
 - Az irodalmi élmény befogadásához szükséges viselkedési normák alakítása
 - A szándékos figyelem idejének növelése, önfegyelm fejlesztése
 - Kooperációs és kommunikációs készség fejlesztése
 - Az empátias készség, a megértés fejlesztése, az ok-okozati összefüggések megláttatása
 - A gyermeki képzelet fejlesztése, kreativitás belső igényének megalapozása
 - Véleménynyilvánítás kultúrájának és az erkölcsi ítéletek közvetítésének formálása
 - A mese, vers, mondóka kifejező közvetítése, feszültségteremtés és -oldás
 - Bátorítás a mesék újraalkotására, ehhez a szükséges anyagok, eszközök biztosítása
 - A gyerekek bátorítása önálló mese, versalkotásra
 - A mesekönyvek használatának, megbecsülésének megismertetése, szokássá alakítása
 - Könyvtár látogatás megszervezése, könyv kölcsönzési módjának megismertetése

Az óvónő munkája akkor sikeres, ha a gyerekek az óvodáskor végén:

- Belső igényből, szívesen hallgatnak meséket, történeteket, verseket
- Tiszteletben tartják az éppen mesét hallgatók választását, nem zavarják hangos beszéddel, tevékenységgel
- Képesek a mesék, történetek végighallgatására
- Igénylik és várják a folytatásos mese további epizódjait
- Képesek az elkezdett mesét, történetet befejezni, saját elképzelés alapján új mesét, történetet alkotni
- Képesek a jó és rossz, jószívű és gonosz, a helyes és helytelen közti különbség megítélésére, tudják melyik a követendő
- Érthetően, jól kommunikálnak, hitelesen használják a metakommunikatív eszköztárat
- A csoportszobában elhelyezett és a kikölcsönzött könyvekre vigyáznak

8. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Nevelési koncepciónk alapja a tevékenységek általi gyermeki tapasztalatszerzés. A zene világával is ezen keresztül ismerkedik, elsőként a családban, ahol a szülők beszédhangja, énekhangja, az ölbeli játékok, mondókák, ringatók dallama és ritmusa hat érzékszerveire és érzelmeire.

Nézetünk szerint az éneklésnek, zenélésnek döntő szerepe van az átmenet segítésében, hiszen a gyerekek által már jól ismert ölbeli játékok, ringatók, lovagoltatók, egyszerűbb mondókák alkalmazásával biztonságérzetet, testkontaktussal a védettség érzését adhatjuk számukra a beszoktatás idején.

Valljuk, hogy a zenei nevelés formálja a gyerekek ízlését, fogékonnyá teszi őket a művészi, a szép befogadására. A rendszeres zenélés, éneklés, közös énekes játékok játszása hozzájárul értelmi fejlődéséhez, kognitív képességeinek alakulásához. Egyetértünk Kodály Zoltán állításával, miszerint a zenének nemzetnevelő szerepe is van, „Az óvodás korban kell lerakni a nemzeti hovatartozás alapjait. A tudatalatti nemzeti vonások legjobb megalapozója a néphagyomány, elsősorban a játék- és gyermekdalaival.”

Célunk:

- A gyerekek harmonikus személyiségfejlesztése a zene eszközeivel, zenei képességek, készségek, kompetenciák fejlesztése és összekapcsolása más fejlesztési területekkel.
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.

Az ének, zene, énekes játék, gyermektánc tartalma:

Az ének, zene, énekes játékok anyagának megválasztását az éppen aktuális projekt témaköre határozza meg. A választás alapja Forrai Katalin: Ének zene az óvodában. Attól függetlenül, hogy gyermekcsoportjaink vegyes életkorú csoportok, szükségesnek látjuk az életkori sajátosságok tiszteletben tartását, ezért a fejlesztés tartalmát is eszerint határozzuk meg. Mivel minden kisgyerek nem csak életkoronként, hanem egyénileg is más-más zenei képességekkel rendelkezik, ezért ezen a nevelési területen is elengedhetetlen az egyéni, differenciált fejlesztés.

	2.5 – 4 éves	4 – 5 éves	5 – 7 éves
Mondóka	5-7	4-6	4-6
	2-4 motívummal	4-6 motívummal	6-12 motívummal
Dal	10-14 játékdal	12-15 játékdal	16-20 játékdal
	4-6 motívummal	6-8 motívummal	6-8 motívummal
	8-12 ütem	12-16 ütem	12-18 ütem
	2/4 belül egyszerű negyed és páros nyolcad ritmusok váltakoznak	A 2/4 ütemű dalokban a negyed és a páros nyolcad mellett a negyed szünet és a szinkópa is előfordulhat.	A 2/4 dalokban a negyed, páros nyolcad, negyed szünet, szinkópa mellett a mondókák ritmusigénye szerint a tizenhatod is szerepelhet. Moll jellegű hexacord dallamok is szerepelhetnek a dalanyagban.
hangkészlet szerint	sz - m = 3 vagy 4 dal l - sz - m = 3 vagy 4 dal m - r - d = 2 vagy 3 dal sz - m - r - d = 2 dal d - l - sz = 1 dal	sz-m = 2 vagy 3 dal l-sz-m = 2 vagy 3 dal m-r-d = 2 vagy 3 dal sz-m-d = 2 vagy 3 dal sz-m-r-d = 2 vagy 3 dal d-l-sz = 1 vagy 2 dal m-r-d-l = 1 dal	sz - m = 2 dal l - sz - m /fá/ = 2 dal sz - m - d /lá/ = 1 vagy 2 dal m - r - d = 1 vagy 2 dal sz - m - r - d /lá/ = 2 v. 4 dal l - sz - m - r - d = 6 v. 8 dal m r - d - l /ti/ = 2 dal m - r - d - l - sz = 2 v. 3 dal r - d - l - sz = 2 dal

játékformák	A játékok elsősorban kétszemélyes (felnőtt – gyermek) jellegűek, ill. egyszerű, utánzó mozgással kísért, megszemélyesítő szerepjátékok	A dalokhoz kapcsolódó változatos játékformák főként csoportos jellegűek: körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó játékok	A dalokhoz tartozó játékok változatos formáinak megismerése: új térformák, sor- és ügyességi játékok, esztétikus mozgást igénylő párvjátékok, bonyolultabb mozgást, szervezést igénylő játékok
Műdal	-	3-4 műdal	5-6 műdal
Hallásfejlesztés	Az óvónő segítségével egyszerre, csoportosan, körülbelül azonos magasságban énekeljenek	Óvónő indításával tisztán együtt, önállóan, gyermeksegítséggel, jó szövegkiejtéssel énekeljenek	Csoportosan és egyénileg, önálló indítással, tisztán, helyes kezdő magasságban és tempóval énekeljenek
<u>Magas, mély reláció:</u>	oktáv távolságot térben mutassák, kezdőhang magasságát átveszik	oktáv és kvint távolságot térben mutatják, dal kezdőhangjának váltását átveszik, ismert, egyszerű dallamokat térben mutatják	térben mutatják az ismert dallamokat (lassú tempóban) motívumok dallamvonalát mutatják
<u>Halk - hangos különbségek:</u>	felismerése beszéden, éneken, zörejen	felismerik a különbséget és énekelnek, beszélnek, tapsolnak halkan és hangosan.	a halk és hangos, gyors és lassú fogalom párok megismerése és együtt gyakorlása
<u>Hangszínek megfigyelése</u>	2 -3 élesen eltérő zörej, emberi hang, ütős hangszerek hangszínét megkülönböztetik	finomabb zörejek és egymás hangjának felismerése, a természet, környezet zörejeinek megismerése	sokféle zörej és zenei hang, egymás hangjának felismerése, kis eltéréssel zaj iránya, távolsága, közeledés, távolodás
<u>Dallamfelismerés, zenei emlékezet fejlesztése:</u>	-	jól ismert dalokat szöveg nélkül felismerik dúdolásról vagy hangszerről	dallamfelismerés kezdő motívumról vagy belső motívumról
<u>Dallambújtatás, belső hallás fejlesztése:</u>	-	motívumok váltva (belső hallással) halkan és hangosan	dallambújtatás, rövidebb és hosszabb egységekkel, belső éneklésnél is folyamatos tempóban
<u>Motívum visszhang:</u>	-	egyszerű dallamfordulatokat visszaénekelnek	motívum visszaéneklés kitalált szöveggel, csoportosan és egyenként folyamatosan

<u>Zenehallgatás:</u>	az óvónő énekét érdeklődve hallgassák	néhány percre tudnak figyelni az éneklésre, hangszerjátékra, igénylik a dal újrashallgatását	hosszabb énekelt vagy előadott dal figyelmes hallgatása, érdeklődő élvezete
Ritmusérzék-fejlesztés <u>Egyenletes lüktetés:</u>	játékos mozdulatokkal az egyenletes lüktetést érzik, kifejezik	egyenletes lüktetés járással, tapssal	egyenletes lüktetés és ritmus különbsége, összekapcsolása
<u>Tempó különbségek:</u>	gyors – lassú: egyszerű mozgással követik az óvónővel, kis csoportban, együtt	gyors és lassú beszéd, ének, mozgás: tempótartás képessége	gyors és lassú különbsége gyakorlatban, önálló irányítással is, tempótartás óvónő nélkül
<u>Ritmus:</u>	-	dalok, mondókák ritmusának kiemelése	dobritmusok különbsége, kapcsolata, dobritmusok kiemelése, dallamfelismerés ritmusról
<u>Ütőhangszerek:</u>	egyszerű ritmushangszerek használata	dob és cintányér, háromszög használata, maguk készítette „hangszerek” használata	dob, háromszög, cintányér egyéni, változatos használata a dalokhoz alkalmazkodva
Zenei alkotókedv fejlesztése	spontán zenei alkotókedv fölbresztése énekes beszéddel, mondókákkal, dalokkal	dallam fordulatok kitalálása (név, köszönés) motívumokkal	zenei kérdés – felelet kitalálása, mondókára dallamkitalálás, saját szöveg, mese éneklése

Az óvónő feladata:

- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalosjátékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően
- A zenei képességek és készségek fejlesztése utánzás, és játékos gyakorlás útján
- Éneklési készség alakítása, tiszta éneklés fejlesztése
- Tánc-mozgás formák megalapozása
- Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: szüreti mulatság, pásztor játék, farsang, kiszézés, pünkösdlő, lakodalmás
- A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal
- Igényes hangszerjátékkal, és zene kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása
- Élőlények és a természet hangjainak megismertetése, megtapasztaltatása
- Érzelmi intelligencia fejlesztése
- Az együttműködéshez szükséges kompetenciák fejlesztése
- Gyengébb zenei képességű gyerekek gátlásainak oldása
- Tehetséges, kiemelkedő zenei képességgel rendelkező gyerekek speciális fejlesztése
- Művészi értékek felfedeztetése, a gyermekek érzelmi, esztétikai világának gazdagítása
- Szülőföld értékeinek átöröklése, hagyományápolás

Az óvónő nevelőmunkája akkor sikeres, ha a gyerekek az óvodáskor végén:

- Szívesen énekelgetnek, játszanak együtt, maguk is kezdeményeznek énekes játékokat, zenehallgatást
- Tudnak természetes tempóban járni, segítség nélkül tempót tartani
- Énekelnek hat hangterjedelmű dalokat, szívesen dúdolják az ismert dallamokat
- Képesek felelgetős dalt énekelni társukkal vagy a csoporttal
- Képesek visszaénekelni dallamot
- Megkülönböztetik és reprodukálják a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalom párokat dallamban, ritmusban, beszédben
- Képesek a dalritmust és az egyenletes lüktetést cselekvéssel, hangszerjárással kifejezni
- Tudnak zenére esztétikusan, összerendezetten mozogni
- Törekcsenek a tiszta éneklésre
- Figyelmesen hallgatják a bemutatott zenét
- Szívesen énekelnek alkalmi dalokat ünnepekörökhöz kapcsolódva
- Felismernek dallammotívum alapján hallott dalt, néhány természeti környezetbeli hangot, többféle zenei és zöreij hangot
- Szívesen hallgatják és utánozzák az állatok hangját a természetben előforduló hangokat, zörejekeket
- Ismerik a különböző térforma alakítási lehetőséget
- Próbálkoznak dallamrögtönzésekkel
- Kitalálnak dallamhoz mozgást, játékot

9. Mozgás

A kisgyerekeknek joga és egyben alapvető szükséglete is, hogy mindennap kedvére mozoghasson. Ezért elsődleges feladatunk ennek a jognak érvényt szerezni, valamint ezt az igényt kielégíteni. Ennek érdekében minden egyes óvodai napra spontán vagy irányított mozgássokat szervezünk. A mozgások alapja a játék. A tervezés során az óvónő felelőssége a nevelési célnak megfelelő játékok sorrendjének összeállítása, valamint a tervezett játékok irányítása közben a gyerekek aktuális fizikai, erőnléti állapotának figyelembe vétele, a terhelés és pihenés megfelelő arányának megválasztása.

Célunk:

- A személyiség sokoldalú, harmonikus fejlesztése
- Megfelelő énkép alakítása
- Mozgáskedv felkeltése, mozgásigény kielégítése, mozgáskedv megőrzése
- Kondicionáló képességek fejlesztése
- Az értelmi, érzelmi és szociális kompetenciák fejlesztése
- Koordinációs képességek fejlesztése
- Egészséges életvitel megalapozása

Kiemelt fejlesztési feladatok:

- **Mozgásfejlesztés**

A rendszeres mozgás kedvezően befolyásolja az egész szervezet növekedését, hozzájárul a légző- és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont- és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. Fejlesztí testi képességeiket, az ügyesség sokféle formáját, a testi erőt, gyorsaságot, és állóképességet. Az örömmel végzett gyakorlatok és játékok elősegítik a gyerekek helyes

testtartásának, összerendezett, harmonikus mozgásának kialakulását, és megkedvelik a szabad levegőn történő testmozgást. Ahhoz, hogy a gyerekek jól érezzék magukat a rendszeresen, naponta végzett, sokirányú mozgásban szerzett pozitív élményeiket kell megerősíteni. A gyerekek fejlesztésénél figyelembe kell venni az egyéni adottságukat, szükségletüket, képességeiket. Mindezt a fokozatosság elvének szem előtt tartásával kell megvalósítani.

– **Testsémafejlesztés**

A testsémafejlesztés csak akkor lehet eredményes, ha előtte kialakítjuk a gyerekek megfelelő testképét és testfogalmát. Ismernie kell saját testét, testrészeit, azok nevét és funkcióit. Ennek jó eszköze a csoportszobában elhelyezett nagyméretű tükör, illetve a gyerekmosdókban található kisebb tükrök. A testsémafejlesztés során olyan mozgásos játékok végzésére motiváljuk a gyerekeket, amelyben a saját testét, testének helyzetét viszonyíthatja a környezetéhez. Ennek során közvetlenül megtapasztalhatja a térbeli viszonyokat, irányokat, helyzeteket.

– **Percepciófejlesztés**

Alapvető feladatunk a vizuális, taktilis, auditív, kinesztetikus és verbális percepciók fejlesztése, mivel az olvasás, írás elsajátítása e nélkül nem lehetséges. A mozgásos tevékenységek által kiemelten alakítható a szem-kéz koordinációja, az alak-forma azonosságának és különbözőségének megtapasztalása, az alak és háttér megkülönböztetése, és a térbeli viszonyok érzékeltetése, a térlátás fejlesztése.

A mozgások formái:

- a gyerekek önállóan végzett mozgásos tevékenysége a szabad játékidőben
- óvónő feladata: elegendő hely, megfelelő eszköz, elegendő idő biztosítása
- spontán mozgás
- óvónő feladata: a gyerekek kezdeményezésének vagy váratlan esemény, szituáció kihasználása, bekapcsolódás a mozgásos játékba, a játék irányítása
- szervezett mozgás
- óvónő feladata: célirányos tervezés, szervezés, irányítás

A mozgások szervezése:

Spontán mozgásra a nap bármely időszakában, párhuzamosan végezhető tevékenységként adódik lehetőség. A szervezett mozgások – amennyiben nem volt spontán mozgás, illetve hetente 1 alkalommal ettől függetlenül is – mindennap az udvari játék vége felé, lehetőleg a szabad levegőn szervezendő. Az időjárástól függően ez a tornaszobában is szervezhető, az ebédet megelőző időpontban.

A mozgásanyag választásánál figyelembe vesszük az évszak adta lehetőségeket is. Ősszel és tavasszal elsődlegesen a fejlesztéshez nagy teret igénylő képességek (pl. az állóképesség, gyorsaság stb.), télen a viszonylag kis helyen is fejleszthető képességek (pl. egyensúlyérzék, kinesztetikus, differenciáló képesség stb.) kerülnek előtérbe. A szervezett mozgások ideje 25-35 perc.

A mozgásfejlesztés tartalma:

Kondicionális képességek

- Erő: gyorsaság, test általános ereje
- Állóképesség: alap állóképesség
- Mozgás-gyorsaság, reakció-gyorsaság

Koordinációs képességek:

- Téri tájékozódási képesség
- Kéz finom koordinációja
- Reakció képesség
- Egyensúlyérzék
- Ritmuskészség

Mozgékonyaság, hajlékonyaság

- Az ízületekben közepes és élénk tempójú nyújtó hatású gyakorlatok

	2.5 – 4 éves	4 – 5 éves	5 – 7 éves
Játékok			
	Futó és fogójátékok	Futó, fogójátékok, kidobós, sorverseny	Futó, fogó és labdajátékok, váltóversenyek
Gimnasztika			
	Végezzenek szabadgyakorlatokat, kézi szerrel is pl. babzsák, karika, kendő, füleslabda, körkötél	A gyakorlatok azonosak, a fejlődés a gyakorlatok nehézségi fokában és a végrehajtás minőségében van. Az óvónő a gyermekektől itt már összerendezettebb mozgást, pontosabb végrehajtást igényeljen. <u>Bővül:</u> társas gyakorlatokkal és kézi szerekkel pl. labda, bodyroll,	A gyakorlatok végrehajtása során érvényesül a feladatmegértés, az oldaliság, térbeli irányok helyes leképzése, önfegyelem. További kéziszerrel bővül, pl. szalag, tüsilabda, súlyzó, bot, hullahopp karika
kartartások	mély, mellső, magas, oldalsó középtartás, csípőre, vállra tartás	mély, mellső, magas, oldalsó középtartás, csípőre, vállra tartás	mély, mellső, magas, oldalsó középtartás, csípőre, vállra tartás
testhelyzetek	alap- és terpeszállás, térdemelés, nyújtott- és terpeszülés, hason- és hanyattfekvés, guggoló- és térdelő támasz, csípőben és térdben hajlított mellső és hátsó fekvőtámasz	sarokállás, térdemelés lefeszített lábfejjel, törökülés, zsugor sarokülés, mellső és hátsó fekvőtámasz,	Lebegő ülés, Oldalsó fekvőtámasz
karmozgások	Emelés, leengedés, lendítés, lengetés, lebegtetés, hajlítás, nyújtás, lökés, húzás, körzés, ujjak nyitása, zárása, mozgatása, csukló hajlítása, nyújtása.	Emelés, leengedés, lendítés, lengetés, lebegtetés, hajlítás, nyújtás, lökés, húzás, körzés, ujjak nyitása, zárása, mozgatása, csukló hajlítása, nyújtása.	Emelés, leengedés, lendítés, lengetés, lebegtetés, hajlítás, nyújtás, lökés, húzás, körzés, ujjak nyitása, zárása, mozgatása,

			csukló hajlítása, nyújtása.
törzsmozgások	emelés, leengedés, hajlítás előre, oldalra, fordítás	egyensúlyérzékeny fejlesztő gyakorlatok, Kézállás előkészítés gyakorlata: guggolásból csípőemeléssel láblendítések hátra, fellendülés kézállásba segítséggel	emelések, leengedések, törzskörzések, hajlítás előre és hátra, oldalra, eszközzel
lábmozgások	térd- és lábemelés, szökdelés páros lábon, rugózás	szökdelés egy lábon	Galoppszökdelés, szökdelés váltott lábbal, akadályon át
járás	természetes járás egyenesen és különböző irányokba, körben, tárgyak, személyek megkerülésével, kézfogással, ill. anélkül. Speciális járás lábujjon, sarkon, térdelemeléssel. Ütemérzékeny fejlesztő járás tapssal, dobantással.	hullámvonalban, átlóban (természetes járás), oldalt, hátra, 180 fokos fordulattal, rövidebb és hosszabb lépéssel váltakozva.	hullámvonalban, átlóban (természetes járás), oldalt, hátra, 180 fokos fordulattal, rövidebb és hosszabb lépéssel váltakozva.
Tornagyakorlatok			
természetes támaszgyakorlatok	Kúszás: talajon, padon, kiegészítő torna készleten, zsámoly, asztal, szék felhasználásával Csúszás: talajon, padon, ülve, eszközzel vagy anélkül, hason fekvésben Mászás: át, le, fel, talajon, padon, bordásfalon stb.	Összekapcsolásuk irányváltoztatással hátrafelé, oldalirányba, egymástól kb. 20 cm-re lévő padon. Csúszás hanyattfekvésben rézsútos padon, pókjárás talajon. Mászás rézsútos létrán,	Csúszás Mászás - oldalirányban talajon, szereken, fel-le, rézsútos helyzetekben is. Pók és rákjárás eszközzel, rézsútos padon is. Kúszás, csúszás, mászás összekapcsolása.
egyensúlyozó járásgyakorlatok	talajon 5-10 cm széles vonalak között kúszva mászva, járással,	Vízszintes és rézsútos padon járás előre és hátra.	Egyensúlyozó járás hátra, oldalirányban is.

	emelt felületen is.	Padmagasságú vízszintes létra fokain átlépéssel.	
gurulás	Gurulás a test hossz tengelye körül, magasba nyújtott karral, kézkulcsolással, kézben tartott eszközzel.	Gurulás a test hossz tengelye körül: Magas tartásba emelt karral, eszközzel a kézben Gurulás boka között eszközzel Guruló átfordulás előre: guggoló támaszból hajlított ülésbe, hajlított terpeszállásból érkezés nyújtott, majd zsugorülésbe, ill. guggoló támaszba és hajlított álláson át állásba	Gurulás a test hossz tengelye körül kézben és boka között eszközzel, hossz tengely körüli gurulás párosával is Guruló átfordulás hátra, előre, ikerbukfenc
függés	Másszanak fel és le két különböző szeren vízszintes és függőleges irányban (pl. padon, bordásfalán).	Függőállásban fogással, nyújtott vagy hajlított karú magastartásban, haladás oldalra Függésben lábmozgások	Függések felfelé – lefelé – oldalirányba
ugrás	Előkészítő ugrások: szökdeljenek páros lábon helyben és haladással, egy-két akadályon át Helyből távol- és magasugrás – nyusziugrás	Mélyugrás: Padról, zsámolyról vagy urgószekrényről, nyuszi ugrás a padon továbbhaladással játékos, felfelé történő ugrás Zsugorkanyarulati átugrás előkészítő gyakorlat padon tovább haladással	Mélyugrás. Játékos felfelé történő ugrás Zsugorkanyarulati átugrás előkészítő gyakorlat Nyuszi ugrás leterpesztéssel padon
Atlétikai gyakorlatok			
futás	természetes módon kötetlenül, egyenes és különböző irányokba, irányváltoztatással, lassítással, gyorsítással. Különféle	Közepes iramú járás Begyorsuló járás Futás tempóváltással Gyorsfutás állórajtból	Futás tempóváltással, magas térd- és sarokemeléssel, hátrafelé, versenyszerűen Gyors futás állórajtból

	testhelyzetekből történő indulásból fussanak egy-két akadályon át. Fussanak versenyt 10-15 m távon. (év végén)		
ugrás	Helyből távol- és magasugrás Az ugrásokat követi az átlépés, átfutás, majd átugrás helyből páros lábra. Majd az átlépés - átfutás összekapcsolása	Helyből távolugrás Távolugrás rövidebb nekifutással Magasugrás	Helyből távolugrás Távolugrás nekifutással Magasugrás
dobás	Különbéle dobóeszközök megfogása, elengedése, elkapása. Esetleg célba dobás egykezes felső dobással, vízszintes és függőleges céltárgyra.	Hajítás harántterpeszállásból, Hajítás függőleges, vízszintes célba, Kétkezes alsódobás, Felsődobás, Labdapattogatás helyben	Feldobás és elkapás, Gurítás földön és emelt felületen, Foci, kosárlabdázás 2 csapatban, egyszerű szabályokkal

Az óvónő feladata:

- Mozgásra inspiráló egészséges, biztonságos környezet kialakítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel kialakítása
- A tevékenységnek az aktuális évszakhoz és aktuális időjáráshoz igazodó helyszínre szervezése
- A mozgások tervezése
- Spontán mozgásos játéklehetőségek kihasználása
- A tervezett és célzott játékok irányítása a gyerekek egyéni szükségleteinek és képességeinek figyelembevételével
- A gyerekek testi képességeinek – erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség – fejlesztése
- Az egymásra figyelés, alkalmazkodás, egymás segítésére motiválás
- Egészséges versenyszellem alakítása
- Drámapedagógiai módszerek alkalmazása

Az óvónő nevelőmunkája akkor sikeres, ha a gyerekek az óvodáskor végén:

- Szívesen, örömmel mozognak a szabadban, tornaszobában és a csoportszobában
- Tudnak rollerezni, 2 vagy 3 kerekű kerékpáron biciklizni
- Szívesen játszanak labdajátékokat, a játék során képesek együttműködni
- Mozgásuk összerendezett, harmonikus
- Képesek a szabályok betartására, rendelkeznek koruknak megfelelő önuralommal
- Mozgás közben tudnak irányt változtatni
- Képesek sor- és köralakításra
- Tudnak egyensúlyozni egy lábon, szereken emelt magasságban két lábon
- Képesek egy és páros lábon szökdelni, kisebb akadályokat átugrani
- Tudnak labdát dobni, megfogni, gurítani, célozni vele
- Bátran és ügyesen használják a kézi, sport és tornaszereket
- Állóképességük, fizikai erejük fejlődött, szervezetük ellenállóbb, egészségesebb lett

V. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánkban a nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi óvodai pedagógiai program alapján történhet és a gyerekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyerekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus kell, hogy irányítsa.

Az óvodába felvett gyerekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének, a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek arányának, valamint a közoktatási törvényben meghatározott létszámkorlátok – beleértve a számított létszámmra vonatkozó előírást is – figyelembevételével.

1. A gyerekcsoportok szervezése

A csoportok szervezése során a vegyes életkorú gyerekcsoportok kialakítását preferáljuk, mivel ez a heterogén szervezési forma segítheti a legeredményesebben nevelési célkitűzéseink elérését.

2. Heti- és napirend alakítása

Hetirendünk:

A hetirend elsősorban az óvodapedagógus munkáját segíti abban, hogy nevelőmunkáját a folyamatosság, a rendszeresség, a tudatosság és a fokozatosság elve szerint végezhesse.

A hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A ciklusokban a tartalmi egység elvei alapján, komplex módon jelennek meg a tevékenységi formák.

Naponta lehetőség van az éneklésre, vizuális tevékenységre, verselésre, mesélésre a gyermek igénye szerint. A gyermekek fejlődésének nyomon követése és erről a szülők tájékoztatása. A gyermekeknek naponta szükségük van szervezett játékos mozgásra. A gyermekeknek megadjuk a lehetőséget, hogy a megkezdett témát, tevékenységet kedvük szerint folytathassák a hét folyamán.

Napi nyitva tartásunkat a mindenkori szülői igényekhez igazítjuk. Általában azonban hétfőtől-péntekig 6.30 órától – 16.30 óráig vagyunk nyitva. Szombaton és vasárnap zárva tartunk.

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyerekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A hetirend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyerekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A hét minden napján tartandó mozgás és spontán mesehallgatás.

A napirend tekintetében az udvarra történő kimenetel és bejövetel időpontjának meghatározása a mérvadó, mellyel elkerülhető az egyszerre történő, tömeges csoportmozgás. A napirend kialakítása során törekszünk a gyerekek életkorának és egyéni igényének megfelelő életritmus kialakítására. A napirenden belül ezért a legtöbb időt a gyerekek legfontosabb tevékenysége, a szabad játék kapja.

A szabadlevegőn való tartózkodás, a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába.

Az érzelmi biztonságot a napirendben rendszeresen ugyanabban az időben végzett tevékenységekkel – ebéd, pihenés – igyekszünk megteremteni, melyek segítik a gyerekeket eligazodni az időben, és egyben megadják a napi életritmust is. Így a napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a kisgyerek számára.

A gyerekek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó egyensúlyának biztosítása. A napirend lehetővé teszi a szabadlevegőn való hosszú idejű tartózkodást – évszakokhoz igazodó fokozatos növelését –, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakoztatását.

A napirenden belül rugalmasan figyelembe vehető az egyes tevékenységek időigénye, illetve a tevékenységek párhuzamosan is végezhető.

Irányadó napirend:

7- 10 ³⁰	Párhuzamos tevékenységek: Szabad játék, szabadon választott tevékenység, tízórai, óvónő által tervezett tevékenység Lelki percek, hittan.
10 ³⁰ - 11 ⁴⁵	Udvari játék, mozgás, levegőzés.
11 ⁴⁵ - 12 ⁴⁵	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd
12 ⁴⁵ - 14 ³⁰	Előkészület a pihenéshez, délutáni pihenés
14 ³⁰ - 16	Párhuzamos tevékenységek: Átöltözés, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység

3. Személyi feltételek

A közoktatási törvényben meghatározott felsőfokú szakirányú óvodapedagógus végzettség mellett elengedhetetlennek véljük a pedagógus fejlett empátiás készségét, nagyfokú toleranciáját, a gyerekek különbözőségének, bármilyen személyiségvonásának elfogadását, a gyerekek és szülők közti hiteles kommunikációt. Preferáljuk a környezettudatos szemléletet, az innovációs készséget, a jó szakmai együttműködéshez szükséges attitűdöt.

Szakmai segítőink

- **Logopédus:** Nem az óvoda alkalmazásában, de heti egy alkalommal óraadóként foglalkozik az erre rászoruló gyerekekkel.
Feladata: elsősorban a gyerekek beszédének szűrése három éves korban a beszédfejlődés akadályoztatása szempontjából, ezek kezelése, másodsorban középsőcsoport évvégén, de legkésőbb nagycsoport elején dyslexia prevenciós vizsgálat végzése minden egyes gyereknél, szükség esetén annak szakszerű terápiája.
- **Gyógypedagógus:** utazó gyógypedagógusként, minden nevelési évben a felmerülő igény alapján, a sajátos nevelési igényű gyerekek nevelésének segítése céljából.

Fontosnak tarjuk a pedagógusok rendszeres belső és külső továbbképzését, önképzését.

4. Tárgyi feltételek

A Pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések rendelkezésünkre állnak, a kötelező minimális eszköz és felszerelési jegyzékben foglaltaknak megfelelően. Ezek folyamatos pótlása és korszerűsítése azonban szükséges.

5. Tervezés és kapcsolódó dokumentáció

Tervező munkánkat a kitűzött célok és feladatok függvényében, a gyerekek egyéni fejlődési üteméhez és jellemzőihez igazítjuk. Nevelési tervet egy évre készítünk, melyet a féléves eredmények alapján, ha szükséges, módosítunk.

Tekintettel arra, hogy a tanulás komplex hatásszervezési eljárással, projektmódszerrel valósul meg óvodánkban, a projekttervezést alkalmazzuk. A projekttervezés három időfázisban realizálódik:

- Éves tervezés: lehetséges projektek sorozatának megtervezése
- Negyedéves tervezés: az egyes nevelési területhez kapcsolódóan, a szükséges erőforrások jelölésével
- Heti tervezés: az egyes konkrét tevékenységek megtervezése, az ismeretek bővítésének, képességfejlesztés és kompetenciaalakítás feladatainak jelölésével, + a kiemelten jó képességű, valamint a hátrányos vagy részképesség-lemaradással küzdő gyerekek egyéni fejlesztését célzó tevékenység óvodai jellel történő jelölése

Fontosnak tartjuk a feljegyzésvezetést a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, hogy konkrét megfigyelések adjanak alapot az egyéni, differenciált fejlesztés további megtervezéséhez. Ezt a konkrét fejlesztési feladatot célzó tevékenységet jelöljük a fenti tervezésnél.

A projektmódszer jól igazodik az alapelvekben deklarált gyermekközpontú szemléletünkhöz, hiszen a problémafelvetés és a megoldási lehetőségek keresése nagymértékben a gyerekek kezdeményezésére épül. Lehetőséget teremt a játékos kutatásra, felfedezésre, kalandozásra, egy-egy téma alapos körüljárására, összefüggések feltárására, vagyis saját cselekedetein, élményein keresztül történő tapasztalatszerzésre, és ezáltal kompetenciáinak megélésére, valamint azok fejlesztésére.

További pedagógiai dokumentációk

- **intézményi éves munkaterv:** az előző nevelési év eredményeinek számbavétele, az adott nevelési év feladatainak konkrét terve
- **csoportnapló/csoporttervek:** a helyi nevelési program és az intézményi éves munkatervben meghatározott feladatok figyelembevételével a gyerekcsoport szokás- és normarendszer alakításának, a tanulás projektjeinek megtervezése
- **személyiség dosszié:** anamnézis, családlátogatás tapasztalatai, fejlettségmérő lapok, nevelési tanácsadó véleménye, szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye, logopédus, fejlesztőpedagógus, pszichológus feljegyzései, egyéb szakmai szolgáltató, egészségügyi, gyermekvédelmi szolgálat iratai vagy másolata

6. A gyermekek fejlődésének nyomonkövetése, a gyermekek komplex személyiség fejlettség megfigyelését rögzítő dokumentumok

Célunk, hogy minden kisgyermekről elegendő információt szerezzünk ahhoz, hogy a fejlődési ütemének, fejlettségi állapotának megfelelő tevékenységet biztosítsuk számára.

A fejlődés nyomon követése, az egyéni fejlesztési tevékenység rögzítése óvodánk valamennyi óvodapedagógusát érinti. A nevelőtestület által kidolgozott és jóváhagyott mérőanyagunk az Országos Óvodai Alapprogramban meghatározott területeken keresztül méri a gyermekek fejlettségi szintjét. A rendszer nyomon követi az összes óvodánkba járó gyermek fejlődését és fejlesztését óvodába lépéstől a kimenetig.

MÉRÉSEK, MEGFIGYELÉSEK RÖGZÍTÉSÉNEK IDŐPONTJA IDŐRENDEN:

Vizsgálat	Célcsoport	Ideje	Felelős
Anamnézis	Szülők	Szeptember	óvodapedagógusok
Befogadás tapasztalatai	óvodai csoportok	November	óvodapedagógusok
Megfigyelés, mérések rögzítése	óvodai csoportok	November 1. Április 30.	óvodapedagógusok
Difer	óvodai csoportok	November 30.	óvodapedagógusok
Egyéni fejlesztési terv	óvodai csoportok	November 15. Április 15.	óvodapedagógusok
SNI, Btm gyermekek fejlesztési terve	óvodai csoportok	Szakértői vélemény meghatározása szerint folyamatos	óvodapedagógusok
Beszédállapot	óvodai csoportok	Szeptember	Logopédus
Súly, magasság	óvodai csoportok	hónaponta	óvodapedagógusok Védőnő

<i>Látás, hallás, egészségi állapot</i>	Tanköteles gyermekek	Április	Háziorvos Védőnő
<i>Után követés</i>	1.osztályos gyermekek	November	óvodapedagógusok

A nyomon követés alapelvei

- Elsősorban célzott, spontán megfigyeléseket, illetve olyan méréseket alkalmazunk, melyekre a szabad- és kezdeményezett játék, valamint az óvodai élet egyéb tevékenységei során teszünk szert.
- Difer mérést 5 éves korban alkalmazunk először.
- Munkánkban fontos a rendszeresség és folyamatosság, hiszen csak így mutatható ki a fejlődésben bekövetkezett változás.
- Óvodánk valamennyi óvodapedagógusára kötelező a titoktartás elve. A gyerekekről elkészített dokumentumokat bizalmasan kezeljük, azt – írásbeli szülői engedéllyel – csak az érintett személyeknek adjuk át.

Differenciált fejlesztés rögzítése, tervezése

- A fejlődés nyomon követésének rögzítése során értékeljük és elemezzük a kapott adatokat. A megfigyelés alapján képességterületenként megállapítjuk a gyermekeket leginkább jellemző képességszintet. Erre alapozva tervezzük a fejlesztés tevékenységeit.
- óvodába lépéskor a szülőkkel elkészítettjük a gyermek anamnézisének,
- a gyermek fejlődésének mutatóit (testalkat, érzelmi-akarat, szociális- társas, értelmi, beszéd), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógusnak a fejlődést szolgáló intézkedéseire tett javaslatát,
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait, a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.
- A tervezés során meghatározzuk a fejlesztendő képességterületeket, majd a fejlesztés tevékenységeit.
- Az egyéni fejlesztési naplót a személyes dokumentumok között kell tárolni.
- A nevelési terv és annak féléves értékelése a csoportnaplóban kerül rögzítése.

Az eredmények kommunikálása:

A gyermekek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk. A tájékoztatás eljárásának jellemzői:

- Szülői értekezleteken a csoportot érintő fejlődési jellemzőket ismertetjük a szülőkkel.
- Évente két alkalommal személyes beszélgetéssel ismertetjük a szülőkkel a gyermekére vonatkozó eredményeket.
- A tanköteles gyermekekről készített DIFER mérések tesztlapját átadjuk az iskolának és az ottani mérés után azok visszakerülnek hozzánk. (visszacsatolás) Ezután azt a gyermek személyi anyagához csatoljuk.

VI. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése

1. Sajátos nevelési igényű gyerekek integrált nevelése

Az óvoda alapító okiratában foglalt, a fenntartó által meghatározott típusú sajátos nevelési igényű gyerekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel. Sajátos nevelési igényű kisgyerek az, akiről ezt a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményben megállapítja.

A sajátos nevelési igényű gyerekek integrált neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges feltételek: az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szükséges szakirányú végzettségű gyógypedagógus foglalkoztatása; a foglalkozásokhoz szükséges speciális fejlesztési terv, valamint speciális gyógyászati és technikai eszközök; a gyermek részére a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

Valljuk, hogy a sérült kisgyerek harmonikus személyiségfejlődését, eredményeit, erőit, sikeres próbálkozásait értékelő, különbözőségét elfogadó környezet biztosításával lehet csak megvalósítani. Fejlesztését – az egyéni fejlődési ütemének figyelembevétele mellett – a sérülés jellege és súlyosságának mértéke kell, hogy meghatározza. Hisszük, hogy minden kisgyerek fejleszthető.

Célunk:

A még kialakulatlan, sérült, illetve lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztésével a gyerekek életminőségének javítása, a társadalomba történő minél teljesebb beilleszkedésük segítése.

Speciális célunk:

- Szociális kompetenciák alakítása, fejlesztése
- Az önkiszolgáló tevékenység, különösen az alapvető testi szükségletek kielégítésére irányuló tevékenységek – tisztálkodás, öltöztetés-vetkőzés, étkezés, szobatisztaság – fejlesztése a kisgyerek saját lehetőségeinek határain belül
- Az adekvát játék- és eszközhasználat elősegítése
- Tudatos önállóságra nevelés

Az óvónő feladata:

- A gyerekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori, egyéni sajátosságok és eltérő fejlődési ütem figyelembevételével
- A különbözőséget elfogadó, befogadó környezet megteremtése, a sikeres beilleszkedés elősegítése
- A fejlesztés tervezése és gyakorlata a gyógypedagógiai – orvosi – pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára épüljön
- A sajátos nevelési igényű gyerek terhelhetőségének tekintetében a sérülés jellegének, súlyosság mértékének, adott fizikai állapotának figyelembevétele
- A hiányzó vagy sérült funkciók serkentése az ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében
- Segítségnyújtás az alkalmazkodó készség, együttműködő készség, akaraterő, önállóságra törekvés terén
- A tanulási képességeket befolyásoló pszichikus funkciók, kulcskompetenciák fejlesztése
- Intézményen belüli és/vagy kívüli speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése
- Segítő együttműködés a szülőkkel

Az óvoda és az óvónő nevelőmunkája akkor sikeres:

- ha a gyerekek jól érzik magukat az óvodában,
- a közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe,
- örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon,
- a bemeneti állapothoz viszonyítva kimutatható a fejlődés.

2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztése

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek:

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Ellátása:

- integrált nevelés
- fejlesztő foglalkoztatás
- a fejlesztő foglalkozások szakvéleményekben megfogalmazottak szerinti szervezéséért az intézmény vezetője a felelős
- nevelési tanácsadónál kötelező felülvizsgálat

Az egyéni fejlesztési terv személyre szólóan, az adott feladatellátást igénylő gyermekekre vonatkoztatva kerül kidolgozásra.

3. Tehetséggondozás az óvodánkban

A tehetség az a veleszületett adottságokra épülő, sok gyakorlással, céltudatos fejlesztés segítségével kibontakoztatott képesség, mely közben a gyermek egy vagy több területen az átlagost messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni. (Harsányi, 1988)

A tehetség megnyilvánul:

- a gyermek kreativitásában
- átlagon felüli kognitív képességeiben
- átlagot meghaladó speciális képességeiben
- feladat iránti elkötelezettségében.
-

Óvodánkban dolgozó óvodapedagógusok

- elkötelezettek a tehetségfejlesztés, tehetséggondozás iránt,
- felkészültek a tehetség felismerésére, gondozására az óvodai élet egészében,
- támogatják a gyermeki kreativitás kiteljesedését.

A pedagógiai gyakorlatunkban a kiemelkedően kreatív, tehetségígéretet mutató gyermekek saját csoportjukban élnek élményekben gazdag óvodás napjaikat. Játsszanak, önfeledt, szabad tevékenységeket folytatnak. A tehetségígéret felismerése, fejlesztése az óvodai csoportokban, a tevékenységekbe ágyazottan, differenciáltan történik.

Céljaink:

- a kiemelkedő képességű gyermekek felfedezése, személyiségük erős és gyenge oldalának fejlesztése,

- az óvodai élet egész idejére kiterjedően a tehetségígéreték gondozása, szakszerű támogatása a játék elsődlegességének hangsúlyozásával,
- az alulteljesítő gyermekekben lappangó kiemelkedő képességek felfedezése,
- a tehetség különleges személyiségjegyei megnyilvánulásának támogatása sokféle területen, különböző helyzetekben.

Feladataink:

- elfogadó, biztonságos légkör megteremtése,
- szabad játék lehetőségének biztosítása,
- tanulós, cselekvéses helyzetekbe épített kreativitásfejlesztés,
- önkéntesség biztosítása a tevékenységekben,
- a kiemelkedő képességű gyermekek megismerési, alkotási és speciális szükségleteinek kielégítése
- többféle lehetőség kínálása az adott területen.

Alapelveink a tehetséggondozással kapcsolatban:

- a gyermek fejlődési ütemének, egyéni sajátosságainak szem előtt tartása,
- a gyermeki jogok tiszteletben tartása,
- a gyermeki személyiség tiszteletben tartása, elfogadás, bizalom,
- a gyermek segítése saját értékeinek felfedezésében,
- játékos, komplexitás érvényesülése,
- minden gyermekre érvényesség és alkalmazhatóság,
- esélyegyenlőség megteremtése.

A tehetséggondozás megvalósítása pedagógiai munkánk folyamatában:

Óvodánkba járó gyermekek a napi pedagógiai gyakorlat során olyan tevékenységek közül választhatnak és vehetnek részt, melyben érdeklődésük vezérli őket. Cselekvéses formában dolgozhatják fel élményeiket, miközben kibontakoztathatják kreativitásukat. Olyan spontán vagy tervezett, szervezett tevékenységeket kínálunk számukra, melyben természetes kíváncsiságukat kielégíthetik. Lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek, hogy önkéntes alapon megmutathassák képességeiket óvodán belül és kívül is.

A tehetséggondozás a gyakorlatban:

Tehetséggondozó tevékenységünk során a gazdagítás módszerét alkalmazzuk. Nagy figyelmet fordítunk a gyermek képességeit figyelembe vevő differenciált fejlesztésre. A gazdagító programok beépülnek a mindennapos tevékenységekbe. A gazdagítás során célunk az ismeretekre épülő képességek átlagot meghaladó fejlesztése.

A gazdagítás lehetőségei pedagógiai munkánk során:

- mélységben történő gazdagítás – több lehetőség, több idő biztosítása
- tartalmi gazdagítás – a gyermek érdeklődését, szükségleteit figyelembe véve tervezzük a fejlesztési tartalmakat,
- feldolgozási képességek gazdagítása – kreatív gondolkodásfejlesztés, felfedezés lehetőségének biztosítása a tevékenységek során
- tempóban történő gazdagítás – melynek során építünk a tehetségígéreték gyorsabb munkájára.

A tehetséggondozás alkalmazásának várható eredményei:

- az óvodáskorban hatékony és sokoldalú fejlesztést kapnak a gyermekek, melynek birtokában sikeresen kezdik el az iskolát,
- szociálisan érzékenyek, kreatívak lesznek,
- bővülnek ismereteik, sokféle módon jutnak el tapasztalatokhoz,
- az adott érdeklődési területen több ismerettel és tapasztalattal rendelkeznek,
- a másság elfogadásában toleránsabbak,

- kifejezik önmagukat a számukra legmegfelelőbb módon,
- sikerül kialakítani kezdeményező készségüket, önként vállalnak feladatot, melynek során kiemelkedő teljesítményre lesznek képesek.

Óvodapedagógus szerepe a folyamatban:

- Sokféle tevékenységek kínálata, ezzel segítve a gyermekeknek érdeklődési irányait
- megismerésbe
- Egyéni bánásmód keretében történő célzott fejlesztés, képességfejlesztés
- A gyermek pozitív én-tudatának kialakítása és erősítése
- Elfogadó és támogató környezet kialakítása
- A tehetségfejlesztő programok megszervezése, az óvodai élet gazdagítása egyéb tevékenységekkel
- Tehetségígéretek azonosítása, számukra tehetséggondozó műhelyfoglalkozások szervezése (délutáni nevelőidőben)
- A szülők tájékoztatása és megnyerése a közös munka érdekében
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

VII. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Valljuk, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Az iskoláskor kezdetéig a gyerekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét.

Az élet első éveit meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában. Az alapvető készségek, képességek, kompetenciák, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig – megterhelés nélkül – rendkívül hatékonyan fejleszthetők. Ezért a kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarokat.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a szegényebb családok gyerekei öt éves korukra lényegesen elmaradnak kognitív fejlődésükben kedvezőbb helyzetű társaikhoz képest. Az elmaradás oka a gyermeki fejlődés nem megfelelő ösztönzése a szülők korlátozott erőforrásai, a megélhetési nehézségek okozta terheltség és az otthoni környezet hiányosságai miatt.

A szociokulturálisan hátrányos helyzetű gyerekek sokszor a potenciális tanulási zavar tüneteit mutatják, pedig nehézségeiket általában a kulturális elmaradottság okozza. A családi környezet károsító hatása megnyilvánulhat a kisgyerek testi fejlődésben, az értelmi fejlődésben, az érzelmi és erkölcsi élet zavarában. A gyerek fejlődését befolyásoló legjellemzőbb életvitelbeli problémák:

- a család életében nincs időbeosztás, a napi élet szervezetlenül zajlik,
- a szülők alacsony iskolázottsága, melynek következménye kommunikációs készségük gyengesége, szókincsük hiányossága, olvasás iránti igénytelenségük, esetenként írástudatlanság,
- a testápolás alapvető szokásainak alacsony szintű igénye és kielégítése, esetenkénti hiánya,
- elhanyagoló, gyerekek életkori igényeivel nem törődő szülői magatartás.

Hisszük azonban, hogy a hátrányos helyzetből származó lemaradások – szakszerű, a kisgyerek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve, velük együttműködve – sikeresen ellensúlyozhatóak.

Feladatainkat e pedagógiai program alapján, egyes nevelési területek erőteljesebb középpontba helyezésével és tudatosabb érvényesítésével kívánjuk megoldani, ezért itt nem térünk ki részletesen a nevelés tartalmára.

Célunk	Feladataink
Szervezés	
A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek óvodai beiratásának támogatása	A teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében: egyeztetés az önkormányzat nyilvántartásával, kapcsolatfelvétel a védőnővel, az óvodai beiratkozás közzététele, előzetes családlátogatás, valamint a be nem iratkozott gyerekek felkutatása
Célunk	Feladataink
Integrációt elősegítő csoportalakítás	Olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek arányos eloszlását.
Az igazolatlan hiányzások minimalizálása	Az érintett családok személyes megkeresése, védőnő, Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat bevonása, óvodavezetői felszólítás, jegyző értesítése ha szükséges.
A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása	Szülői igények felmérése, az igényekhez igazodó nyitva tartás megszervezése
Pedagógiai munka kiemelt területei	
Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés	Anamnézis felvétele, fejlettségmérő lap kitöltése a bemeneti állapot rögzítése
A kisgyerek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása	Fokozatos, édesanyjával történő beszoktatás megszervezése, a kisgyerek igényeihez igazítva, kedvenc otthoni játék, egyéb tárgy behozatala
Kommunikációs nevelés	Szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszédészlelés fejlődésének elősegítése, beszélgető kör szervezése, könyvtárlátogatás.
Érzelmi nevelés, szocializáció	Az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés készségeinek alakítása, bizalomépítő és kapcsolatteremtő játékok, közös óvodai rendezvények szervezése
Egészséges életmódra nevelés	Egészséges életmód szokásainak alakítása, mozgásfejlesztés, kirándulások, séták szervezése.
Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése	Az óvoda környezetében lévő szokások, hagyományok ápolása, játékok, mesék, dalok megismertetése, a különbségek elfogadtatása, adománygyűjtés, jeles napok megünneplése a családokkal
Korszerű óvodapedagógiai módszerek	A kisgyerek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, fejlesztőpedagógiai eljárás, projektoktatás, differenciálás, kooperatív technikák alkalmazása, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel intervenció partneri együttműködés
Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka	
Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése	A kisgyerek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi – fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia – vizsgálatra irányítása
Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás	A szülők számára az együttműködő

	partnerekkel kialakított közös programok
Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése	Ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, szervezése; rendezvények látogatása
Célunk	Feladataink
A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés	Részvétel a segélyezési eljárásban, hogy egyetlen kisgyerek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége miatt
Óvoda-iskola átmenet támogatása	
Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka	Az iskolai beilleszkedéshez szükséges készségek, képességek, attitűdök megalapozása, a részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, szükség szerint korrekciója, egyéni fejlődési ütemhez igazított egyéni fejlesztés, logopédiai szűrés és foglalkozás
Iskolaválasztás támogatása	A kijelölt iskolával, a szabad iskolaválasztással, a halmozottan hátrányos helyzetűek előnyben részesítésével, a sajátos nevelési igényűvé minősítéssel kapcsolatos felvilágosítás, tanácsadás, valamint nyílt óra látogatása az iskolában, iskolai rendezvényen való részvétel az óvodásokkal
Az érintett iskolákkal közös óvoda – iskola átmenetet segítő program kidolgozása	Egymás pedagógiai munkájának megismerése, hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok
A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében	Az első osztályos gyerekek teljesítményének megismerése óralátogatáson, konzultáció keretében a tanítónővel
Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés	
Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel	Családlátogatás alkalmával ismerkedés a gyerekek otthoni körülményeivel, a családi nevelés elveivel, játékdélután szervezése a szülők bevonásával
Rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről	Az egyéni fejlődés megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, nyíltnapok szervezése
Egyéni beszélgetések	Gyerekekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása
Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése	Szülői érdekképviselői szerv létrehozásának segítése, szemléletformáló beszélgetések, előadások szervezése, tájékoztatás a szociális juttatásokról, segédkezők segély iránti kérelmek megírásában, játék, mesekönyv kölcsönzés, csere-bere akciók szervezése
Partnerközpontú működés, szülői igények kiszolgálása	Szülői igények és elégedettség mérése, a működés hozzáigazítása

Az óvoda és az óvónő nevelőmunkája akkor sikeres, ha:

- a halmozottan hátrányos helyzetű 3 éves gyerekek közel teljes körűen bekerülnek az óvodai nevelésbe,
- csökken az igazolatlan mulasztások száma,
- a családok bizalommal fordulnak az óvónőkhöz, óvodavezetéshez,
- a gyerekek többsége tanköteles korára eléri az iskolai beilleszkedéshez szükséges fejlettséget.

VIII. Gyermekvédelem és esélyegyenlőséget szolgáló pedagógiai tevékenység

Célunk:

Biztosítani minden kisgyerek számára a fejlődéséhez szükséges feltételeket, lehetőségeket. Olyan légkör, olyan igazgatási, pedagógiai tevékenység kialakítása az óvodában, amely eleve kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik kisgyerek bármilyen oknál fogva hátrányos, diszkriminatív helyzetbe kerüljön.

Veszélyeztetettség:

Olyan – a gyerek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a kisgyerek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Ez jellemzően a család elhanyagoló nevelés-gondozásában, embertelen lakhatási körülményekben, valamint a devianciák halmozott előfordulásában érhető tetten – alkohol-, kábítószer-fogyasztás, brutalitás, bűncselekmények elkövetése. Az óvoda vezetője köteles jelzéssel élni a gyerek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál, hatósági eljárást kezdeményezni a gyerek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyerek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Feladataink:

Az óvónő feladatai:

- Elősegíti a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek óvodába kerülését, rendszeres óvodába járását
- Igazolatlan hiányzás esetén tájékoztatja a gyermekvédelmi felelőst
- Biztosítja a gyerekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő-óvó intézkedésekre javaslatot tesz
- Az újonnan érkező gyerekek befogadását segíti, beilleszkedésüket igyekszik zökkenőmentessé tenni
- A problémákat, a veszélyeztetett vagy hátrányos helyzet okozta tüneteket felismeri, jelzi a gyermekvédelmi felelősnek, és adekvát szakember – pl. pszichológus segítségét kéri
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyerekek felzárkóztatását differenciált fejlesztéssel segíti
- A szülőkkel korrekt, kölcsönös tiszteleten és bizalmon alapuló együttműködő kapcsolatot alakít ki
- Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködik
- A családok szociális és anyagi helyzetének ismeretében a támogatáshoz való hozzájutást javaslatával elősegíti
- Minden rendelkezésre álló eszközzel segíti a kisgyerek családban történő felnevelését
- A prevenció minden gyerekre történő kiterjesztése

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkát az adott évre
- A nevelési évet indító csoportos szülői értekezleteken tájékoztatja a szülőket az óvodában folyó gyermekvédelmi tevékenységről, a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményekről, és erről a központi faliújságon keresztül írásos közleményt tesz közzé
- Munkájáról félévenként beszámol a nevelőtestületi értekezleten, évvégén írásos beszámolót készít, illetve egyéb esetekben az intézményvezető utasítása szerint

- Szükség szerinti korrekt kapcsolatot tart: a nevelési tanácsadóval, gyámhatósággal, pártfogókkal, rendőrséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel és segítőkkel
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit, és erről tájékoztatja az óvodavezetőjét és kollégáit is
- Nyilvántartja a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeket
- Feljegyzést vezet a családdal kapcsolatos intézkedésekről, eredményekről
- Együttműködik az óvónőkkel, szakmai segítséget nyújt az esetek megoldásához
- Javaslatot tesz, illetve kezdeményez különböző segélyezési, támogatási lehetőségeket
- Együttműködik, segítséget nyújt a szülőknek problémáik megnyugtató, a gyerekek érdekeit szolgáló megoldásában
- Szociális akciókat szervez, közreműködik az adományok elosztásában

Az óvodavezető feladatai:

- A gyerekek mindenekfelett álló érdekeinek és jogainak érvényt szerez
- Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát
- Gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről és beszámoltatja az ott szerzett ismereteiről, tapasztalatairól
- Védő, óvó intézkedés esetén felveszi a kapcsolatot és együttműködik a családdal, védőnői hálózattal, családsegítővel, jóléti szolgálattal, a kerület gyámügyi osztályával
- Évente egy alkalommal értékeli, minősíti a gyermekvédelmi munka eredményességét
- Meghatározza az étkezési kedvezményeket a törvényi jogszabályoknak és az önkormányzati rendeletnek megfelelően, erről tájékoztatja a szülőket
- A gyerekek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén megfelelő segítséget nyújt a gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek
- Évente tájékoztatást kér a Gyermekjóléti Szolgálattól a családgondozás, védelembe vétel eredményéről
- A nevelési év évnyitó szülői értekezletén és a csoportos faliújságokon keresztül tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős személyéről és elérhetőségéről
- Szakemberek meghívásával, tanácsadással segít a szülők problémáinak megelőzésében, megoldásában
- Eleget tesz a gyerekekkel, szüleikkel kapcsolatos adatok védelmének, titoktartási kötelezettségének

Az óvoda és a gyermekvédelmi feladatban közreműködők munkája akkor sikeres ha:

- Csökken a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekek száma
- Minden rászoruló időben megkapja a segítséget
- A szülők bátran fordulnak problémáikkal az óvónőkhöz, és a vezetéshez
- A segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakul ki

IX. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Egészséges életmódra nevelés

A gyerekek a családi nevelés nyújtotta minta által szerzett ismeretekkel, tapasztalatokkal vagy a bölcsődében kialakított szokásrenddel érkeznek az óvodába. Ezekre alapozva, ezt tovább erősítve, vagy kioltva alakítjuk a testápolás, táplálkozás, öltözködés, mozgás, pihenés, levegőzés, és testedzés szokásrendszerét.

Valljuk, hogy az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban van, egymásra épül, és egymást kiegészíti. Ezért létfontosságúnak tartjuk a környezettudatos szemlélet és

magatartás megalapozását, melynek során kiemelten kezeljük a szülők szemléletformálását is. Nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására, mint a környezet tisztántartása, portalanítása, szükség szerint fertőtlenítése, a környezeti ártalmak kiküszöbölésére, a csoportszobában minél több zöld növény elhelyezése, megfelelő páratartalom biztosítása, nyugtató hatású színharmónia.

Sajátos helyzetünkből adódóan a sajátos nevelési igényű gyerekek és a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelését utazó gyógypedagógus, logopédus bevonásával, a szülővel együttműködve valósítjuk meg.

Számolnunk kell az alapvető higiéniai szokások hiányával, és a 2,5 éves gyerekek érési sajátosságával is. A gondozási feladatok ellátását a nevelés részeként értelmezzük, hisz az óvónő ennek során is hatással van a gyerekekre, bővíti ismereteiket, alakítja készségeiket, képességeiket, segíti önállóságuk megélését. Fontosnak tartjuk azonban, hogy ebben a feladatban a dajka is – szorosan együttműködve az óvónővel – részt vegyen.

Célunk:

- A testi, lelki gyermeki szükségletek kielégítése
- Egészséges életvitel megismertetése, az egészséges életvitel iránti igény felkeltése
- A gyerekek egészségének védelme, óvása, megőrzése, szervezetük edzése
- Környezet és egészségtudatos magatartás kialakítása

Az egészséges életmódra nevelés tartalma

– Testápolás

A testápolást elsődlegesen önkiszolgáló tevékenységként értelmezzük, melynek célja a gyermek alapvető higiéniai szokásainak kialakítása, egészségének védelme, megőrzése, testének, ruházatának gondozása.

A testápolással kapcsolatos teendők bemutatása, megismertetése, gyakoroltatása és folyamatos figyelemmel kísérése az elsődleges feladatunk, melyben a dajka is aktívan közreműködik. Alapja a kisgyerek és a felnőtt közötti bizalmon alapuló, elfogadó, bensőséges kapcsolat.

A testápolás tartalma: tisztálkodás, vécéhasználat, zsebkendőhasználat, fésülködés, szájöblítés, fogmosás, bőrápolás és -védelem.

– Táplálkozás

A táplálkozás gyermeki szükségletet kielégítő önkiszolgáló tevékenység, melynek a szükséglet kielégítésén túl további célja a kisgyerek egészséges fejlődésének elősegítése, a korszerű táplálkozás megismertetése, és a kultúrált étkezési szokások alakítása.

Hisszük, hogy a legtöbb betegség kialakulásában az életmódnak, így a táplálkozásnak is meghatározó szerepe van. Ezért rendkívül lényegesnek tartjuk, hogy az étel, amit a gyerekek kapnak, elegendő, tápláló, változatos legyen, és persze finom is, hogy élvezettel, jó ízűen tudják elfogyasztani. A helyes táplálkozásban az ételek szénhidrát, zsír, fehérje, vitaminok és az ásványi anyagok megfelelő aránya mérvadó. Ezt a gyermekétkeztetést végző konyhával egyeztetjük. Igyekszünk elkerülni a cukor tartalmú, szénsavas, tartósítószerrel tartalmazó ételek és italok fogyasztását az óvodában, és erre biztatjuk a szülőket is.

– Betegségmegelőzés

Kiemelt gondot fordítunk a szezonális betegségek megelőzésére, ezért a lehetőségekhez mérten minél többet tartózkodunk a szabad levegőn, naponta több alkalommal intenzíven kiszellőztetjük a csoportszobát, rendszeresen portalanítunk, a fűtési szezonban párologtatót használunk, sok zöld növényt helyezünk el a csoportban, mindig az időjárásnak megfelelő ruházatba öltöztetjük a gyerekeket.

Lényegesnek tartjuk az anamnézis-felvétel közben felderített, ritkán előforduló, az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó betegségek (pl. krupp, allergia, asztmatikus tünetek, lázgörcs, epilepszia, cukorbetegség stb.) regisztrálását, figyelemmel kísérését, alapvető tennivalók elsajátítását és a gyermek fiziológiás szükségletének biztosítását (pl. étrend helyes betartása), az egészségi állapot egyensúlyban tartásához szükséges környezet megteremtését.

– **Öltözködés**

Az öltözködés szintén az önkiszolgáló tevékenység része, melynek célja a gyerekek öltözködésének az aktuális környezeti viszonyokhoz való igazítása, elfogadtatása, belső igénnyé válásának alakítása. Igyekszünk az öltözködések számát minimalizálni. A szülőktől kérjük, hogy praktikusán öltöztessék a gyerekeket, ruházatuk könnyen fel- és levehető legyen, lehetőség szerint természetes anyagból készüljön, kényelmes legyen, gumírozása ne legyen túl szoros, a cipő tartsa a kisgyerek bokáját.

– **Mozgás**

A mozgás az óvodáskorban a kisgyerek alapvető, természetes tevékenysége. Meggyőződésünk, hogy testi-lelki fejlődésének, optimális fizikai közérzetének, az egészséges életmód kialakulásának, az egészség megőrzésének igen meghatározó eleme. Célunk a gyerekek mozgásigényének kielégítése, mozgáskedvük fenntartása és mozgásuk fejlesztése, valamint a mozgás szeretetére épülő életvitel, életmód megalapozása.

– **Edzés, levegőzés**

Edzésen a gyerekek levegőhöz, napfényhez, árnyékhoz, hideghez, meleghez, a levegő mozgásához való hozzászoktatását értjük, melyet rendszeres, következetes, gondos fokozatossággal valósítunk meg. Lehetőség szerint minél több időt töltünk a szabad levegőn, az időjárásnak megfelelő ruházatban. Figyelembe vesszük a gyerekek közötti egyéni különbségeket, érzékenységeket, aktuális egészségi állapotukat. Figyelünk az aktív és passzív pihenés egészséges arányára. A szabadban töltött idő alatt óvjuk őket a nap káros hatásaitól, nyáron erős UV sugárzáskor 11 és 15 óra között nem tartózkodunk a napon.

– **Pihenés**

Úgy véljük, hogy pihenésre minden kisgyereknek szüksége van. A pihenéshez biztosítjuk az optimális feltételeket, a kényelmes, gyerekek méretéhez igazodó fektetőt. Az óvónő jelenléte a pihenés teljes idejében elengedhetetlen, mert pihenés közben előfordulhatnak rendkívüli gyermeki megnyilvánulások, melyek jelzés értékűek a gyerekek pszichikai állapotát tekintve.

– **Baleset megelőzése**

A balesetek megelőzése érdekében balesetvédelmi ismereteket közvetítünk, balesetvédelmi készségeket és balesetvédelmi magatartást alakítunk. Megismertetjük a gyerekeket a balesetveszélyes helyzetekkel, közösen kialakítjuk azokat a balesetet megelőző szabályokat, melyeket be kell tartaniuk. Felhívjuk figyelmüket, a szemüveget, hallókészüléket viselő társuk fokozott védelmére. Utcai séták alkalmával megismertetjük, megtapasztaltatjuk a közlekedés alapvető szabályait.

Az óvoda minden alkalmazottjának kötelessége és egyben felelőssége is a játékok, a csoportszobai eszközök, használati tárgyak, és az udvari játékok, sportszerek folyamatos és tervszerű ellenőrzése, szükség esetén a balesetveszély elhárítása, illetve a probléma jelzése.

A játékok, eszközök karbantartásának, felújításának feladatait, idejét az óvodavezető egyezteti az önkormányzatokkal.

Az óvónő feladata:

- A gyerekek testi, lelki szükségleteinek kielégítése
- A szükséglet-kielégítés önállóságának segítése, intimitásának biztosítása
- Nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó kialakítása
- A gyerekek otthoni szokásainak, egyéni szükségleteinek figyelembevétele
- A személyi higiéné hiányosságának felismerése, diszkrét kezelése, megszüntetése
- Az egészség érték – szemléletmód kialakítása
- A környezet védelmét, megóvását megalapozó szokások kialakítása
- A szelektív hulladékgyűjtés és újrahasznosítás céljának, feladatainak megismertetése
- Egészségmegőrző szokások megismertetése, alakítása
- Környezetbarát tisztítószeres, anyagok, eszközök alkalmazása
- Takarékos anyag- és energiafelhasználás módjának alakítása
- Hiteles példamutatás, hiteles környezettudatos magatartás
- A környezet tisztántartására, a környezet rendjének óvására nevelés

- Balesetmentes, biztonságos környezet kialakítása és fenntartása
- Változatos, motiváló eszközök biztosítása a mozgásszükséglet kielégítéséhez
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlesztése
- A szervezet edzése, ellenálló képességének növelése
- A helyes testtartás formálása
- Testséma fejlesztése
- A korszerű, egészséges táplálkozási szokások kialakítása
- A kulturált étkezés illemszabályainak megismertetése, gyakoroltatása, igényé válásának segítése
- Az időjárás és a hozzá igazodó öltözködés összefüggésének megvilágítása
- Egészségpropaganda szülői körben, kiemelten az egészségmegőrzés, táplálkozás, (óvodaorvos, védőnő bevonásával), praktikus öltöztetés és környezetünk védelme témakörben

Az óvónő nevelőmunkája akkor sikeres, ha a gyerekek az óvodáskor végén:

Önállóak:

- a tisztálkodásban, a tisztálkodási eszközök megválasztásában és azok használatában,
- a vécéhasználatkor,
- a fogápolásban,
- az öltözködésben,
- önkiszolgáló tevékenységekben,
- az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában.

Balesetmentesen használják:

- az evőeszközöket,
- a játék- és sportszereket, egyéb eszközöket,
- az óvoda és az épület egyéb helyiségeit,
- a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket.

Képesek:

- mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani, az adott helyzetnek megfelelően késleltetni,
- cipőt fűzni és kötni,
- gombolni,
- teríteni,
- hajtogatni,
- csendben közlekedni,
- természetes ülő testtartással asztal mellett ülni.

Ismerik és betartják:

- a kulturált étkezés szokásait,
- a zsebkendőhasználat módját,
- a ruházat tisztántartási lehetőségeit,
- a rendetlenség megszüntetésének módját,
- a környezet védelmét szolgáló magatartásformákat,
- a hulladékhasznosítás módját és szabályait,
- a baleseteket megelőző szokásokat, elvárt magatartást.

Segítenek:

- a környezet tisztántartására, a rend megőrzésére irányuló tevékenységekben,
- a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.

Szívesen:

- fogyasztják az egészséges ételeket, innivalókat,
- tartózkodnak és tevékenykednek a szabad levegőn,
- mozognak, sportolnak,
- használnak natúr, természetbarát anyagokat, termékeket.

X. Külső világ tevékeny megismerése

1. A teremtett világ tevékeny megismerése - Környezet, természet

Tevékenységek-központú nevelésünk koncepciójának egyik eleme, hogy a gyerekeknek segítséget nyújtsunk ahhoz, hogy a világot megismerjék és megértsék a maga egészében.

A gyerekeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyerekeket, természet közeli élettellel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva a gyerekek számára. Feladatunk megláttatni, hogy mennyire összefügg mindez egymással, és milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából. Lényegesnek tartjuk, hogy a gyerekek megismerjék azt a természeti környezetet, amelyben élnek, hogy rácsodálkozzanak a környezetükben fellelhető értékekre és szépségekre. Hisszük, hogy ez lesz majd az alapja természetszeretetének, a természetet védő, óvó attitűdjének.

Az óvodán kívüli séták, kirándulások, az óvoda udvarán és kertben vagy a csoportszobában lévő élősarokban végzett tevékenységek tanulási, tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyerekeknek. Az önálló és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalatokhoz jutnak a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről.

Az eredményes munka feltétele az óvónő hiteles viselkedése, szakmai aktivitása, hogy az ismeretek természetes módon való gyerekekhez jutásához felkutassa és megszervezze a megfelelő helyszínt, észrevegye a spontán kínálkozó lehetőséget, pl. egy szemetes utcaképet kapcsán a környezetvédelemről beszélni, vagy kirándulás alkalmával az adódó szemét összegyűjtésére felhívni a gyerekek figyelmét, vagy utazáskor az időseknek átadni a helyet.

Célunk:

- A természeti és társadalmi környezet tevékeny megismerése
- A gyerekek környezettudatos magatartásának megalapozása
- A szülőföld, a haza szeretetére nevelés
-

A teremtett világ tevékeny megismerésének tartalma:

Természeti környezet

- évszakok: a természet változásai, körforgása, szépsége
- növények: fák, bokrok, fűszernövények, gyógyfűvek, virágok a természetben és a csoportszobában, ápolásuk, védelmük, gyümölcsök, zöltségek és felhasználásuk
- állatvilág: házi, ház körül élő, vadon élő, életmódjuk, állatgondozás, állatvédelem
- természetvédelmi teendők, tevékenységek

Társadalmi környezet

- az óvoda és közvetlen környezete: utcák, terek ismerete, jellegzetes épületek, köztéri szobrok, egyéb épített értékek megismerése, megbecsülése, védelme, iskola, másik óvoda, bölcsőde, orvosi rendelő, gyógyszertár, különböző bevásárló helyek, rendőrség, tűzoltóság helyének és az ott dolgozó felnőttek munkájának bemutatása
- család: családtagok, a család élete, szeretete, ünnepek jelentősége, családi hagyományok, értékek
- közlekedés: közlekedési eszközök, alapvető közlekedési szabályok, viselkedés kultúra a közlekedés során, a közlekedés ártalmait.

Az óvónő feladata:

- Különböző érzékszerveket aktivizáló tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása, spontán alkalmak, szituációk kihasználása
- Az óvodán kívüli séták, kirándulások balesetmentessége érdekében a szülők tájékoztatása, és a

- gyerekek felkészítése a követendő viselkedés normáiról
- A természeti és társadalmi környezettel kapcsolatos ismeretek hiteles közvetítése, a gyerekek egyéni fejlettségének figyelembevételével
- Ok-okozati összefüggések felfedeztetése
- Környezettudatos attitűd megalapozása
- Négy évszak „kincseinek” gyűjtése, elhelyezése a „kincses sarokban”
- A változatos tevékenységekhez változatos eszközök biztosítása
- Gondoskodás csoportszobai élősarok kialakításáról, a kertben konyha- és virágoskert elkerítéséről
- Élőlények iránti szeretet és felelősségérzet kialakítása
- Hagyományok ápolása, nemzeti identitás formálása
- Új fogalmak megismertetése, anyanyelvi kultúra ápolása

Az óvónő munkája akkor sikeres, ha a gyerekek az óvodáskor végén:

- Tudják személyi adataikat: név, lakcím, szülők neve, foglalkozása, testvérek neve
- Megbecsülik a család értékeit, hagyományait
- Tudják az évszakok és napszakok nevét, ismerik körforgását, jellegzetességüket
- Ismerik a környezetükben lévő jellegzetes utcákat, tereket, középületeket
- Ismernek néhány környezetükben működő intézményt, szolgáltatót, és az ott dolgozók munkáját, annak jelentőségét
- Ismerik a közlekedés eszközeit, a közlekedés kultúrát viselkedési normáit
- Koruknak megfelelő ismeretekkel rendelkeznek a természetben élő növények és állatok életéről, ember és állat kapcsolatáról
- Ismerik, és szívesen alkalmazzák a növény- és állatgondozás teendőit

2. Mennyiségi és formai összefüggések

A külső világ tevékeny megismerése közben a gyerekek számtalan olyan helyzettel találkoznak, amikor a környezetükkel kapcsolatos akár mennyiségi, akár formai véleményalkotásra van lehetőségük, illetve szükségük. Ezek a matematikai tapasztalatszerzés motiváló erői, melyeknek alapja maga a gyermeki kíváncsiság.

Célunk:

- A mennyiségi, alaki, téri és síkbeli matematikai viszonyok felismerése és megértése
- Logikusan gondolkodó, összefüggéseket felfedező, problémamegoldó, kreatív gyerekek nevelése

A teremtett világ mennyiségi és formai összefüggésének tartalma:

A számfogalom előkészítése, megalapozása

- Halmazok összehasonlítása, elvétel, hozzáadás, relációk, ugyanannyivá tétel
- Számképek és számfogalmak, tö- és sorszámnevek 10-es számkörben, tehetséges gyerekek 20-as vagy magasabb számkörben
- Mérések

Tapasztalatszerzés a geometria körében

- Gömbölyű és szögletes formák
- Térformák és síkformák

Tájékozódás a térben és síkban

- Irányok
- Szimmetria
- Labirintus
- Sorozatok

Az óvónő feladata:

- A matematikai élményszerzés lehetőségének biztosítása változatos tevékenységek szervezésével
- A matematikai jellegű ok-okozati összefüggések felfedeztetése
- Logikus gondolkodásra, kreatív problémamegoldásra ösztönzés
- Társak véleményének meghallgatására, annak mérlegelésére, elfogadására, illetve kultúrált elutasítására nevelés
- Halmazképzési és számlálási készség fejlesztése
- Kísérletek mennyiség, hosszúság, magasság, szélesség, terület, súly mérésével
- A téri tájékozódás fejlesztése, az irányok leképzésének segítése a síkban
- Geometriai formák megismertetése, sajátosságainak felfedeztetése, újraalkotás lehetőségének biztosítása
- Matematikai fogalmak kialakítása, matematikai ítéletek alkotása

Az óvónő munkája akkor sikeres, ha a gyerekek az óvodáskor végén:

- Szívesen kísérleteznek, szívesen vesznek részt a játékos tevékenységekben
- Szeretik a kihívásokat
- Szám és mennyiségfogalmuk kialakult
- Képesek 10-es számkörben hozzáadni, elvenni, ugyanannyivá tenni, párosítani
- Ismerik a sorszámneveket, azokat helyesen használják
- Felismernek néhány alapvető geometriai formát
- Képesek a térben eligazodni, a síkban is képesek az irányokat tartani
- A térbeli viszonyokat jelentő névutókat helyesen használják
- Képesek sorozatokat saját elképzelés szerint létrehozni
- Képesek társukat végighallgatni, képesek kulturált véleménycserére, matematikai ítéletalkotásra
- Képesek ok-okozati összefüggések meglátására
- Problémamegoldó készségük és kreativitásuk koruknak megfelelő

XI. Kapcsolataink, az együttműködés formái

1. Intézményi kapcsolatrendszerünk:

- Fenntartó, család, iskola, kulturális intézmények, szakszolgálatok, szociális intézmények, támogatók, helyi alkotók, művészek.

Fenntartó, egyházközség:

Az Egri Főegyházmegye intézményeként részt veszünk a katolikus egyház életében, szoros kapcsolatot tartunk az óvoda fenntartójával.

A helyi katolikus közösséggel, a Plébános Atyával igyekszünk minél mélyebb és szorosabb kapcsolatot kialakítani: nevelési értekezletekre, szülői értekezletre, rendezvényeinkre meghívjuk, valamint lelkigyakorlat vezetésére, illetve óvadás mise megtartására is megkérjük.

Közművelődési intézmények

(színház, bábszínház, közösségi ház, stb.) rendezvényeit a gyerekek – alkalmazkodva életkori sajátosságaikhoz – érdeklődésüket figyelembe véve látogathatják csoportosan, pedagógus vezetésével vagy egyénileg, szüleikkel.

2. Az óvoda és család együttműködésének formái

- A **családlátogatás célja**, hogy az óvodapedagógus megismerje a kisgyereket közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a családi nevelés elveiről, szokásairól. A kisgyerek érdekében szükség szerint a gyermekvédelmi felelőssel együtt végzik ezt. Az első családlátogatást még kiscsoportban meg kell szervezni, később többször is, ha ez indokolt a gyerek fejlődése szempontjából. A tapasztalatokat a személyiségdossierben rögzítjük. Családlátogatásra a szülővel történő előzetes egyeztetés után kerülhet sor.
- A **közös programok, ünnepek, célja**: lehetőséget teremteni a család és óvoda közötti kapcsolat kialakítására, elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, szemléletük formálására, nevelési elvek közelítésére.
A közös programok nemcsak az ünnepeket tartalmazzák, hanem a szülőkkal együtt megszervezett kirándulásokat, sportprogramokat, kulturális eseményeket, s az ezekre való felkészülést.
 - Karácsony
 - Farsang
 - Anyáknapja
 - Évzáró
 - Gyermeknap
- **Nyílt nap, célja**: a szülőknek lehetőséget biztosítani a napi óvodai életbe való betekintésre. A szülők személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel, képet kapnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről, egyúttal módjuk van társaikkal való összehasonlításukra is. Átélik a szabad játék készségekre, képességekre gyakorolt hatását, a kisgyerek kompetenciájának fejlődését.
A nyílt nap idejéről legalább 1 héttel előbb a csoportos faliújságon tájékoztatjuk a szülőket.
- A **fogadóórák, célja**: A szülők tájékoztatása a gyerekek egyéni fejlődéséről. Megtartását célszerűnek tartjuk személyre szabottan, igény szerint, időpont-egyeztetés után lebonyolítani. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a kisgyerekkel, vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek. A fogadóórát szülő és óvónő egyaránt kezdeményezheti. Fontos, hogy az óvónő mindig felkészülten vegyen részt ezeken a megbeszéléseken. Javasolt minden évben legalább egyszer leülni minden egyes gyerek szülőjével, ennek különösen középsőcsoportban van kiemelt jelentősége a következő évi várható beiskolázás miatt.
- **Szülői értekezlet, célja**: az óvodát, a csoportot, a gyerekeket, a szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok, esetleges problémák megbeszélése. Az óvónő feladata a szülők tájékoztatásán kívül, véleményük meghallgatása, javaslataik figyelembevétele. A szülői értekezlet idejéről, témájáról a csoportos faliújságon keresztül, legalább egy héttel előbb tájékoztatni kell a szülőket. A szülői értekezleten jelenléti ív írása és jegyzőkönyv készítése kötelező.
- **Mindennapos találkozók a szülőkkal**: a szülők reggel kísérik gyermeküket az óvodába, délután jönnek értük. Ezek az alkalmak lehetőséget adnak arra, hogy az óvónők kapcsolatot létesítsenek a szülőkkal, beszélgessenek egymással a katolikus többlet jegyében.

XII. Egyházi ünnepek, nemzeti megemlékezéseink, jeles napjaink

Az intézményhez köthető programok segítenek kialakítani az egyéni arculatot. Törekszünk az egyház jeles napjainak megünneplésére, illetve a megemlékezésre. Mindezek történhetnek a gyermekek korának megfelelő formában, hogy növendékeink tudják, értsék, hogy az adott év, adott ünnepe mit jelent.

Veni Sancte Tanévnyitó ünnepély

Kisboldogasszony (szept. 8.)

Szent Gellértnek, a magyar egyházi iskolák védőszentjének a napja (szept. 24.)

Magyarok Nagyasszonya (okt. 8.)

Mindenszentek, halottak napja

Szent Erzsébet napja (nov. 19.)

Adventi gyertyagyújtások (dec. hónap)

Szent Miklós napja (dec. 6)

Karácsony (dec. 24-26.)

Vízkereszt (jan. 6.)

Árpád-házi Szent Margit ünnepe (jan. 18.)

Gyertyaszentelő Boldogasszony, Balázs-áldás (febr. 2., ill.3.)

Farsang (febr.)

Szent József napja (márc. 19.)

Hamvazószerda, Nagyböjt

Húsvét

1848/49-es forradalom és szabadságharc évfordulója (márc. 15.)

Gyümölcsoltó Boldogasszony (márc. 25.)

Anyák napja (május első hete)

Gyermeknap (május utolsó hete)

Pünkösöd (máj., jún.)

Ballagás (május, június)

Tanévzáró Te Deum (június)

D. ZÁRÓ DOKUMENTUMOK

I. A pedagógiai program érvényességi ideje

1. Az intézmény 2021. szeptember 01. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját a pedagógiai program alapján.
2. Ezen pedagógiai program érvényességi ideje négy tanévre – azaz 2021. szeptember 01. napjától 2025. augusztus 31. napjáig – szól.

II. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

1. A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
 - A nevelők minden tanév végén értékelik a pedagógia programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.
2. **A 2024/2025. tanév** során a nevelőtestületnek el kell végeznie a pedagógiai program teljes – minden fejezetre kiterjedő – felülvizsgálatát, értékelését, és szükség esetén ezen pedagógiai programot módosítani kell, vagy teljesen új pedagógiai programot kell kidolgoznia.

III. A pedagógiai program módosítása

1. A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
 - az intézményvezető;
 - bármely tagintézmény-vezető;
 - a nevelők szakmai munkaközösségei;
 - a nevelőtestület bármely tagja;
 - a szülői közösségek;
 - az intézmény fenntartója;
 - diákönkormányzatok.
2. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, a szülői közösségek és a diákönkormányzatok véleményezik és az intézményvezető, ill. a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.
3. A módosított pedagógia programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától kell bevezetni.

IV. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

1. Az intézmény pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
2. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:
 - az intézmény fenntartójánál;
 - az intézmény irattárában;
 - az intézményvezetőnél;
 - a tagintézmények vezetőinél.

V. A pedagógiai program elfogadása és jóváhagyása

A Pedagógiai Programot a Gárdonyi Géza Katolikus Általános Iskola és Óvoda balatoni székhely iskolájának Szülői Munkaközössége 2021.05.28. napján tartott értekezletén véleményezte és elfogadásra javasolta.

Balaton, 2021. 05.28.

Jurgainé Kulcsár Györgina
Székhely iskola SZMK elnöke

A Pedagógiai Programot a Gárdonyi Géza Katolikus Általános Iskola és Óvoda Balatoni Tagóvodájának Szülői Munkaközössége 2021. május 28. napján tartott értekezletén véleményezte és elfogadásra javasolta.

Balaton, 2021. május 28.

Ráczné Tóth Judit Kunyó Zsuzsanna
Balatoni Tagóvoda SZMK elnöke

A Pedagógiai Programot a Gárdonyi Géza Katolikus Általános Iskola és Óvoda balatoni székhely iskolájának Diákönkormányzata 2021. május 28. napján tartott értekezletén véleményezte és elfogadásra javasolta.

Balaton, 2020. 2021. május 28.

Tóth Eliza Szűcsné Tóth Erzsébet
Székhely iskola DÖK elnöke

A Pedagógiai Programot az intézmény nevelőtestülete 2021. május 28. napján tartott értekezletén elfogadta:

Balaton, 2021. május 28.

Kovácsné Bóta Zsuzsanna
Kovácsné Bóta Zsuzsanna
hitelesítő nevelőtestületi tag

Jóváhagyta:

Balaton, 2021. május 28.

Csuhajné Érsek Klára

Csuhajné Érsek Klára
intézményvezető

Eger, 2021.

.....
fenntartó